

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti: Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes		Segédszerkesztő: BENEDEK MIHÁLY őrnagy	
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.		Postatakarékpénztári csekkszámla: 25.342.	
		Megjelenik: minden hónap 1-én és 15-én Telefon: 153-079.	

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Tábori levelezőlapot

kaptunk, néhány sor mindössze, de kevés szóból is melegít a bajtársi szeretet. Azt írják:

Az Úrnak 1942. esztendejében messze-messze Oroszországba került kisdéd csendőr csapat küldi üdvözlését a Csendőrségi Lapok tek. szerkesztőségének. Kérjük a tek. szerkesztőséget, tartsanak meg bennünket jó emlékezetben. Jól vagyunk. A harci zajt megszoktuk. Munkánkat maradéktalanul végezzük. Tábori posta 202/01. Bánföldi György őrm.

A messziről jött üdvözlést olvasóink részére továbbítjuk, mert az valamennyiünknek szól, a Csendőrségi Lapok csak közvetíti azt. De postása vagyunk a viszonzó üdvözléseknek is, amiket minden tiszt és az egész legénység küld valamennyi „kisdéd” csendőr csapatnak messze-messze Oroszországba. Üzenjük valamennyiünk nevében a kintlevőknek: szeretetteljes megemlékezésüket a bajtársi együttérzés kifejezésének, és a csendőrmivoltjuk büszke megnyilatkozásának tekintjük s megszoritjuk érte a kezüket. Seholy sem teljesedik ki annyira a bajtárs fogalma, mint a harcokban, békeviszonyok közt pedig a csendőrségnél. A járőrnél, az őrsökön és az egész testületnél ennek kell uralkodnia, mert ebből sugárzik a testületi szellem, amely a mi hivatásunkban viszont az, ami a kenyérnek a jó föld, eső, az érlelő nap.

Akik egy járőrben naphosszat fáradnak, akik a bünt maguk előtt látva, azt tisztázni akarják, akik a közös asztal mellett élnek szolgálati és magánéletüket, akik egy fedél alatt képviselik a maguk összességében a rendet, munkát, tisztességet és önzetlenséget, azok nem lehetnek — csak bajtársak a szó legszorosabb, és legnemesebb értelmében. Az egymásra utaltság érzése, a közös cél tisztánlátása, a törekvés, a nemes versengés a jobb munkavégzés útján — alkotta meg az a magyar csendőrséget, amit ma és mindig a magyar nemzet életében jelent.

Van abban valami nagyszerű érzés, amikor régi bajtárs köszön be a csendőrlaktanyákba, mert ma is

otthon érzi ott magát. Van abban értékjelzés a testületről, amikor fáradt, fehérfejű öregek ragyogó szemmel nézik a fiatalokat és amikor állást ajánló magánosok, vállalatok és egyebek csak nyugdíjas bajtársat keresnek... Mindez azért, mert az összekovácsolódott járőrök, őrsök, és a nagy családon belül ért elismerések, küzdelmek és nem utolsósorban a legszebb hivatás terméite folyton és érlelte meg a különösen erős csendőr-bajtársi érzést.

Éppen ebből ered, hogy a messze Oroszországban csendőri munkára rendelt bajtársak a testületre, annak életére, nehéz szolgálatára és az itthon hagyott világra gondolnak, mikor haza üzennek. Abban pedig, amikor azt írják, hogy „munkánkat maradéktalanul végezzük” — benne van a tudat, erős, határozott tudat arról: mit jelent magyar csendőrnek lenni itthon és ott. Azt jelenti, hogy a munkánkra büszkéek vagyunk s ha az nekünk katonai feladatot jelent, elvégezzük, ha azzal új világ teremtését segítjük elő, elvégezzük, ha az nehéz, nagyon nehéz viszonyok között bűnök felderítését kívánja, elvégezzük. Maradéktalanul.

Ez azt is jelenti, hogy itthon is ugyanúgy végzünk a dolgunkat és tudjuk, hogy akik idehaza vannak, azok sem teszik másként. Itt, ezzel és ebben egyesül minden, ami bennünket bajtársakká tesz.

Ebből azonban az itthoniak látnak és tudnak mást is. Azt, hogy a messze kint maradéktalanul végzett munka gyümölcsei úgy érnek meg, ha a nemzetető, a céltudat és a célmunkálás — itthon is maradéktalan! Ez dönt el mindent. Hiába a kisdéd csapat perzselő lelkesedése, hiába Tobruk és Szabasztopol, hiába a japán önpusztító hősieség, hiába vannak a tipróláncos páncélóriások, ha nincs meg az egyetakarás. Alig van a nemzetnek még egy olyan apostolgárdája, mint a nemzet erejét alkotó nép között élő csendőr, aki minden gondolatával és lépésével azt munkálja, hogy ne törjön meg az egyetakarás, aki jól tudja, hogy minden elpergett búzaszem éppen úgy kár a ma lángoló harcban, mint az, ha valahol valaki nem végzi el a munkáját — maradéktalanul. Ez első sorban nem a csendőrnek szól, ez a nemzet minden más, magát magyarnak valló tagját illeti s éppen abban van a csendőr legmagasztosabb hivatása, hogy a mai körülmények között annak legyen apostola: aki élni akar tovább a magyar földön, az törekedjék gondolkodásban, munkában, hitben olyan egész lenni, mint a harcban álló honvéd- és csendőr csapatok. Másoknak itt nincs helye!

A tábori rendészetről.

Írta: PINCZÉS ZOLTÁN ezredes.

— Harmadik közlemény. —

Szervezési alapelvek.

(2. §.)

A szabályzat a tábori rendészet szerveit három csoportra osztja:

- a) irányító parancsnokságokra;
- b) tábori rendészeti szervekre és
- c) közreműködő tábori rendészeti szervekre.

A hármasság tagozásra a hatáskörök szétválasztása végett van szükség. A hatáskör fokozatos: a nagyhorderejű, a hadrakelt sereg, vagy a polgári lakosság tömegeit érintő intézkedések megtétele magasabb parancsnokságoknak van fenntartva, mert csak ezeknek van meg a szükséges áttekintésük, szakelőadók állanak rendelkezésükre és azért, mert ilyen intézkedések rendszerint nem pillanatnyilag szükségesek, mindig van idő tehát arra, hogy az alsóbb parancsnokságok ezekre javaslatot tehesse és a döntést bevárhassák. Azokat a tennivalókat, amelyek az irányító seregtest parancsnokságoknak vannak fenntartva, a 11. pont sorolja fel. (Ezekre az intézkedésekre nem terjed ki a 2. pont

1. bekezdés 2. mondatában a tábori rendészeti szerveknek adott felhatalmazás.)

Irányító szervek általában a seregtest parancsnokságok, közelebből a hadsereg- és hadtestparancsnokságok, valamint az önálló hadműveleti egységek parancsnokságai, pl. a hadtestköteléken kívül könnyű hadosztály- vagy dándárparancsnokság. Ezek állapítják meg a tábori rendészeti és a közreműködő szervek tennivalóinak részleteit a szabályzat és a fővezérségi rendelkezések keretein belül; előírják, hogy a szolgálat súlyát a helyi szükségletek szerint mire kell helyezni, kiadják a lakosság számára a tábori rendészeti rendelkezéseket és tilalmakat, de a tábori rendészeti szolgálat gyakorlati végrehajtásában nem vesznek részt. Az irányító seregtest parancsnokság tábori rendészeti előadója mindig hivatásos csendőrtiszt legyen.

Tábori rendészeti szervek azok, amelyeknek egyedi feladata — mondhatnók: főhivatása — a tábori rendészeti szolgálat. Ezek: a tábori csendőrség, a csapat-csendőrség, valamint a tábori rendészeti szolgálatra alkalmazott hadtáp csendőrzászlóalj.

Közreműködő tábori rendészeti szervek azok, amelyeknek a tábori rendészeti szolgálat nem főfeladata, de ott, ahol tábori csendőrség (vagy alkalmas csapat-csendőrség) nincsen, tábori rendészeti tennivalókat is végeznek. Ezek: a szállás- (tábor-) parancsnokságok,

Add tovább!

Ne lássak sírni senkit most!
Ne hulljon szemből vízőzön!
Ha bánatod van, jöjj velem
S megosztom veled örömöm.

Kenyereimet is felezem
Testvérként teveled,
A virrasztásban hogy legyen
Neked is mindig kenyered.

Szívem lángjából is adok,
Melengessed magad.
Ünnepre készül most a szív,
Vacognod néked sem szabad!

Ha szárnyad nincs, a szárnyamból
Tollat hullatok,
Repülj te is az ég felé
S köszöntsd a csillogó napot!

Ha mégis fojt a gond, a jaj,
Mert sorsod mostohább:
Hitem fényének a felét
Fogadd, testvér, és add tovább!

Oszd szét a kishitűk között
S harsogjon hűn szavad:
Keletre nézz most szüntelen,
Amerre új hajnal hasad!

Oszd szét a hited te is száz felé!
Légy harangszó, légy délibáb!
Légy szív, kenyér és szeretet,
Tördeld azt szét és add tovább!!!

Móra László.

A ludovikások ellenforradalma.

Emlékezés 1919 június 24-re.

Huszonhárom éve történt, hogy a Ludovika Akadémia maroknyi csapata szembeszállt a vörös túlerővel és jövődő magyar katonákhoz méltóan harcolt a kommunizmus ellen.

Az ő emlékezetüknek szóljon rövid megemlékezésünk.

...1918 november 1-én reggel a Ludovika Akadémiába behatolni igyekező csőcselékeket és vörös katonákat a Ludovika Akadémia tisztjei jobb belátásra és feloszlásra bírták. 10 órakor váratlanul újabb fegyveres csoport tört be, ez kirabolta az intézet raktárait és csak a segítségül hívott jobb érzésű katonák segítségével lehetett őket eltávolítani. Az akadémiára beosztott legénység legnagyobb része elszéledt, maguk az akadémikusok takarítottak, ápolták a lovakat és szolgáltak fel az étkezéskor. Nehéz idők következtek a tisztképzés otthonára. A parancsnokok egymást váltogatták és a kommunista kormány uralomra jutása után csakhamar megjelent az az 1919 április 12-i rendelet, amely a Ludovika Akadémiát megszüntette s helyébe a vörös hadsereg „parancsnokképző” tanfolyamát állította fel. Ez rövidesen csúfosan megbukott, mert alig ötven hallgató jelentkezett, úgyhogy júniusban Katonai Főiskola felállítását rendelték el. Erre újból összegyűlekeztek a régi akadémikusok...

A fővárosban ekkor már nagyban folytak az előkészületek az ellenforradalomra, amelynek egyik oszlopként a Ludovika Akadémiát, mint a megbízhatóság megtestesítőjét szemelték ki. Az ellenforradalmi mozgalmat Lemberkovich Jenő százados szervezte. Terve szerint június 24-én délután 5 órakor tör ki az ellenforradalom, melyet a dunai monitorok és a Vilmos-lak-

térparancsnokságok, pályaudvarparancsnokságok, szeméyirányító állomások, a tábori rendészeti szolgálatra alkalmazott hadtábor csendőrzászlóaljok és végül rendszeres katonai közigazgatás alatt álló területeken a katonai közigazgatási parancsnokságok.

Hogy a közreműködő szervek milyen mértékben vesznek részt a tábori rendészeti szolgálat ellátásában, az attól függ, hogy az illető területen milyen létszámú tábori csendőrség áll rendelkezésre. Minthogy a tapasztalat szerint tábori csendőrségben mindig hiány van, a gyakorlatban rendszerint az a helyzet, hogy ezt a hiányt a közreműködő szervek fokozott igénybevételével kell pótolni. Nem nagyon kívánatos helyzet ez, mert a közreműködő szervek a tábori rendészetet rendszerint iskolázatlan és egyéb szempontból sem mindig teljes értékű legénységgel látják el.

A telepített tábori csendőrség alárendeltsége ket- tős: közvetlenül a saját tiszti előljáróinak, közvetve pedig a katonai közigazgatási parancsnoknak van alárendelve. Ebből a szempontból jelentős rendelkezése a 7. pont utolsó bekezdésének, hogy ilyen területen a tábori csendőrök saját előljáróik közvetlen parancsnoksága alatt álló saját szervezetük (szakasz, szárny, osztály) keretében működnek. Az alárendeltség ilyen megosztása csak személyi, fegyelmi és belszolgálati ügyekre vonatkozik, mert katonai közigazgatási ügyekben a közigazgatási parancsnokságok a területükön

működő tiszti és altiszti tábori csendőregységekkel a szabályzat szerint rendelkeznek. A katonai közigazgatási parancsnokokat megillető fegyelmi jogkört a 215. pont A. 6. és B. 5. alpontjai szabályozzák. Kívánatos, hogy a katonai közigazgatási parancsnokok az őrsök vezetése és irányítása tekintetében a tábori csendőr osztály- és szárnyparancsnokoknak minél nagyobb önállóságot biztosítsanak és a belszolgálat részleteibe minél kevésbé folyjanak be; ennek önmaguk is hasznát látják azáltal, hogy az őrsök működését egységessé és nyugodt menetűvé teszik. A szabályzat 198. pontja viszont kötelességévé teszi a tábori csendőr osztály- és szárnyparancsnoknak annak biztosítását, hogy alárendelt egységeik az illetékes katonai közigazgatási parancsnokok megelégedésére működjenek; ha a részükre biztosított önállóságot ennek a célnak a szolgálatába állítják, akkor nézeteltérések, hatásköri viták stb. nem fognak felmerülni.

A tábori csendőrségnek hivatásos csendőrtisztek részéről való egységes irányítását és vezetését a szabályzat 8. pontja teljes mértékben biztosítja.

Olyan megoldás, hogy a tábori csendőrség egységei és személyei kizárólag a saját csendőrségi előljáróiknak legyenek alárendelve, nem volt lehetséges. Mint-hogy a tábori csendőrség a hadrakelt sereg kötelékében és kizárólag annak érdekében tevékenykedik, önként értendő, hogy annak a honvédségi parancsnokság-

tanya tüzésége indít meg azáltal, hogy tűz alá veszik a Hungária-szállóbeli „Szovjet-házat“, illetve a Margitszigetet. Erre az általános jelre a Ludovika Akadémia akadémikus ütege vaktöltéssel lövéseket ad le Újpest és Kispest felé, honnan az ellenforradalomba beszervezett munkások megindulnak Pest felé. Így a Ludovikára beérkezett megbízható polgárokat felszerelik és csapatokba osztva, velük megszállatják a fő közlekedési vonalakat. Egyik kisebb ludovikás különítmény a József-központot foglalja el.

Az ellenforradalomban való részvételre nagy örömmel jelentkeztek a ludovikások, számszerint 144 akadémikus és 137 növendék.

A megbeszélte jel végre délután négy órakor elhangzott. A ludovikások megszállták az épületet, amely előtt megjelent Löwi népbiztos és a fegyverek kiadását követelte. Mikor ezt nem kapta meg, vörös katonával megnyitotta a tüzet, melyet az akadémikusok hevesen viszonoztak. Ez alkalommal több vörös katona maradt holtan a Ludovika előtt. A vörös csapatok a Ludovika melléképületei ellen is megkíséreltek támadást, de mindenütt visszaverték őket. Estefelé az önként jelentkezőkből álló ludovikás felderítőjárőr egyik tagját: Pogány Jenő akadémikust agyonlőtték a vörösök. Ugyanaznap este halt meg Karátson István százados is, akit a városparancsnokságon kapott helytelen jelszó miatt lőtt agyon az egyik vörös járőr...

Az ellenforradalom nem sikerült, ezért az akadémikusok bezárkóztak a Ludovika épületébe. Másnap reggel a városparancsnokság közölte az ellenforradalom leverését és a kilátástalan helyzetre való tekintettel az időközben elfogott akadémia parancsnok helyett: Kozma őrnagy elrendelte az akadémia védelmének feladását. A lefegyverzett akadémikusokat a Mária Terézi lak-tanyába kísérték, miközben a csöcselék szidalmazta őket és azonnali kivégzésüket követelte.

Eközben Lemberkovics százados a Vilmos laktanyá-

ban elfogták és Weisz Fülöp politikai népbiztos saját-kezüleg agyonlőtte.

A Józsefvárosi Telefonközpontot Grassy főhadnagy parancsnoksága alatt 40 akadémikus rajtaütészerűen foglalta el. Mivel ez az erő az épület védelmére kevésnek bizonyult, Grassy főhadnagy újabb 20 fő erősítést hozott a Ludovikáról, akikkel utközben egy vörös géppuskát is zsákmányolva: bejutott az épületbe. Mikor a Ludovika épületét feladták — nehogy az akadémikusokat a biztos pusztulásba vigyék — a József központban tartózkodó tisztek is feladták a reménytelen küzdelmet.

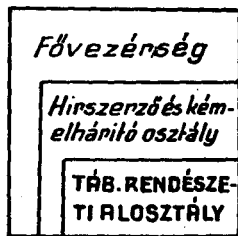
A forradalmi törvényszék az akadémikusok tisztjei közül négyet halálra ítelt, a többieket 10—15 évi kényszermunkára ítélte, míg az akadémikusokat szigorú őrizetben tartás mellett: kommunistává való átképzésre ítélte. A halálos ítéletek végrehajtását csak Romanelli alezredesnek, az olasz katonai misszió vezetőjének erélyes fellépése akadályozta meg. Azt azonban nem tudta megakadályozni, hogy Mildner Ferenc százados, akit a forradalmi törvényszék bizonyítékok hiányában felmentett, július 30-án orvul el ne fogják a vörösök. Másnap este a Lánchíd melletti rakparton 21 szűrással halálra sebeztek, majd a Dunába dobták. Mildner százados magatartására jellemző, hogy a még előző fogsága alatt — mikor felmentették — a szabadságot jelentő igazolványát önként felajánlotta egyik nős bajtársának. Bár az ezt nem fogadta el, mégis méltó a felajánlás arra, hogy az önfeláldozás ragyogó példájaként tündököljön mindnyájunk előtt!...

Rövid volt és — sajnos — nagy eredmények nélküli a ludovikások ellenforradalma, mégis méltó arra, hogy minden magyar ember ismerje és becsülje a sokszoros túlerő ellen felvett bátor küzdelmet! Küzdelmeik hősi halottai pedig örök példaképként élnek mindnyájunk lelkében, mert ők életük adásával bizonyították be, hogy igazi katonák voltak! Legyen áldott dicső emléküik!...

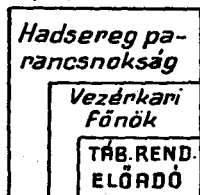
T. L.

Tábori rendészet.

Irányító parancsnokságok.

— A TÁBORI RENDÉSZETI SZOLGÁLAT FŐNÖKE.

— TÁBORI CSENDŐR TÖRZSTISZT.

— EGYÜTTAL TÁBORI CSENDŐR OSZTAG PARANCSNOK.

Tábori rendészeti szervek.

TÁBORI CSENDŐRSÉG (MOZGÓ).

CSAPATCSENDŐRSÉG.

Rendszeres katonai közigazgatás alatt álló területen:

TÁBORI CSENDŐRSÉG (TELEPITETT).

A tábori rendészeti szolgálatra alkalmazott HADTÁP-CSENDŐR ZÁSZLÓALJAK.

Közreműködő tábori rendészeti szervek.

Szállás (tábor) parancsnokságok.

Térparancsnokságok.

Pályaudvar- (hajóállomás) parancsnokságok.

Személyirányító állomások.

A katonai közigazgatás parancsnokságai.

A nem tábori rendészeti szolgálatra alkalmazott hadtáp-csendőrzászlóaljok.

nak vagy szervnek, amelynek kötelékébe tartozik, alárendelve kell lennie. Ez nemcsak a katonai vezetés általános követelménye, de gyakorlati kívánalom is. Egyik parancsnokság sem venné sok hasznát az olyan tábori rendészeti szervnek, amellyel maga nem rendelkezik, nem is szólva arról, hogy az ilyen felemás helyzet sok jogos kifogásra és nézeteltérésre adna alkalmat, ami sem a szolgálatnak, sem pedig a tábori csendőrségnek nem érdeke.

Minthogy azonban a honvédségi parancsnokságok a tábori csendőrség szakirányítását nem vállalhatják, a szabályzat a seregtest parancsnokságokhoz beosztott tábori csendőrtisztek számára a seregtest állományába szervezetszerűen vagy átmenetileg beosztott bármelyik tábori csendőrszerv felett szakellenőrzési jogot biztosít. Ezt a szakellenőrzést elsőkön a hadtestparancsnokságok tábori csendőr osztagparancsnokai, másodsorban a hadseregparancsnokságok tábori csendőr törzstisztjei gyakorolják. Vagyis ez azt jelenti, hogy szakellenőrzés tekintetében a tábori csendőr osztagparancsnoknak nemcsak a hadtestparancsnokság tábori csendőr őrsői, hanem a hadtest kötelékében levő valamennyi tábori csendőrőrs alá van rendelve, tekintet nélkül arra, hogy közvetlenül a hadtestparancsnokságnál, vagy pedig a könnyű hadosztály- vagy dandárparancsnokságoknál teljesít-e szolgálatot. Másodfokon a hadseregparancsnokság tábori csendőr törzstisztje ellenőrzi a hadsereg összes tiszti és altiszti tábori csendőr egységeit.

Az ellenőrzés és az irányítás kétféle módon történhetik: ügyviteli úton és személyesen. A tábori csendőr tiszti parancsnoknak jogában áll tehát, hogy a seregtest állományába tartozó bármelyik tábori csendőrparancsnokságtól jelentéseket követeljen be, azokkal szolgálati ügyekben közvetlenül levelezzék, anélkül természetesen, hogy azokat írásbeli munkával szükségtelenül túlterhelné. Kívánatosabb azonban az alárendelt egységeknek minél gyakoribb személyes megtekintése, nemcsak azért, mert így mindent gyorsabban és simábban lehet elintézni, mint írásban, hanem azért is, mert személyes megjelenése, tájékozódása, érdeklődése, tárgyalása során a tábori csendőrtiszt olyan tapasztalatokra is szert tesz, amit csupán a jelentések elolvasása révén nem lehet megszerezni.

Ügyelni kell azonban arra, hogy se az írásbeli érintkezésben, sem pedig a személyes ellenőrzés (megtekintés) alkalmával ne tegyünk az érdekelt honvédparancsnokság hatáskörébe tartozó intézkedéseket, még kevésbé azokkal ellentéteket. Az ellenőrzést gyakorló tábori csendőrtiszt tapintatán múlik, hogy az érdekelt honvédparancsnokságok maguk is belássák az ilyen szakellenőrzésnek a saját érdekükben is szükséges voltát, sőt azt maguk kérik, ha elmaradna. Amint egyik parancsnok sem veszi rossz néven, ha egészségügyi szerveit egy magasabb parancsnokság vezető orvosa megsemmisíti vagy ellenőrzi, ugyanolyan természetesnek kell, hogy találja a tábori csendőrtiszt ilyen tevékenységét is.

A kiszállásokat a kiképzés és az oktatás ellenőrzésére is fel kell használni. Nem szabad elfogadni a kifogást, hogy erre a harctéren soha sincsen idő megalkalmat, mert van.

Tábori csendőrség.

(5 §)

A tábori csendőrség alsó egységei a tábori csendőrőrsök. Ez a tagozódás jobban megfelel a követelményeknek, mintha a seregtestekhez nagyobb létszámú — pl. szakasznyi vagy még nagyobb — tábori csendőrségek szervezettek volna, önálló alegységek nélkül. A tábori csendőrsztagot ugyanis csak a legritkább esetben szabad együtt tartani; kívánatos, hogy a seregtest működési területén minél jobban megoszolják. A tábori csendőrőrsök rendszere mellett az osztag megosztása vagy összevonása gyors és egyszerű; nem kell a kikülöníteni szánt egységeket esetenként kiválogatni és összeállítani. A tábori csendőr osztagparancsnok intézkedési egységei a tábori csendőrőrsök, amelyekkel a mindenkori helyzet szerint szabadon rendelkezik. Ha szükségesnek látja, valamennyi őrsét pl. a hadtestparancsnokság törzsénél alkalmazza, ez azonban igen kivételes eset legyen; célszerűbb az őrsöket a törzsszállás közelében levő helységekre, vasútállomásra, a vonathoz stb. kikülöníteni, ahol addig kell meghagyni, amíg másutt nincs rájuk nagyobb szükség. Azt is megengedi a szabályzat, hogy ugyanabban a helységben vagy ugyanazzal a feladattal egyszerre több tábori csendőrőrs is működjék; ilyenkor a feladatot vagy a működési területet közöttük a tábori csendőr osztagparancsnok osztja meg.

Két vagy több tábori csendőrőrsöt egyesíteni, vagyis egyes őrsök önállóságát megszüntetni ideiglenesen sem szabad.

Ennek a tilalomnak az a célja, hogy a tábori csendőrök szükségtelen, tartós tömörítését meggátolja. A tömörítésnek ugyanis az a hátránya, hogy a tábori csendőrség szolgálata csak magára a törzsszállásra, tehát túlszűk területre központosan s ezzel szemben a seregtest működési területének távolabb eső részei tábori rendészeti ellenőrzés nélkül maradnak. Kellő széttagolás mellett nem fog megtörténni, hogy a csapatok tábori csendőrt sohasem látnak.

A tábori csendőrőrsöknek az a száma, amelyet a szabályzat a seregtestek részére megállapít, a legkevesebb, aminek feltétlenül meg kell lennie. Ha azonban a szükség megkívánja, egyik-másik seregtesthez több tábori csendőrőrs is beosztható; az ilyen többletet a fővezérségtől kell kérni, amely azt elsősorban a tábori csendőr tartalékosztag állományából bocsátja rendelkezésre.

A tábori csendőrőrsök hivatásos csendőrlégénységi létszámát a szabályzat egyöntetűen hét főben állapítja meg. Ez azonban csak az alaplétszám; ahol szükséges, az őrs létszáma ennél nagyobb is lehet; a többletet nemtényleges legénység beosztásával kell biztosítani. A nemtényleges létszámtöbbletet a seregtest a saját hatáskörében is rendelkezésre bocsáthatja; az ilyen megerősítésnek nem kell feltétlenül a csendőrség tartalékába tartoznia. A kiválogatásnál a 219. pontban felsorolt feltételeket szigorúan be kell tartani.

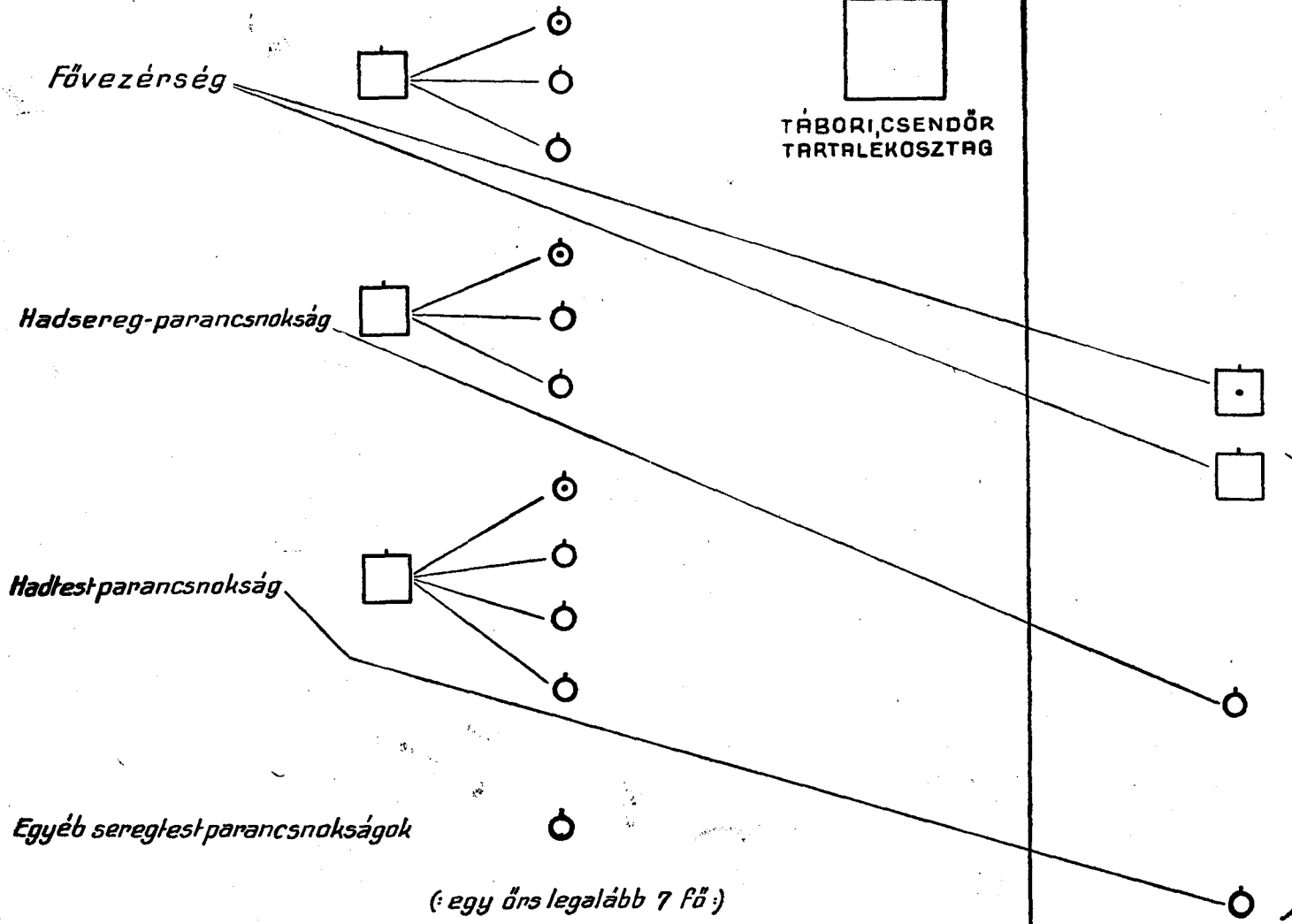
A magasabb tábori rendészeti szervekkel, valamint a tábori nyomozó alakulatokkal itt — érthető okokból — nem foglalkozom.

A tábori csendőrségnek hivatásos csendőr tiszti és legénységi összlétszámát, illetőleg azt a létszámot, amelyet erre a célra a csendőrség rendelkezésre bocsáthat, a hadrakelt sereg szükségletén kívül egy másik té-

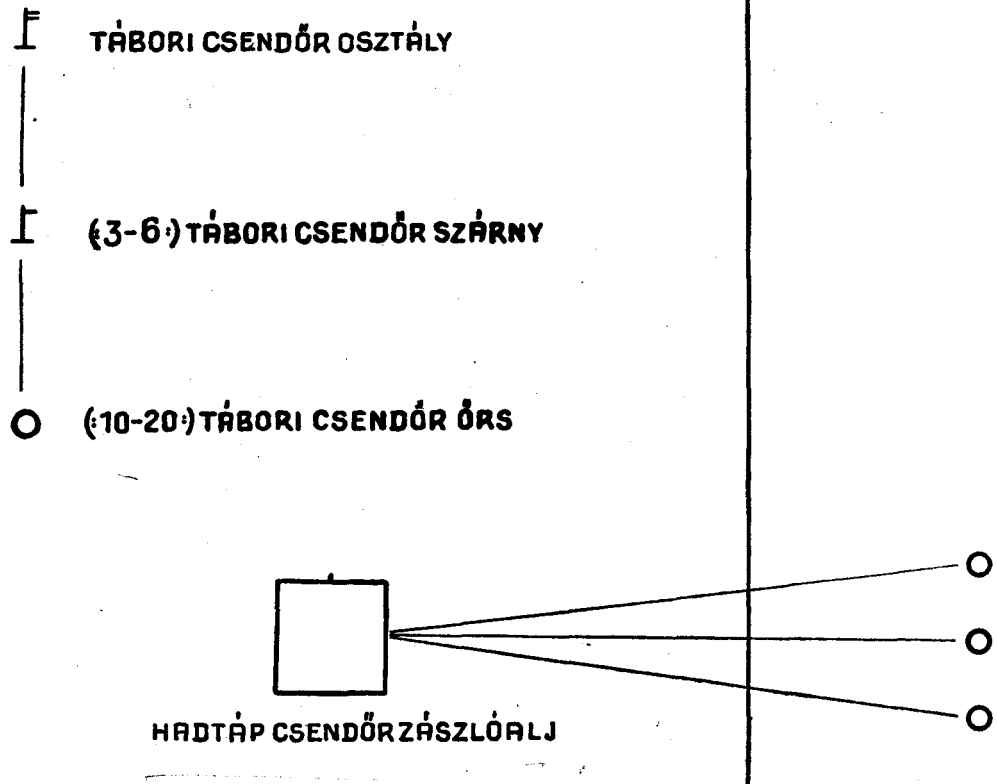
TÁBORI CSENDŐRSÉG.

Szervezetszerűen:

Esetenkint:

Rendszeres katonai közigazgatás alatt álló területen :

Jelmagyarázat:

- TÁBORI CSENDŐR OSZTAG
- TÁBORICSENDŐRÓRS (MOZGÓ)
- TÁBORICSENDŐRÓRS (TELEPITETT)
-   NYOMOZÓ ALKULATOK

nyező: a háterszág biztonságának érdeke is befolyásolja. A háterszág rendje és biztonsága, valamint a háborús termelés zavartalan menete szintén elsőrendű honvédelmi érdek, ezt pedig a maga működési területén a hatóságokon kívül a csendőrségnek kell biztosítania. Gondoskodni kell tehát arról, hogy a háterszág csendőrsége a tábori csendőrség elvonulása után is elég erős maradjon ahhoz, hogy a helyzetnek minden körülmények között ura legyen és meg tudjon felelni a háborús állapot következtében felszaporodó egyéb, közigazgatási természetű követelményeknek is. Általános számvetési alapnak tekinthetjük, hogy a csendőrség hivatásos békelétszámának egyharmada a tábori csendőrség céljára hátrány nélkül kivonható, azzal a feltétellel, hogy a kivont létszámot alkalmas nemtényleges legénység pótolja.

(Folytatjuk.)

A Kárpátok medencéje Közép-Európa ősrégi éléskamrája. Talaja sokféle növény termelésére ad gazdag lehetőséget. Mérsékelt égövi meleg éghajlata kedvez a minőségnek: emeli a száraz anyagot, a csíráképeséget, a cukrosságot, javítja a sükért, a süthetőséget, a zamatot. Magyarország Európa vitamin-sávjába esik. Bár hozama mennyiségi optimumnak egyszer a talaj, máskor az éghajlat áll az útjában, mert a legjobb talaj csak kevés helyen esik egybe a legkedvezőbb éghajlattal. A tápanyagokban leggazdagabb területek javarésze a túlságosan párologtató, aszályos zónába esik, ahol 10 évből 3 egészen rossz termést szokott adni, viszont a párásabb, egyenletesebb éghajlatú zónákban inkább a kilúgozott talajok uralkodnak.

Csendőr-őrségváltás a várban.

(Induló.)

Szövege: dr. vitéz Gereöffy Géza alezredestől

Zenéje: Tornay Karoly ny. őrnagytól

Kakastollas katona vagyok én, —
„Csendőr“ nevem féli a világ,
Becsülettel, híven és vitézül
Szolgálom a Hadurt és hazát.
Mikor kell, a vérem is kiontom
Érettük, ha rájuk tör a vész,
Csendőr vagyok, a csend néma őre
E szent földért élni-halni kész!

Szobor vagyok: törhetetlen márvány,
Büszkén tekint rám minden magyar!
Feltámadunk: hirdeti a hitem,
S honszerelmem nagy hazát akar.
Apostolja vagyok az erénynek
Üldözöm, kit ront a kárhozat,
Meleg szívvel ölelem a gyengét
S Isten ójja kakastollamat!

Vagyok tengely, ami összetartja
Ezt a földet, ahol magyar éll
Ezüst-abroncs, ami átfogja
A röögöt, mit megszentelt a vér.
Lent a síkon s fent a Kárpát ormán
Kakastollam lengve szerteszét
Hirdeti, hogy Árpád-apánk földjén
Hajnalodik egy új ezredévl

Az indulót elsősorban 1942 február 14-én a királyi Várban játszotta a m. kir. folyamerők zenekara. Hangfelvevőre felvéve — kapható Marnitz Frigyes hangszerkereskedő, Budapest, József-körút 37.

PORTYÁZÁS

Eddig minden háborúban minden valamirevaló magyarnak kezdettől a befejezésig kint kellett harcolnia. Most a nemzet javának csak kisebbik része van odakint, nagyobbik része itthon. Öreg harcosok csodálkoznak ezen és a vérükbe oltott katonaságon egyre unszolják őket, hogy ki, kifelé innen oda, ahol a döntés történik. Kiki úgy érzi, hogy még csak 3 hiányzik odakint, az 3 erejével ledönthetők a még ellenálló falak. Ezek az öreg harcosok csodálkoznak, hogy itthon kell bibelődniök a polgári feladatokkal, miközben odakint óriási erők csapnak össze. Ezek itthon is minden nap átélnek a harctér minden eseményét, legalább gondolatban együtt menetelnek és géppuskáznak a harcterek katonáival és röstelkednek önmaguk előtt, hogy ezeket az idöket tojásbeszerzési gondok között itthon kell tölteniök. A fiatalabb nemzedék soraiban is sokan vannak ilyenek. Ezek azok a magyarok, akiknek már az őseik is önként mentek tatárra, törökre, meg annyi más ellenségre. Ilyen a magyar férfiak zöme s ha nem ilyen lenne, akkor nem lennének katonanemzet, ha pedig nem az lennének, akkor már régen egyáltalán nem lennének.

Kevesebben vannak, de vannak, akik tudatosan örülnek annak, ha a nehéz idök terhéből minél kevesebbet kell vállalniok. Ezek most is csak azon török a fejüket, hogy a házépítési kölcsönük huszadik évi kamata mennyi lesz. Ezek éppen úgy akarják berendezni most

is az életük menetét, mintha a világon sehol egy puska-lövés nem esnék. Ez a hitványabbik része a nemzetnek, ez mindig megvolt, ma is megvan és mindig meglesz. Nem érdemes rájuk sok szót vesztegetni, mert megváltoztathatatlanok. Önzésük olyan erős, hogy a szemüket és fülüket kinyitni semmiféle közös gond nem tudja.

Van azután egy harmadik csoport, amelyik az adott pillanatban minden áldozatra kész, de amíg ez a pillanat el nem érkezik, addig nem vesz róla tudomást, hogy rendkívüli idöket élünk. Ezek ma is a bőrükből ugranak ki, ha a moziban minden jegy elkelt és rohannak az ügyvédhez válópört indítani, ha megint kifutott a tej. Ezek ma is éppen úgy intrikálnak a kenyérszerzésben vagy szerelemben vetélytársaik ellen, mintha a legderűsebb békeéveket élnék: Lökdösődnek a villamoson, pengőnyi haszonért árulásra készek, hangosak és követelők, jelentéktelen gondok miatt búskomorak vagy fülig fürdenek a vidámságban kiki természetze szerint, ezek az emberek éppen olyan aprólékos lihegéssel, méltatlan és alantas csatározással verekszik át a mindennapokat, mintha záros béke lenne.

Tudjuk, hogy a napiélet megköveteli a maga ütemét háborúban éppen úgy mint békében, de különbségnek azért mégis lennie kell. Most halkítani kell a napi lármát, le kell szállítani sok kérdés fontosságát, nagyobb vonásokban kell nézni az életet, ma minden lépésünk és szavunk mögött ott kell világitania annak a tudatnak, hogy a nemzet a létéért küzd és ehhez a küzdelemhez mindannyiunk elszánt, komoly magatartása szükséges a harctéren éppen úgy, mint itthon.

Kicsinyes gondjainkat és vitáinkat, felületes kedveléseinket és a diványpárna kopása fölött érzett aggodalmainkat hagyjuk olyan idökre, amikor az ujságokban megint az lesz a főszenzáció, hogy Fiumében cápát fogtak.

*

A rizst minden évben vallásos szertartással ünneplik a japánok. Az ünnep az egész nemzet ünnepe, hívő hittel vesz részt benne gyermektől az öregig minden japán.

Eszünkbe jut a mi búzaszentelésünk. Ugyanaz, mint a japánok rizsünnepe. A búza és a rizs maga az élet, de annál is több, maga a teremtés, maga a titkok titka, amit látunk, de nem értünk s amit ezért nem elég megbecsülni, hanem a megbecsülésen túl meg kell adni neki a teremtésnek, Istennek járó tiszteletet és hálát is.

A japán meghajol egy szem rizs előtt, mi meghajlunk egy szem búza előtt, mindkét nemzet a súlyra semmiségnek látszó kis magocska előtt s ebben a meghajlásban benne van az alázat a teremtés szépsége és jósága, hatalma előtt, de sem a japán, sem a magyar soha meg nem hajlította a derekát akkor, ha a gonoszszal állott szemben, pedig az ágyú nagyobb a rizsnél, meg a búzánál.

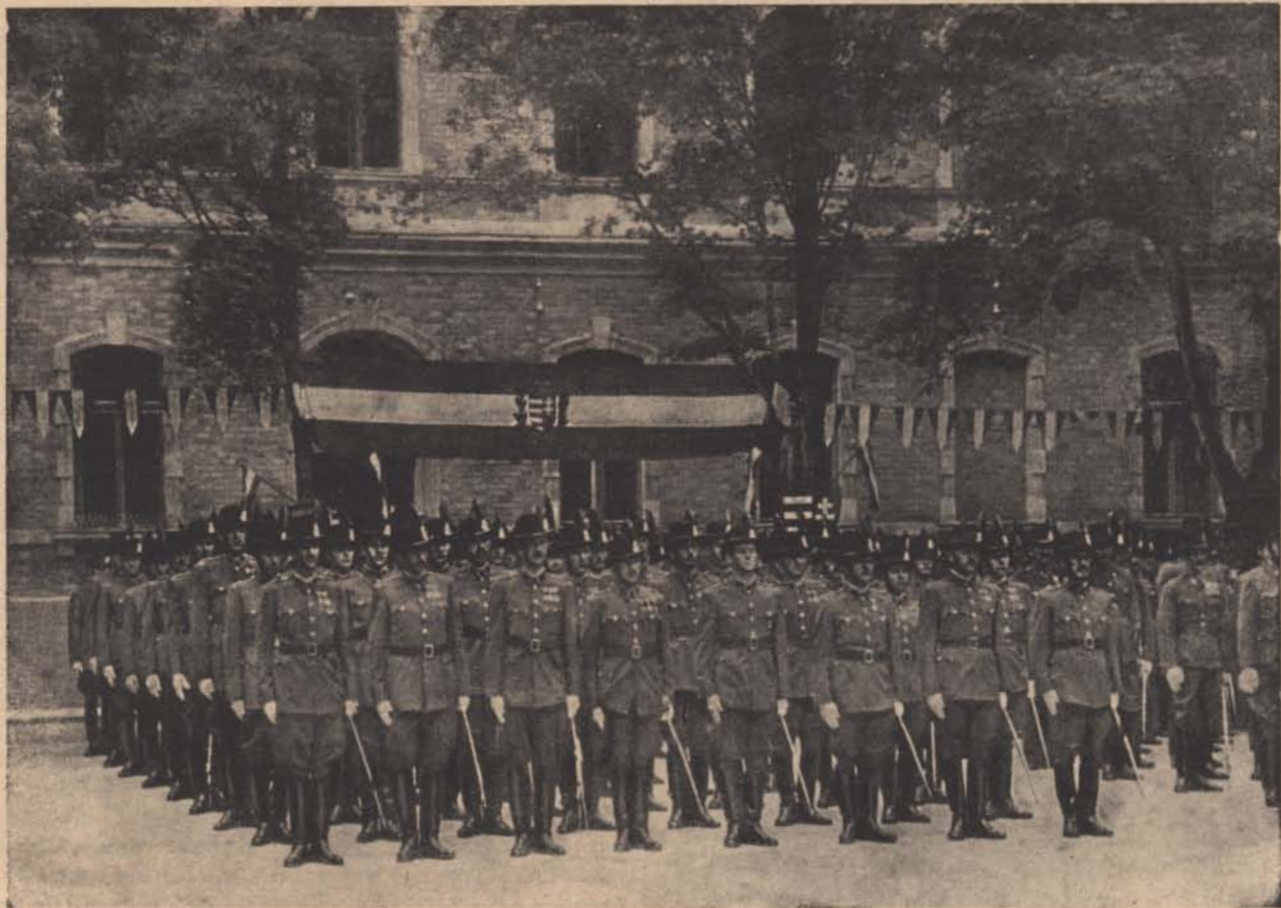
Az ágyú nagyobb, de a kis mag titka, ereje még annál is nagyobb. Mindennél nagyobb, de ereje csak akkor és addig segíti az embert, amíg a magban nemcsak a kalácsot, hanem a lelket is keresi és tiszteli.

*

Fekete kombinét tűzött rúdra gyászlobogó helyett október 6.-án egy budapesti lakos, akinek csak annyi a köze a magyar földhöz, hogy kenyeret, sőt még kalácsot is kap tőle.

Most elítélték ezt a budapesti lakost. Ezzel a dolog büntetőjogi része lezáródott, de elintézetlenül maradt

Június 18-án 74 tiszt végezte a csendőr-csapattiszti tanfolyamot, ezen a napon átvették a hivatásos csendőrtisztek állományába. (Bugár felv.)

valami, ami a bűnügyi vonatkozásnál alig kevésbé fontos: az izlés.

Ez az, amit nem véd a törvény, pedig az emberek mindennapjának nagyon is fontos eleme. Az izléstelen embert kinézhetik a társaságból, de más baja nem esik. Keres magának másik társaságot, aztán harmadikat s mindig talál jóhiszemű embereket, akik előlegezett bizalommal maguk közé engedik.

Az izlésre sokan csináltak már különféle tánc- és illemszabályokat, de mindent egybehordani könyvekben, ami az izlés körébe tartozik, nem lehet. Minden szó és mozdulat szüntelen vizsgálás az izlésből. Sokan és sokszor vétenek ellene részint tudatosan, részint tudat nélkül. Szigorú önbírálat és önnevelés dolga, hogy minél kevesebb izléstelenség legyen a számlánkon. Érdemes vele foglalkozni, mert szebbé és biztosabbá teszi a napokat és növeli a barátok táborát.

Néha egészen jószándékú és egyébként értékes, derék emberek botladoznak az izléstelenségük láthatatlan buktatóin. Neveljük magunkat az izlésre és ne haragudjunk, ha valaki jószándékú őszinteséggel segít ebben a nevelő munkában. Ezen a téren a kölcsönösség majdnem elkerülhetetlen, mert éppen az izlés terén makulátlan ember nem sok van. A kölcsönösség pedig a legjobb biztosítéka annak, hogy nem haragszunk meg a másikkra, ha valami izlés-hibára felhívja a figyelmünket.

*

Propagandakönyveket osztogatnak a tanyákon, pénzt nem kérnek érte. Nem kell részletezni, miféle propagandáról van szó ezekben a könyvekben.

Mi sokat járjuk a tanyavilágot, a falusi egyszerű házsorokat. Beszélgetünk az emberekkel, ismerjük őket alaposan, de az talán ritkán jutott az eszünkbe, hogy szót kerítsünk a könyvekre is, amik a mestergerenda fölött, vagy az ablak mélyén húzódnak meg. Tudjuk, hogy a nyomtatott betűnek rendkívül nagy a becsülete az egyszerű ember szemében. Vakon hisz annak, amit nyomtatásban adnak neki. Ha feltűnés nélküli ügyességgel néha a könyvekre is rátereljük a szót, ha átnézzük a tanyákra csempészett könyveket, sok lélekrombolást előzhetünk meg. Mindenki meglátja a maga eredményein, hogy érdemes ezzel is törődni.

Magyarországon már a XVII. század második felében tartottak rendszeres mezőgazdasági előadásokat a Pázmány Péter által alapított nagyszombati egyetemen és Comenius sárospataki főiskoláján. Egész Európa legelső mezőgazdasági szakiskoláját Tessedik Sámuel 1779-ben állította fel Szarvason. Az első középfokú magyar gazdasági tanintézetet, a keszthelyi Georgicont Festetich György gróf 1797-ben létesíti.

Magyarországnak már 1782 óta van állatorvosi főiskolája Budapesten, mely ma is világhírű. A magyar állatorvosi főiskola és állatorvosi kar kiválóságát igazolják azok a felfedezések, amelyek a magyar állatorvosok, illetve professzorok nevéhez fűződnek. Így pl. a májmételey elleni sikeres védekezés, valamint az állatok veszettsége elleni preventív védőoltások.

Ellenséges romboló léggömbök.*

Az ország lakossága már mind a magyar másorzóró rádió hírközléséből, mind a hazai és külföldi sajtóhírek alapján tudja, hogy hazánk és Közép-európa egyéb országainak területére ellenséges szándékkal felengedett szabad léggömböket sodornak a légáramlatok. Az esetleg feltalált léggömbökkel való további tennivalókra a honvédelmi miniszter idejében felhívta az érdekelt hatóságok és közigazgatási szervek figyelmét. Miután számítani lehet arra, hogy az ország területére érkező léggömbök száma szaporodni fog, mert lehetséges, hogy az ellenség azokat az eddiektől eltérő kártokozó feladatokra is fel kívánja használni és mert végül a szóbanforgó léggömbök az ország területének bármelyik részén leszállhatnak, szükséges az ország lakosságát ezen eszközökről és azok alkalmazási körülményeiről nagy vonalakban a következőkben tájékoztatni:

A léggömb szerelvények három részből állanak: a szállító léggömbből, a magasságszabályozó berendezésből, végül a léggömb feladata szerint szállított — és rombolási célokra szolgáló — különböző eszközökből és anyagokból.

A léggömb maga feltöltött állapotban 1.5—3 m átmérőjű; a burok anyaga tágulékony gumi, néha impregnált selyem. A magasságszabályozó berendezés többféle lehet. Hazánk területére eddig túlnyomó részt csak bádógtartályos, elvétve fakorongos magasságszabályozó berendezéssel ellátott léggömb szerelvények érkeztek.

A bádógtartály 16 cm magas és 19 cm külső átmérőjű fehér bádoghengerből áll. A tartály feladata az, hogy bizonyos idő után a benne levő fagyálló folyadékot (rendszerint tiszta kőolajat) lassan lecsepegtesse. Így a léggömb szerelvény súlya csökken, a süllyedő léggömb újból nagyobb magasságba emelkedik. A folyadék kicsurgatását lassan égő gyújtózsínór indítja meg.

A fakorongos szerkezeteknél a lassan égő gyújtózsínór — a léggömb bizonyos magasságvesztése után — 8—10 percnél apró homokzsákocskákat ejt le. A zsákocskák súlya egyenként 15—20 dkg és leszórásuk révén a léggömb szerelvény megkönnyebbülve, újból megfelelő magasságban marad.

A léggömbökkel szállított eszközök és anyagok igen sokfélék lehetnek: magasfeszültségű vezetékeket rövidre záró acélhuzalok, röpiratok, gyújtóanyagok, robbanószerkezetek és esetleg mérgező vegyi anyagok. Magyarország területére eddig úgyszólván csak olyan szerkezetek érkeztek, amelyeknek az a feladatuk, hogy a magasfeszültségű vezetékeket elrombolják; ezek az előbb említett bádógtartályos magasságszabályozóval ellátott léggömb szerelvények.

A bádógtartályos szerelvények 200 méter hosszú tartózsinegen körülbelül 100 méter hosszú acélhuzalt vontatnak maguk után, amely, ha távvezetékkel érintkezik, azokat átszakíthatja, vagy átégetheti.

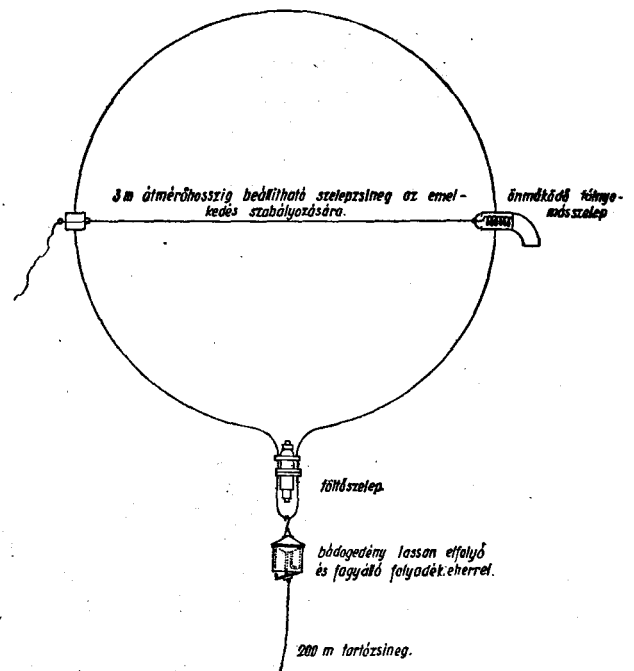
Elképzelhető az is, hogy a bádógtartályból gyújtóanyagot, szénkénegeben oldott foszfor, vagy más anyag ömlik ki. A gyújtóanyagot a léggömb egyébként foszfordarabkákat alakjában vagy kis zsákocskába töltve is leszórhatja. (A támadásnak ez a módja, különösen aratás idején, a meleg és száraz nyári hónapokban, lehet veszedelmes.) Adataink vannak arra is, hogy az angolok olyan léggömböket is felengedtek, amelyek érintésre robbanó és pár kilogramm súlyú robbanó-

szerkezeteket (aknákat) szállítottak. Elképzelhető végül, hogy a léggömbökre erősített tartályokból akár mustárgáz, akár más mérgező vagy fertőző folyadék csepeg. Bár a léggömbök ilyen alkalmazásairól hazánkban eddig adataink nincsenek, ezekről a lehetőségekről sem szabad megfeledkezni.

A rombolási célra felengedett és hazánk területe fölé szálló ellenséges léggömbökkel kapcsolatban a lakosság kötelessége kétirányú: egyrészt az észlelt léggömbök jelentése, másrészt az esetleg leszórt gyújtóanyagok ártalmatlanná tétele.

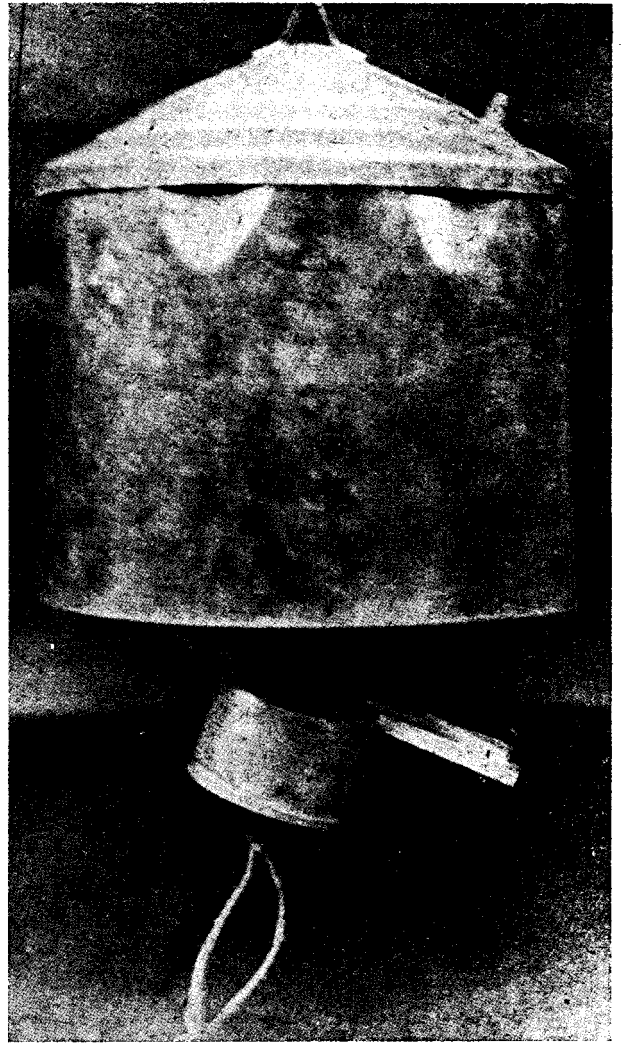
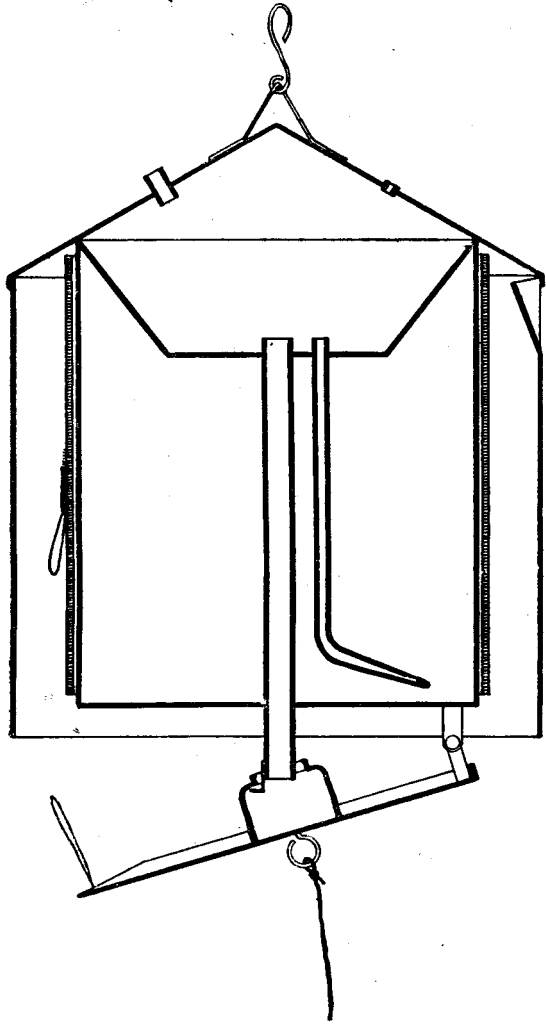
Bárki lát tehát szabadon szálló léggömböt, észleletét — a haladási irány megjelölésével — köteles a legközelebbi rendőrnek vagy csendőrnek jelenteni. Magasan szálló léggömb szerelvények elpusztítása (lelövése) a katonaság és a kijelölt hatósági közegek (csendőrök) feladata! Még szállóképes léggömb szerelvényeket, amelyek a lelógó zsineget már a földön vontatják, a zsinór segítségével óvatosan a föld közelébe, 4—5 méterre a talaj fölé kell húzni és fához, kőhöz erősíteni. A léggömb megtalálását ez esetben ugyancsak haladéktalanul jelenteni kell, nyomban jelenteni kell azt is, ha a léggömb szerelvények csak egyes alkatrészeit találják meg. A léggömb szerelvények szétszedése, fogdosása, elpusztítása, vagy egyes alkatrészeinek eltulajdonítása veszélyes, tilos és büntetést von maga után!

Miután a lakosság sohasem tudja megállapítani, hogy milyen szerkezetű léggömb szerelvényről van szó, felesleges és előre nem látható veszélynek teszi ki magát akkor, ha avatatlan kézzel nyúl a feltalált alkatrészekhez! Éppen ezért a feltalált léggömböket és azok alkatrészeit a hatósági közegek megérkezéig mindig a helyszínen kell hagyni! A hatósági közegek a különböző szerkezetekkel való további eljárásra már megkapták a megfelelő utasítást. A léggömb szerelvényekről leszórt gyújtóanyagok elleni védekezés tekintetében különben a honvédelmi miniszter a közeljövőben részletes tájékoztató nyomtatványokat fog szétosztani az ország mezőgazdasági jellegű vidékeinek lakossága között.

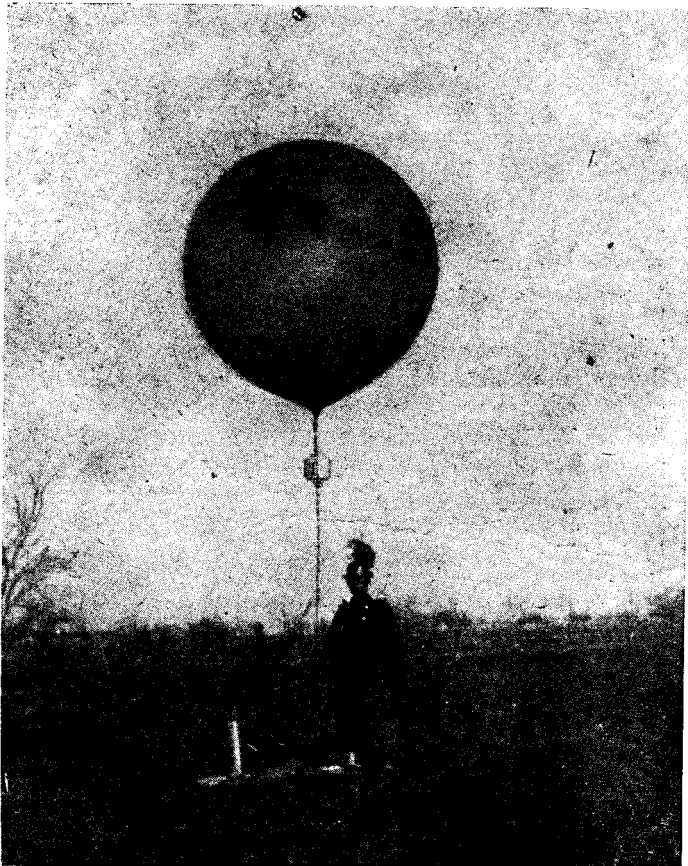

A romboló-ballon szerkezete.

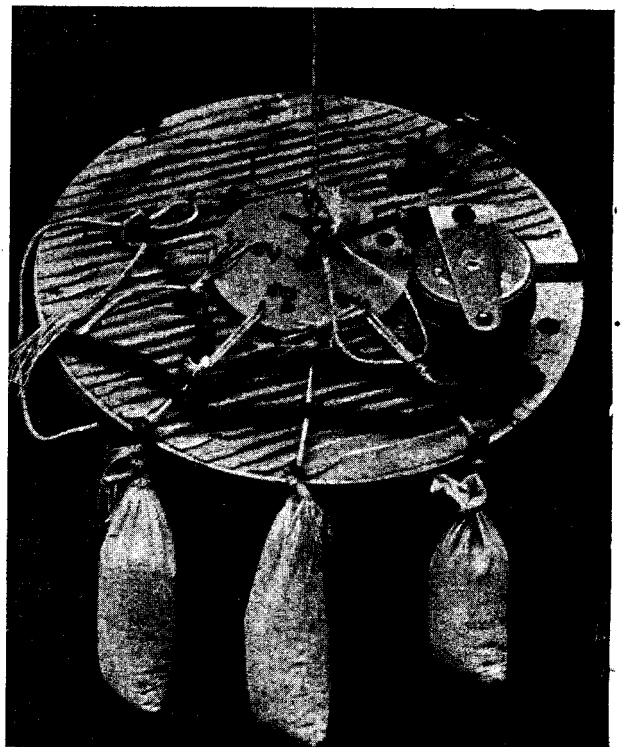
* A „Riadó!” c. lap engedélyével.

A romboló-léggömbre függesztett bádogtartály metszete és fényképe; lent: a fakorongos szerkezet.

(Zana Ede felv.)

KÉPEK A NAGYVILÁGBÓL

Serrano Suner, a fiatal, erélyes spanyol külügy-miniszter eredetileg jogi pályára készült, de már 32 éves korában képviselő lett. 1935-ben kezdte meg harcát a mind veszedelmesebben terjedő spanyol kommunista eszmékkel szemben. Meleg barátságot kötött a később vértanú halált halt *Calvo Sotelo*-val, a spanyol nemzeti párt vezérével és *José Antonio Primo de Rivera*-val, a nagy spanyol diktátor fiával, akit a vörösök később szintén kivégeztek. 1936. július 15-én gyilkolták meg a kommunisták *Calvo Sotelot*, ez volt a jel a forradalom kitörésére. Serrano Sunert halálra keresték a kommunisták, de szerencséjére nem találták meg abban a kórházban, ahol betegen feküdt. Fivéreit mind kivégezték, ő később résztvett a nemzeti harcaiban és súlyosan meg is sebesült. Franco tábornok győzelme után a sajtóosztály főnöke, később belügyminiszter, majd 1940. októberében külügyminiszter lett. Spanyolország nevében ő írta alá a kommunistaellenes egyezményhez való csatlakozást. Spanyolországban a jövő emberének tartják.

A brutto-regisztertonna kifejezést hallhatjuk gyakran a hadijelentésekben. Ezzel jelölik meg az elsüllyesztett hajók nagyságát. Az már kevésbé ismeretes, hogy a brutto-regisztertonna *nem súlyt*, hanem *űrtartalmat* jelent! A brutto-regisztertonna közel három köbmétert jelent és azért nevezik „regisztertonnának”, mert ennek a méretnek alapján táblázatba foglalják, „regiszterezik” a hajókat. A kereskedelmi hajók általában a brutto-regisztertonna tartalmuk másfélszeresét szállíthatják rakományként, azaz egy 10.000 brutto-regisztertonnás hajó valóságban 15.000 súlytonna rakományt szállít. A

hadihajók brutto-regisztertonna tartalma a súlytonnával egyezik.

Fogalmat alkothatunk magunknak a hajók befogadóképességéről, ha meggondoljuk, hogy például az 5.000 brutto-regisztertonnás teherhajó kereken 7.000 tonna szemet szállíthat, amely szénmennyiség 15, teljesen megrakott vasúti kocsiba fér csak bele! Az ilyen 5.000 brutto-regisztertonnás hajó kb. másfélmillió pengőbe kerül, ha pedig rakománya is van, akkor az elsüllyesztett érték még nagyobb. Érthető örömmel festik fel a bombázórepülőgépekre az elsüllyesztett hajók formáját, a találat helyét és a brutto-regisztertonnák számát. A „29.3 T” 29.300 brutto-regisztertonnát jelent...

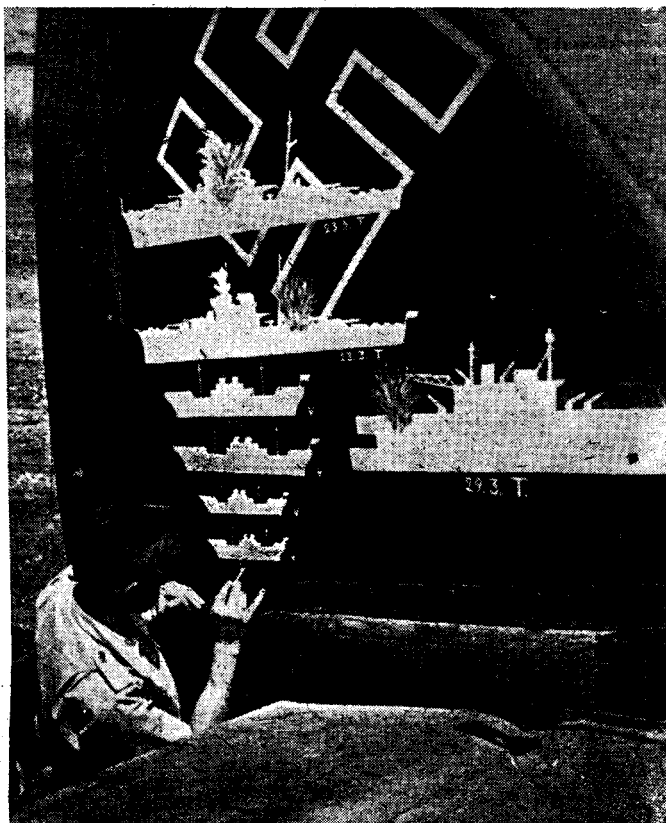
A partizánok, a megszállt szovjet terület veszedelmes orgyilkosai. Polgári ruhában, alattomosan harcol-

Elfogott partizánok.

nak és elvakult dühükben nem kímélik a saját életüket sem, amikor arra nyílik lehetőségük, hogy a szövetséges csapatokban kárt tegyenek. Magányosan haladó katonákra lesből rálőnek, csoportos vállalkozással megrohanak egy-egy elszigetelt kisebb őrséget, őrszemeket. Vakmerőségükben bemerészkednek a megszállott falvakba, városokba is, hogy alkalmas pillanatban orvul leöljjenek valakit. A merényleteken kívül szabotázs cselekményeket is végrehajtanak: távbeszélővonalakat elvágnak, hidrobombázásokat kísérelnek meg. Orvtámadásokra mindig fel kell készülni és gyakran igen hosszú ideig tart, amíg valamely területet biztosan meg lehet tisztítani tőlük. Velük szemben nincs helye a kíméletnek, mert még sebesülten is, vagy halottnak tetetve magukat: a gyanútlanul feléjük közeledőt lelövik, vagy leszúrnak. Ahogy a németek mondják: „Csak a halott partizán a jó partizán...”

A német Afrika-hadtest egészségügyi ellátása különösen kiváló. Nemcsak a kitűnően felszerelt és kiképzett orvosok és egészségügyi katonák gondoskodnak erről, hanem már a hadszíntérre való jutás előtt rengeteg *oltással* előzik meg a ragályos betegségeket. Tájékoztató előadások, célszerű ruházat, az éghajlatnak megfelelő étkezés örökös az Afrika-hadtest katonáinak egészségén. A zubbony könnyű anyagból készült, szabása a mi folyamór legénységünkéhez hasonló. Bőrtalpu,

Az elsüllyesztett hajók képét a bombázórepülőgépre festik.

A német Afrika-hadtest katonája

vitorlavászonból készült felsőrészű a cipő, a sapka a hegyivadászainkéhoz hasonló. Ezt csak késő délután szabad felvenni, egyébként a trópusi, parafa-sisak viselése a kötelező. A nadrág rövidszárú, az ing is rövidujjú. A szúnyogokhoz hasonló *moszkító*k csípése ellen a sapkán fátyolt, a kezeken védőkesztyűt viselnek. Homokviharok ellen a légmentesen záró védőszemüveg és az arckendő véd. Éjszakára mindenki hálósákba bújjik és két pokróccal is takarózik, mert az éjszakák rendkívül hidegek. A kenyeret tengervízzel készítik, így jobban emészthető. A vízellátás igen nehéz kérdés. Általában csak forralt vizet szabad inni, melynek ízét fekete-kávéval javítják. Alkoholt csak napnyugta után, erősen hígítva és csak kismértékben szabad fogyasztani. Mosakodásra és fürdésre csak tengervizet szabad használni, a hadszíntér vizei sok fertőző baktériumot tartalmaznak. Az egészségügyi szolgálat igen sok tábori kórházzal, vizsgáló laboratóriummal és különleges egészségügyi felszereléssel rendelkezik, hogy a harcoló csapatok ütőképességét a legteljesebb mértékben fenntartsák.

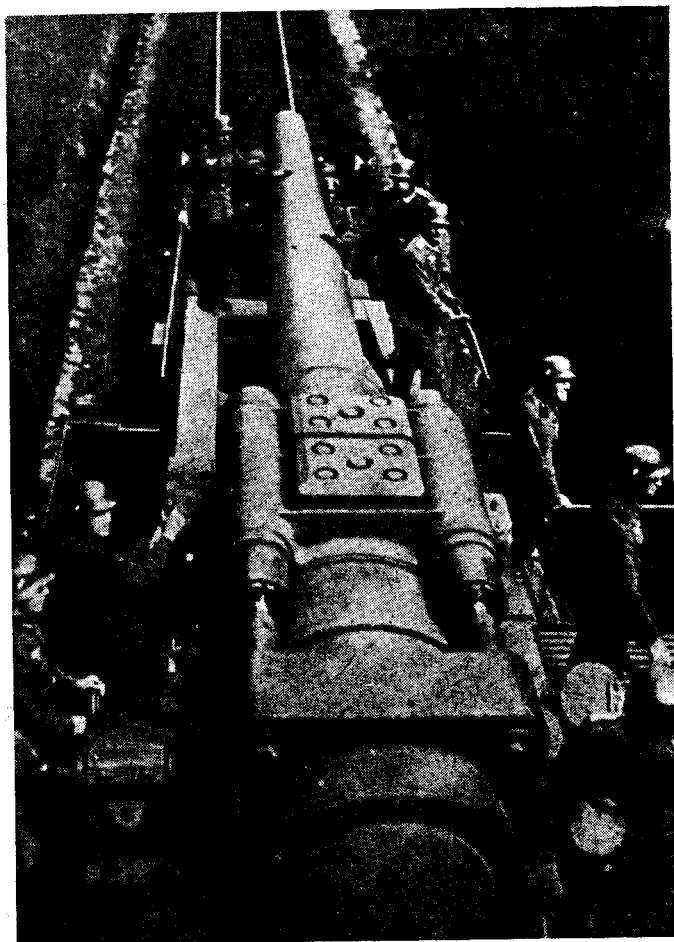
*

Vasúti lövegként rendszerint húsz centiméteren felüli űrméretet használnak. A löveget nemcsak továbbítják a síneken, hanem az tüzelés közben is rajta marad a síneken és azon — a hátralökésnek megfelelően — visszafut. A löveg töltését emelődarúval végzik, hiszen egy-egy lövedék 700—800 kilogramm súlyú is lehet! Tüzelés közben, minden lövés után rövid tűzszünetet kell tartani, mert a fokozatosan felmelegedő cső fél—egy

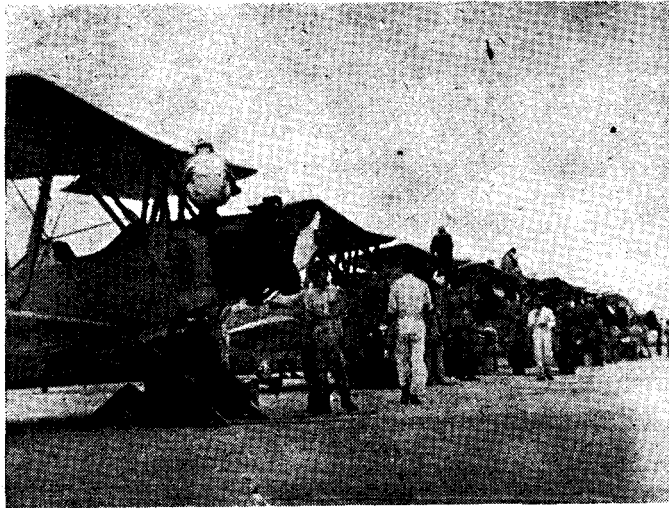
centimétert is kitágulhat. Ezért fokozatosan nagyobb átmérőjű lövedéket alkalmaznak. A vasúti lövegek kilőtt lövedék igen magasra emelkedik, némelyik típusnál a 40 kilométert (!) is eléri a tetőponton. Becsapódása helyén olyan tölcserít vág, amibe kisebbfajta ház is belefér! Egy-egy lövés több ezer pengőbe kerül, gondos számítás előz is meg minden lövést! A megfigyelést rendszerint külön tüzer-repülő végzi, aki a helyesbítéseket rádió útján tudatja a tüzelőállással. A messzehordó tüzérség feladatait ugyan a bombázórepülők is megoldhatják, de a tüzérség nem függ sem az időjárástól, sem az ellenséges repülőktől, tehát *nélkülözhetetlen* a működésük!

*

A japán repülők munkája bámulatba ejti az egész világot. A japán-kínai háború kitörésekor kb. 2.000 teljesen korszerű és kb. ugyanennyi második vonalbeli gépük volt a japánoknak. Azóta ez a szám egyre gyarapszik, mert a hadiipar legnagyobb részét a légierők fejlesztésére fordították. *Mitszui* és *Mitszubisi*, ez a két japán nagyiparos fektette le a mai japán repülőipar alapjait. Pilótákról gondoskodtak a *Dai Nipon* ifjúsági szervezetek, melyek a vitorlázó repüléssel készítették elő az ifjúságot a repülőszolgálatra. A japán császári légügyi hivatal 1920-ban alakult meg, japán légiereje húsz év alatt a világ nemzetei között az elsők közé emelkedett. 1940-ben 280 millió yent fordítottak a pilótakiképzésre, mely mintegy 15 repülőiskolában történik.

Vasúti löveg.

Japán repülők.

Itt a műszaki oktatáson kívül az ősi szamuráji szellemben nevelik a pilótanövendékeket, akik boldogan és büszkén halnak meg a Hazáért és császárukért. Nem Japán propaganda-állítás, hanem az angolszász hatalmak által is elismert tény az, hogy egyes önfeláldozó lelkületű japán repülők *szándékosan* vezeték gépüket egy-egy ellenséges célnak, hogy azt biztosan megsemmisítsék. Ilven lelki felkészültségű nép fiai valóban biztosítják Hazájuknak a végső győzelmet!...

*

A tavaszi olvadás a szovjet arcvonal sok szakaszán igen megnehezítette az előremozgást. Különösen egyes folyók mentén és mocsaras vidékeken vált rendkívül nehézé — még kis egységek számára is — a közlekedés. Vannak olyan helyek, ahol egyenesen lehetetlen lenne a mozgás, ha a találékony katona nem segítene

Mocsárjárók.

a bajokon. „Mocsárjáró”-nak nevezik az itt bemutatott alkotmányt, melynek segítségével aránylag elég könnyű a közlekedés a süppedős, ingoványos részeken. A széles rács-talp ugyanúgy működik, mint a *síléc*: csak éppen botok nem kellenek hozzá. A lábba szíjjakkal, vagy zsineggel erősítik fel. (—y)

Pesten portyáztam...

Írta: SZABÓ DENES őrmester.

Csendőrzárór megy a Nagykörúton. Jól festenek, nyugodtan, biztosan lépnek, a kakastoll minden lépésnél meglendül a kalapjukon, csizmájuk frissen kopog. Nem neznek se jobbra, se balra, annál többen nézik őket. Sokan meg is fordulnak utánuk, — nemcsak lányok... Határozottan tetszenek. Mennek, mennek, és egyszer csak a sok járókelő között szembejön velük két falusi ember. Jóképű két magyar. Barnák, bajuszosak, új dolmányban vannak, fényes, kemény csizmaszárúk van. Egyszerre lépnek, — akár a járőr. Ők sem igen nézik a sok jövő-menőt, sem a nagy házakat, forgalmat, szóval: Pestet. Mennek a járőrrel szemben és amint találkoznak, megbillentik kalapjukat: Adjon Isten... S tovább kopog, mind járőr, mind a két magyar.

Én csak néztem őket s magamban mondtam: Fogadj Isten...

*

Valamelyik téren, tenyérnyi kis füves foltokon a sok tavaszi esőtől hirtelen megnyult a fű. Nem volt az még jó kaszálnivaló, — hogyan is lett volna az, olyan satnya helyen. Pesten. De azért fű volt, egyes szálak ritkásan, nyugán ágaskodtak.

Egy reggel aztán egy kaszást láttam ott, aki szépen kaszálgatni kezdte a fűfoltokat. Soványas, öregedő, vastagbajszú ember volt a kaszás. Szépen csinálta, jól fogott a kaszája, csak a rend nem volt valami kiadós utána, mert — amint mondtam — satnya volt a fű. Biztosan azért kaszálta le, hogy szebb nőjjön utána. Néztem egy kicsit az öreget. Meghajolt kicsit a kaszának s utánaringott minden vágásnál, a tokmány lengett a nadrágja korcán. A rend végén földnek támasztotta a kaszája nyelét, végigtűrülte a kaszát egy marok fűvel és köszörült dallamosan. Pengett a kasza vígan. Egészen jókedvem lett tőle. Elnéztem volna tovább, de mennem kellett.

Délben megint arra vitt utam. A kaszás-ember a rendek szélén ült. Ülhetett volna padon is, mert éppen volt ott egy. Alighanem evett valamit, éppen akkor csettentette be a bicskáját. Kétfelé törülte a bajuszát, a szénarend alól üveget vett elő, a napnak tartotta, átnézett rajta egy pillanatig és ivott belőle hosszút. Víz lehetett, mert semmi más színe nem volt. Aztán fölneztet újra a napra a magas háztető fölé. Biztosan azt nézte, hány óra lehet. Elővette a kalapácsos tarisznyáját, kivette az üllőt, kalapácsot, leütötte a kaszát a nyélről és körülvizsgálódott. Tudtam: kalapálni akar. Megakadt a szeme a padon, — más faalkalmatosság nem volt a közelben — s leült egyik végére lovagló módra. Beütötte az üllőt a padba, hátrálökte kicsit a kalapját és lassan, kemény kis koccantásokkal kalapálni kezdte a kaszát.

Megálltam, néztem egy kicsit s erősen szerettem volna szólani neki, hogy hadd üssek rá én is egyet-kettőt...

*

Gyakran átmegegyek a Vérmezőn. Szeretek átmenni rajta. Általában ezt szeretem legjobban a fővárosban. Ekkora rét egyvégtében nincs itt több. Jóságú fű nő rajta tavasszal, árad belőle a friss levegő. Valósággal tüdeje a városnak egy ilyen nagy füves terület. Ahogy nőtt rajta a fű, kedvtelve nézegettem s latolgattam, mikor lehet kaszálni. Tetszett a rét, de mégis valami hiányzott róla. Nem tudtam mi, sőt azt sem „tudtam”, hogy hiányzik, inkább éreztem ezt.

Egy este meleg, fűszeres levegő tölt délnyugatról, ahonnan a jó szelek jönnek. Langyos, csöndes eső kerekedett belőle, megfürdette a fákat, füveket, illatos lett tőle a levegő, mint a szagos rozsmaring és fényes, kék az ég, mint a szentek palástja a templomi képeken. Reggel fényesen, melegen kelt a nap s amint mentem a Vérmezőn át, lenyűgözött valami csoda: Megtúdtam, mi hiányzott a rétről...

Millió sárgavirág viritott rajta. Azon az éjjelen kinyílt a pitypang.

*

Két csendőrt néztem a minap a laktanyaudvaron. Javakorbeliék, úgyis, mint csendőrök, úgyis, mint emberek. Kemény, élesrajzú csendőrcarcok, a pálya jelei és jegyei félreismerhetetlenek arcukon, valójukon. Egyik szikár, hoszútagú, látom a lábáról, hogy lovasember. A másik rövidebb, vastagderekű, nagyhomlokú, keményen lép, mint egy hajdúkatona. Messziről látszik, hogy gyalog járt világeletemben. Értem a beszédjükből, hogy hosszú idő után most találkoztak először. Vidám szemmel nézik egymást, keresik a régi vonásokat egymás arcán. Kérdegetnek, felelgetnek, én észrevétlenül nézem és hallgatom őket.

Együtt járták sok évvel ezelőtt a járőrtárs iskolát. Akkor még nem így nevezték ugyan, de az volt az akkor is. Azóta bizony nem látták egymást. A java életpálya mögöttük van, hát van mit kérdezni egymástól s felelni rá. Most idekerültek mind a ketten a fővárosba. „Szakszolgálatos“-nak. Megviselte őket a pálya, mert olyan az, koptatja az embert, mint a köszőrűkő a bicskát. Így jutottak ide. Szóba kerül, hogy nyugalmasabb ez a beosztás, a gyerekek is könnyebben akad iskola, orvos... De azért — azt mondja a vastagderekű — rab itt az ember, pajtás — és körülint a kezivel a magas házfalakra. Kicsit szétveti a lábát s kinéz két sarjadólombú fa között, mintha egy búzatáblán nézne végig. Aztán beszél, hogy sajnálja a határt, olyan nagy, kerek „körletet“ hagyott ott, mint egy kis királyság. Ilyenkor ott már hullámszik szökén a rozs, ütközik erősen a búza szára, pitypalatty szól benne és lakodalmaznak a fák a szőlőhegyen, — mind fehérbe, rózsaszínbe öltözik...

A lovas nem szól, csak nézi a napot a tetők fölött és fényes lesz a szeme nagyon.

*

Aki katona, sokat jár az utcán, itt is, ott is találkozik pöttöm gyerekekkel, hogy köszöntik az embert: tiszteleg a csöppség apró kezével és ragyogtatja hozzá vidám csillagszemét. A minap is találkoztam ilyenekkel. Három-négy éves lehetett. Formás kis zsinóros ruha volt rajta, kézen vezette az anyja. Hogy találkoztunk, kihúzta jobbkezét az anyjából, kecsesen sapkájához emelte. Kedves kis barackvirágszín arca komoly volt, de a szeme mosolygó és fényes, mint a gyöngyharmat. Szerettem volna ölembe kapni, vagy egy kalap diót-mogyorót adni neki, vagy akármit, csak valahogy megjutalmazni az ökölnyi kis katonát, dehát egyiket sem tehettem. Csak visszatisztelegtem tőlem telhetően, — s amint a gyerek visszatette kezét az anyjába, fölnézett rá és azt mondta neki: — Anyám, az a katona bácsi éppen úgy tisztelgett, mint én.

*

Egy vasárnap künn jártam a város szélén. Mert Pestnek is van széle. Házak ugyan még itt is vannak jócskán, pár falu még kitelne belőlük. Amint vizsgá-

lódtam, megakadt a szemem egy házon. No, nem volt az valami különös formájú ház, egészen közönséges, vagy mondjuk: „rendes“ ház volt az. Kőből a fala, cserép a teteje, villanydrót is szolgált be a tetején, magas drótkerítés vette körül. Hanem az oldalán volt egy szögletes bádogtábla és ezen hivatalosan, komoly, domború betűkkel ki volt írva: „Mezőőrház.“ Vagyis magyarul: csőszház. Még egy lompos komondor is lesett ki a kerítés mögül és az ajtó előtt a pitvarban ott ült ünneplő viganóban a csőszné is. A csősz, azt nem láttam, biztosan a határt „kerülte“.

Sose tudtam, hogy ilyen is van itt. Pedig van. Van Pesten is csőszház. Nem olyan ugyan, mint hunyori lápon, de csőszház. Villanyvilágítással, — ki tudja — talán telefonnal, rádióval, drótkerítése, kőfala van. Bizonyos, hogy a legkorszerűbb csőszház messze földön. — Ha itt mi portyáznánk, biztosan „tereptárgy“ lenne.

EMÉKEZZÜNK!

Horkai Benjámín pocsáji őrsbeli csendőr a déli harctéren szerzett betegségében 1915 július 1-én a meljinei várkórházban meghalt.

Körösszegi Gusztáv pöstyéni őrsbeli próbacsendőr 1912 július 3-án járőrszolgálat közben Pöstyén mellett a Vágba fulladt.

Ráduly László marosvásárhelyi X. kerületbeli próbacsendőrt a nagyváradai csendőriskolánál kézigranátdobás gyakorlása közben, egy felrobbant kézigranát 1941 július 5-én Nagyváradon megölte.

Tóth István őrsvezető, címz. őrmester, zborói őrsparancsnokot a laktanya újbóli megszállásakor felrobbant orosz akna 1915 május 6-án súlyosan megsebesítette. 1915 július 6-án Bécsben meghalt.

Mészáros Mihály dalbosfalvai őrsbeli 2. oszt. őrmestert az újsopoti határban egy katonaszökevény 1917 július 6-án agyonlőtte.

Lévay János vittenci őrsbeli csendőr az orosz harctéren 1915 július 7-én járványos betegségében meghalt.

Deák Sándor stina-fedelesulvi őrsbeli alőrmestert a magyar-román határ megállapítása alkalmával felrobbant kézigranát 1918 július 7-én megölte.

Oláh János járásőrmester, gávai járás- és őrsparancsnokot, Szanyi Károly és Gyermán Imre gávai őrsbeli próbacsendőröket a románok 1919 július 7-én Nyír-egyházán meggyilkolták.

Pajor János somogyszentmiklósi őrsbeli alőrmestert 1917 július 8-án aratásra vezényelt katonák Somogyszentmiklóson szolgálat közben megölte.

Kovács János selmecbányai őrsbeli csendőr az orosz harctéren kapott lösebébe 1916 július 8-án Jaroslauiban meghalt.

Fejes Béla lajtaszentmiklósi őrsbeli próbacsendőrt, mint fűrődügyeleti járőrt, egy ellenszegülő csoport 1921 július 10-én Balfon megölte.

Szász János őrsvezető, torontálozori őrsparancsnokot és járőrtársát, **Kalderár György Áron** csendőrt 1895 július 13-án egy fegyveres gonosztevő Torontálozórán agyonlőtte.

Köbli Ferenc gyertyánligeti őrsbeli alőrmestert bolsevik rablóbanda Besszarábiában súlyosan megsebesítette, 1918 július 13-án Tyraspolban meghalt.

Nyikora Sándor őrsvezető, címz. őrmester, ökörmezői őrsparancsnokot 1895 július 15-én az ökörmezői határban, szolgálat közben, medve szétépte.

Baromfitenyésztésről.

Közgazdálkodásaink kívánságára
írta: KOVÁCS IGNÁC százados.

I. A baromfitenyésztés fontossága.

Bármilyen gazdasági viszonyok voltak, mindig szép jövedelmet lehetett a baromfitenyésztésből elérni. A jelenlegi viszonyok között azonban nemcsak a jövedelem, hanem a közellátást szemelőtt tartva, anyagtermelés szempontjából is igen figyelemre méltó a baromfitenyésztés. Szükségünk van minden érték felhasználására. Nem szabad paragon hevertetni és kihasználatlanul hagynunk semmiféle anyagot, tehát azokat sem, amelyek a baromfitenyésztés nélkül veszendőbe mennének.

Nem az a célom, hogy baromfitenyésztési szakdolgozatot juttassak olvasóim kezébe, hanem az őröknek gyakorlati és hasznosítható tanácsokat és útmutatásokat adjak. Továbbá ismertetni a leggyakoribb fajtaikat, a tenyésztés legfontosabb szabályait és rávilágítani arra, hogy az őrökön hasznóhajtóan lehet, sőt a jelenlegi viszonyok között kell is foglalkozni a baromfitenyésztéssel.

A baromfiaknak igen sokféle a hasznosításuk, főként húst, tojást, zsírt, tollat szolgáltatnak.

Különösen a falusi őrök háztartásai számára nyújtanak változatos hús és tojás táplálékot, ahol a sertés-, marha- és juhhús beszerzése nehezebb, mivel a csekély számú fogyasztó miatt nem vágnak rendszeresen nagyobb állatot a falusi hentesek és mészárosok.

A baromfiak közé tartoznak a tyúkok, kacsák, libák, pulykák és a gyöngytyúkok.

Ezek közül a legáltalánosabb, de egyúttal a legjelentősebb csoport a tyúkoké, melyek úgyszólván mindenhol tenyészthetők, már ott is, ahol egy kis udvar áll rendelkezésre.

A kacsák és libák hasznóhajtóan és eredményesen tavak, folyók, patakok mellett, vagy közelében tenyészthetők, míg a pulykák és gyöngytyúkok ott, ahol nagy legelők, tarlók, esetleg erdős részek vannak az őrslaktanya közelében és oda kihajthatók.

A baromfitenyésztés egyik jelentősége abban áll, hogy velük mindenféle szerteszét heverő és más állatokkal fel nem használható takarmányt is igen jól értékesíthetünk; ilyenek a különböző gyommagvak, rovarok, kukacok, bogarak, bogyók, gyökerek, magtársöpredék, rostaalj, malomcsu. Ezek az úgynevezett kizárólagos baromfielesegek, amelyek legnagyobb részét a baromfitenyésztés nélkül nem lehet kihasználni. Különösen ilyenek a rovarok, bogarak, gyommagvak, amelyeket a baromfi keres-kutat fel s mindjárt értékesít is.

Természetesen baromfitakarmánynak kiváló az árpa, búza, tengeri, korpa, burgonya, répa stb., csak ezek az előbbiekhöz viszonyítva sokszorosan drágábbak és más állatokkal jobban hasznosíthatók. Mennél többet kell ezekből használni, annál inkább emelkednek a baromfitartás költségei. Éppen az adja a baromfitartásnál a nagyobb jövedelmezőséget, hogy az év legnagyobb részében kizárólag baromfielesegből tudunk eleget nyújtani a baromfiainknak.

A baromfi révén minden hulladékot, minden kertet, legelőt, udvart ki lehet használni.

II. A tyúkfajták felosztása.

A tyúkok általában két főcsoportra oszthatók, mégpedig:

I. Gazdasági tyúkokra.

II. Dísztyúkokra.

A gazdasági tyúkokkal foglalkozom, mert dísztyúk tenyésztése az őrökön nem jön tekintetbe.

A gazdasági tyúkot ismét feloszthatjuk az alábbi csoportokra:

1. tojófajtákra,

2. húsfajtákra,

3. a kettő közöttiekre, amelyek tojás és hús termelésre mindkét irányban gazdaságilag használhatók.

Ez nem azt jelenti, hogy a tojó fajták húst nem adnak és a húsfajták tojást nem termelnek, hanem a tojófajták általában bő tojástermeléssel adnak hasznot, rendszerint nem kotlanak, hanem a kotlás helyett is tojnak, míg a húsfajták kevesebb tojást termelnek, ezzel szemben bővebb a hústermelésük, a nagyobb test és gyorsabb fejlődés miatt.

A tojó- és húsfajták jól megkülönböztethetők külfelileg, még akkor is, ha nem ismerjük a birtokunkban lévő tyúkok származását.

Ha a tyúk lábujjára képzeletben egy merőleges egyenest húzunk, akkor látjuk, hogy a tojófajtáknál a hátsó testrészlet nagyobb, mint az első, a húsfajtáknál majdnem egyenlő, néha az első testrészlet nagyobb, mint a hátsó. A tojófajta azután karcsú törzsű, míg a húsfajta mély törzsű.

III. Kakasok kiválasztása.

A kakas megválasztására igen nagy gondot kell fordítani, mert a kakas minőségétől függ, hogy értékes lesz-e az állomány, vagy sem. A baromfiállomány értékének az emelését elérhetjük kiváló kakasnak a tenyésztetbe való beállításával. Éppen ennek az ellenkezője is előállhat, ha egy igen jó tenyésztetben gyenge tulajdonságú, értéktelen kakast hagynánk. Egy kakashoz 10—15 tyúkot célszerű beosztani, a tapasztalatok szerint ilyen arányban igen termékenyek lesznek a tojások.

A kakas 1—2 éves korában a legtenyészképesebb, de az igen kiváló tulajdonságokat átörökítő kakas 4—5 éves koráig is tartható, azonban ügyelni kell, hogy rokontenyésztés ne álljon be, azért a 4—5 évig tartható kiváló kakast célszerű elcserélni hasonló értékű kakassal.

Vérfelfrissítésről sohasem szabad megfeledkeznünk, azért a tenyésztetünkbe 3—4 évenként hozassunk jó tenyésztetből kiváló tenyészkakasokat. A kakasnál nem szabad az olcsóságra nézni, mert a drágább, de kiváló tulajdonságú kakas, sokszorosan kifizeti magát, míg az olcsó, de silány tulajdonságú kakas leronthatja az utódaival az egész állományt.

A korai keltezésű, ősz végére teljesen kifejlett kakasok valók tenyésztésre. Hibás vagy görbe mellcsontú kakasokat le kell vágni. A vérfelfrissítésnél az is jó eljárás, ha kakas helyett, megbízható helyről tenyésztőtojásokat, vagy napos csirkéket szerzünk be és ezekből nevelünk kakasokat.

A tojófajtáknál különösen elengedhetetlenül fontos a kakasok kiválasztása, mert csak olyan kakasokat tartunk, amelyek a fajta tojóképeséget átörökítik.

A kakasoknál a fajta tojóképesége könnyen megítélhető a farok állásából.

Az olyan kakas után, amelyiknek a farok állása a hát vonalához viszonyítva tompa szögbe hajlik, attól jó tojóivadékokat várhatunk, az ilyeneket ívelt hátú kakasoknak is nevezik. Amelyeknél a hát vonalához arányítva a farok hegyes szögben hajlik, ezek után legtöbbször gyengén tojó ivadékokat várhatunk.

Bármelyik fajtát tenyésztjük is, mindig célszerű ívelthátú kakasokat tartani, a meredek hátú kakasokat a tenyésztéssel zárjuk ki.

IV. A leggyakrabban előforduló tyúkfajták ismertetése.

Az a kérdés, hogy az őrsökön milyen fajtát célszerű tenyésztetni? Erre csak általános választ lehet adni, mert azt az udvar (baromfiilegő) nagysága, az őrs helyzete, az étkezők létszáma határozza meg, továbbá az egyéni ízlés is, mert vannak, akik a magyar nemesített sárga parlagit, vannak akik a fehérret, mások a rhode izlandit, ismét mások a fehér leghorn tyúkot kedvelik, stb.

A következő szempontokat lehet figyelembe venni: azon őrsökön, ahol a hús beszerzése könnyebb és tojást nehezebb beszerezni, vagy ahol nagyobb terület áll rendelkezésre a baromfiaknak, ott a könnyebb testű, jó keresgélő tojófajtákat célszerű tenyésztetni.

Ez okszerűbb azért is, mert ezek nagyobb területet járnak be eleségkeresés végett, így ezeknek kevesebb eleséget is kell adni a zsákból. Az eleség nagyrészt tavasztól őszig, majdnem teljesen a kizárólagos baromfieléség (rovarok, bogarak, gyommagvak) szolgáltatják.

Ezen fajtákhoz tartoznak:

1. A magyar nemesített parlagi tyúk. Fehér, sárga kendermagos, fogoly színekben fordul elő leggyakrabban, ritkábban vörös színben is. Évi tojástermelése 140—160 drb.

2. Az erdélyi kopasznyakú. Fehér, kendermagos, fekete színekben fordul elő leggyakrabban, de elvétve más színűek is találhatóak. Évi tojástermelése 140—160 drb. Fontos fajtajelleg, hogy a szeme narancsvörös legyen, a láb ne legyen tollas.

3. Az olasz tyúk. Legkedveltebb a fogoly színű, de van fehér, sárga, kendermagos és fekete színben is. Évente 160—200 drb tojást tojik, melyek nagyrésze fehérhájú.

4. A leghorn. Az amerikai baromfifarmokon az olasz tyúkból tenyésztették ki. Fehér, sárga, fekete, ezüst színű változatai vannak. A legelterjedtebb a fehér. Évi tojástermelése 180—200 drb. Vannak egyesek, melyek 250—300 drb-ot is tojnak. A tojása nagy és fehérhájú. Ez a legkiválóbb tojó tyúk, azonban mégsem terjedt el úgy, mint a magyar nemesített, mert a betegségekkel szemben nem olyan ellenálló és nem olyan edzett, mint a magyar nemesített.

Azokon az őrsökön, ahol kisebb terület áll rendelkezésre, vagy tojást könnyen és olcsón lehet vásárolni, húst pedig nehezebb beszerezni, ott a húsfajtákhoz tartozó tyúkok tartása a kifizetőbb.

Ezen fajtákhoz tartoznak:

1. A bráhma. Világos és sötét színekben található, gyakoriabbak a világos színűek. Igen hízekony, csibéi könnyen nevelhetők, gyors fejlődésűek. Tollas lábú fajta. Évi tojástermelése 100—120 drb.

2. A kochin. Sárga, fekete színekben fordul elő. Hasonló tulajdonságokkal rendelkezik mint a bráhma. Szintén tollas lábú fajta. Évi tojástermelése 80—100 drb.

A fentebb felsoroltak a tojó- és húsfajtákhoz tartozó tyúkok voltak. Ezekon kívül, amint már a gazdasági tyúkfajták felosztásánál említettem, a kettő között vannak azok, amelyek tojást és húst is termelnek, ezeket középnehéz fajtáknak is nevezik. Ezek jó tojók, igen jó hústermelők, jó kotlók is. Kellő kiválasztás és tenyészirányban való haladással bármelyik termelési irányban hasznosíthatók.

Ilyenek:

1. Az orpington. Leginkább fehér, sárga, fekete színekben fordul elő. Nálunk, különösen az első világháború előtt, alatt és közvetlen utána tenyésztették sokan. Igen elterjedt fajta volt. A magyar parlagi tyúkot sokfelé ezzel a fajtával nemesítették és javították. Évi tojástermelése 140—170 drb.

2. A plimuth. Különösen kendermagos színben kedvelik és van legnagyobb tömegben, de előfordul sárga, fehér és fekete színekben is. A magyar parlagi tyúk nemesítésénél és feljavításánál talán még nagyobb szerepe volt, mint az orpingtonnak. Évi tojástermelése 130—150 drb.

3. A langshan. Fehér, fekete színekben fordul elő leggyakrabban. Van tollas lábú és van tollatlan lábú változata. Évi tojástermelése 130—160 drb.

4. A rhode island. Igen általános és elterjedt jelenleg is. Vörös színű, ritkán fehér. A magyar parlagi tyúk nemesítésére és feljavítására is igen alkalmas, jelenleg is használják ezen célra. Évi tojástermelése 150—170 drb, de akadnak, amelyek 200-at, sőt többet is tojnak évente.

A felsorolt tojó, hús és a középnehéz tyúkfajtákon kívül még igen sok fajta van, azonban azokat tiszta vérben már kevés helyen tenyésztik, így az őrsökön baromfitenyésztési szempontból nem jönnek tekintetbe. A fentebb felsorolt fajtákat azért ismerttettem és soroltam fel, mert azokat többfelé jelenleg is tenyésztik, azokat magán- és szemleutazásaim alkalmával különböző vidékeken láttam.

V. Milyen fajtát tenyészessenek az őrsök? Tyúkok kiválasztása és tenyésztési tudnivalók.

Az őrsök azt a fajtát tenyészessék, amelyik az összes körülmények figyelembevételével a leggazdaságosabb, amelyekkel úgy húst, mint tojást termelteshetnek.

A mi viszonyaink között igen hasznóhajtóan lehet tenyésztetni a javított és nemesített magyar tyúkokat. Erdélyben az erdélyi kopasznyakút, ezek jó gazdasági állatok. Jó tojók, a hústermelésük is megfelelő, ízletes húst szolgáltatnak, bár nem olyan mennyiségben, mint a húsfajták.

Igen nagy előnyük, hogy edzettek, élelmesek — jó élelemkeresők, a betegségekkel szemben ellenállóak.

A nemesített magyar parlaginál, a tenyésztésre szánt állatainkat mindenkor alapos kiválogatásnak kell alávetnünk. A kiválogatást szemelőtt tartva, a magyar tenyésztőtyúkok közül a középtestűeket célszerű tartani, amelyek 2 kg körüli súlyúak, (erdélyi kopasznyakúaknál 2,5 kg) rövidebb lábúak, finomabb szonozatúak, mélyebb testűek, nagy és egyszerű tarajúak, piros füllebbennyel, széles lábállásúak, élénkmozgásúak, gyorsabban tollasodók.

Tenyésszünk és tartsunk egy udvaron egyszínű állományt, ezáltal külsőleg is értékesebbé tesszük a magyar fajtájú tyúkállományunkat. Mindig értékesebb és szebb is és a háztájékát is jobban díszíti a csak egyszínű (tisztá fehér-sárga-vörös-fogolyszínű-kendermagos) tyúkok csoportja.

Vidékenként hivatalosan meg van állapítva tyúkfélékből a kívánatos szín; így a Duna-Tisza közén, az Alföldön a fehér, a Dunántúlon a sárgás (vörös) színű, Felvidéken és Erdélyben a kendermagos szín a kívánatos. Tartsuk be mi is ezeket, járjunk ebben is elől jó példával.

Azon vidékeken, ahol sok a szárnyas ragadozó, ott ne tartsunk fehérret, mert azt messziről észreveszi a raga-

dozó és sok kárt okozhat. A kiválogatásnál legyünk figyelemmel arra is, hogy a magyar nemesítetteknel, sárga lábú, sárga csőrű, sárga bőrű tyúkokat és kakasokat hagyjunk továbbtenyésztésre, a fehér lábú, fehér bőrű és csőrűeket csak akkor, ha sárga színben nincs elegendő. (Az erdélyi kopasznyakúnál a sárga lábúakat a tenyésztők kerülnek, azoknál a rózsaszínű lábszárúak a kedveltek. A tollas lábúakat nem tenyésztik.)

Tollas lábúakat, fekete és tarka tollúakat, továbbá olyanokat, melyeknek lábszíne sűrű, zöldes vagy fekete, tenyésztésre ne hagyjuk meg, hanem selejtsük ki.

A tenyésztésre való kiválasztásnál arra is ügyeljünk, hogy olyan nemesített magyar tyúkok és ivadékaik kerüljenek tovább tenyésztésre, amelyek minél nagyobb és barna tojásokat tojnak, továbbá amelyek télen is tojnak. Az ilyen egyedek tojásait használjuk fel ültetésre s az ezekből kelt csirkékből kell kakasokat és tyúkokat is továbbtenyésztésre (magnak) hagyni, amennyiben egyébként küllemileg is megfelelnek.

A tyúk 2. és 3. évben termeli a legtöbb tojást, a 4. évtől kezdve csökken a tojás termelése, azért már a 3 évnél idősebb tyúkokat nem érdemes tartani, azokat felhízalva célszerű levágni.

A tenyésztőtyúkok kiválasztásánál arról se feledkezzünk meg, hogy a korai kelésű és őszre teljesen kifejlett jércéket célszerű meghagyni. A görbe mellcsontú és a hibás jércék nem alkalmasak, azokat le kell vágni.

Minden évben a tyúkállomány $\frac{1}{3}$ részét váltsuk. Pl. ha 30 drb. tyúkból álló tenyészetünk van, akkor minden évben hagyunk 10 drb. jércét és minden évben 10 drb. 3 évet betöltött tyúkot kicseréljük, így a legmagasabb tojástermelést állandóan színen tartjuk.

A tyúkok selejtitését a vedlés előtt általában május végén, június hónapban célszerű végezni, mert a vedlésben leromlanak és a feljavításukra elhasználandó takarmány, felesleges kiadást jelent.

VI. Keltetés.

A tyúk megültetésénél igen fontos a kotló kiválasztása. A kotló alá az első-második napon tegyünk 2—3 drb. olyan tojást, amelyeket nem sajnálunk, ha esetleg eltörnek. Amikor a kotló nyugodtan ül ezeken a tojásokon, akkor vegyük ki a próbatojásokat és helyezzük a kotló alá a tenyésztőtojásokat.

A kotlótyúk alá annyi tojást szabad tenni, amennyit az be tud takarni. Általában tyúktojásból 17—21, gyöngytyúktojásból 21—27, kacsatojásból 11—15, pulykatojásból 11—15 darabot.

Olyan helyen kell a kotlókat megültetni, ahol nincs nagy hőség, nincs hideg sem, ahol nyugodtan ülhetnek. A fészkeket szénából, szalmából kell készíteni, jó puhára, az aljára tegyünk jó bőven fahamut, ezzel a tetvek ellen védekezünk.

A kotlók közelébe helyezzünk kisebb faládba homokos fahamut porfürdőnek, melyben a fészkekről leszálló kotlók szívesen fürödnek és kirázzák magukból az élőködőket.

Ha a kotló nem száll le a fészkekről, akkor minden nap le kell venni és lehetőleg a szabadban megetetni, ahol futkározhat és trágyázhat.

A kotlót célszerű tengerivel etetni a kotlás ideje alatt, mert az tüzesíti.

A kotló előtt legyen állandóan tiszta víz!

A tenyésztőtojások kiválasztásánál nagy gondot járjunk el. Legjobb a 2 és a 3 éves tyúkoktól származó tojások, amelyek szép tojásformájúak, középnyagúságúak és annál valamivel nagyobbak. A túlnagy és

apró tojások, a túlvastag és vékonyhájú, valamint az alakatlan tojások nem alkalmasak keltetésre.

A jércék tojásait keltetésre csak szükség esetén használjuk.

Legjobb a korai keltetés (március—április). A keltető tojások frissek legyenek, a 14—16 napnál idősebb tojások, már veszítenek a csiraképességükből.

A keltető tojások ne legyenek szennyezettek, amennyiben piszkosak, akkor langyos vízben meg kell mosni és száraz kendővel megszáritani. Nem dörzsölni! Hanem hagyjuk száradni. Zsíros és piszkos kézzel ne fogdosuk a keltető tojásokat, mert azokból nem fog a csirke kikelni.

Az elültetett tojásokat 8—10 nap után sötét helyiségben lámpázzuk át. Célszerű kartonpapírba, a tojásnál valamivel kisebb, de tojásalakú nyílást vágni, a tojást odaillesztve, a lámpafény felé tartani. Azon tojások, amelyek nem termékenyek, világosak, majdnem áttetszőeknek látszanak. A termékeny tojásban pedig véretek látszanak, egy központból kiindulva — faagszerűen, de csak a 8—10 napos tojásokban. Az idősebb tojások közül a termékenyek lámpázva, belül feketéknek néznek ki.

Tévhit az, hogy a tojásokban belül látható lég-hólyag (kalap) a termékenységet mutatná. A termékenységet csak a 8—10. napokon a tojásban látható vérhálózat mutatja. Fehérhájú tojásoknál könnyen megállapítható. Barnahájú tojásoknál is, azonban ott valamivel erősebb fény kell. A nem termékeny tojásokat a kotló alól vegyük ki, az még elhasználható, főzésre és kiscsirkék etetésére.

A kotlót célszerű este megültetni, mert éjjel azután megnyugszik a tojásokon.

A kikelés ideje: tyúktojás 21, gyöngytyúktojás 26—27, pulykatojás 28—30, kacsatojás 28—29, libatojás 28—33 nap alatt kel ki.

Célszerű a tojásokat a keltetés utolsó hetében egyszer-kétszer langyos vízben megfürösztetni, ezáltal a kikelést elősegítjük. A nedves tojásokat azonban a tyúk alá azonnal vissza kell helyezni.

A tojások kikelésének napján a kotlót nyugodtan kell hagyni, mert zavarva a kikelő kiscsirkéket agyontaposná.

A kotlót naponta egyszer le kell venni a fészkekről, ha magától nem szállana le. Ez szükséges, hogy a kotló táplálékot vegyen magához, a végelében lévő bélsarat kiürítse és a tojások 5—10 percig levegőzzenek. A tojásnak szükséges naponta pár percig levegőzni, mert a tojás lukacsain keresztül ilyenkor vesz oxigént magához a tojásban fejlődő embrió.

A kotlót az ültetéskor, azután még többször, de különösen a csirkék kelése előtt célszerű rovarporral behinteni. A behintés a szárnyak alatt, comboknál, a toll alatt végzendő. Így nem lesznek a kikelő kiscsirkék tetvesek.

A kikelt apró állatokat, azok teljes felszáradásáig hagyjuk az anyjuk alatt.

Ha felszáradtak, akkor elszedjük és betesszük őket kosárba (szakajtóba) és betakarjuk, valamilyen melegebb ruhadarabbal.

Itt tartjuk, amíg az anyjuk alatt valamennyi kikelt, azután visszahelyezzük az anyjuk alá.

Ezt azért szokás így végezni, mert a kotló alatt nem szokott egyszerre, egy órában valamennyi tojás kikelni. Az előbb kikelték a felszáradás után élénkebbek, mozgolódnak, csipognak, emiatt a kotló nyugtalan lesz. Ilyenkor előfordul, hogy a kotló összetapossa a

tojásból éppen kibúvókat, vagy leszáll a kikelőfélben lévő tojásokról és a már élénkebb csipogó állatkákat szeretné vezetgetni.

A kis állatokat az őket kikeltő kotló szívesen elfogadja. Néha fordul elő, hogy egyik-másik azonban a kiscsirkék közül egyeseket csipdes. Célszerű ezért a kiscsirkéket — a kosárba való összegyűjtés után — este az anyjuk alá helyezni.

Ilyenkor lehet a kotlós alá tenni, a nem általa költött, idegen kiscsirkéket is.

Egy kotló alá kora tavasszal kevesebb csirkét célszerű tenni, annyit, amennyit az be tud takarni, 15—17 darabot, melegebb időben lehet 30 darabot, sőt többet is.

A kiscsirkéket a kikelés után 10—20 óráig nem kell etetni (esetleg 36—48 óráig sem), azok nem pusztulnak éhen, mert a tojásból magukkal hozott tápanyag teljesen elegendő nekik, sőt addig, míg a köldökzsinórban lévő tojássárgáját meg nem emésztették, addig más tápanyag a szervezetükre káros.

VII. Csirkék takarmányozása.

A kiscsirkék elé, azok felszáradása után (10—20 óra multával) először egy kevés apró kavicsot, apróra tört faszén morzsát és tiszta vizet tegyünk. Engedjük, hogy annyit csipegessenek fel belőle, amennyit akarnak, csak azután adjunk nekik más takarmányt; mégpedig az első napokban 2 óránként tengeri, zab, árpa, búzatormelék, köleskása, pohánka (hajdina), tormelék keveréket. A kotló alól a 7—10 napra kivett terméketlen tojás megfőzve, búzadarával keverve, szintén igen jó hatású!

Friss víz állandóan legyen a kiscsirkék előtt, azonban arra ügyelnünk kell, hogy bele ne menjenek, mert könnyen megfáznak és elpusztulhatnak.

Egy hetes kor után lágy eleséget is lehet adni, búzatorpa, árpa-, tengeridara, kevés faszénmorzsa keveréket, amelybe olcsó takarmányszeret is keverjük, mert ezáltal a csontfejlődésüket is elősegítjük.

Szép időben a csirkéket kiengedjük az udvarra, ahol zöldet és rovarokat szedegessenek.

Minél idősebbek lesznek a csirkék, annál kevesebbszer, de mindig nagyobb mennyiséget adunk nekik enni. Az első héten naponta hatszor, a második és harmadik héten ötször, a negyedik héten négyszer, az ötödik héttől kezdve naponta háromszor etessük. A hat héttől kezdve a csirkéket ugyanúgy etetjük, mint a tyúkokat.

VIII. Tyúkok takarmányozása.

A tyúkok takarmányozása mennyiség szempontjából attól függ, hogy azoknak rendelkezésre áll-e nagyobb udvar, kert, kifutó, vagy pedig kisebb területre vannak beszorítva.

Ha nagy, tágas udvar, kert áll rendelkezésükre, ami az ideális, akkor sokkal kevesebb eleséget kell nekik adni, mint a kisebb udvarra beszorított tyúkoknak, mert a szabadabban és nagyobb területet bejáró tyúkok igen sok eleséget felszednek. Ezen eleségek főként gyommagvak, bogarak, giliszták, csigák, egyéb rovarok, zöld fűfélék, amelyeket a tyúkok kiválóan hasznosítanak.

A tyúktartás igen lényeges hasznát éppen ezen felsorolt anyagok felhasználatása adja, de csak a tavasztól a tél beálltáig. Télen azután a nagy udvarral, kerttel rendelkező tenyésztők tyúkjainak is hiányozni fog az udvar, a kert nyújtotta terített asztal.

Tavasztól a tél beálltáig nagyobb udvarral, kerttel rendelkező tenyésztő reggel adjon a tyúkjainak 2 drb-ra számítva, egy félmaroknyi szemes eleséget, mely lehet — tengeri, árpa, zab, köles-keverék. Ahol malomocsut tud az ős beszerezni, ami az előbbi szemes eleségnél jóval olcsóbb, akkor az is teljesen kielégítő. Este, mielőtt a tyúkok elülnek, ismét kapjanak 2 drb-onként ugyanennyit. Ezen kétszeri etetés 6—8 dkg-t tesz ki. Napközben a tyúknak elég, amit talál az udvaron, kertben, rovar, gyommag stb.

A tyúk a földi gilisztát igen szereti, amely nagy fehérjetartalmú lévén, a tojásképzésre serkentőleg hat, ezért a tyúkok részére tegyük hozzáférhetővé a következőképpen: Az udvaron, kertben ássunk 50—60 cm mély vermet, azt töltsük meg függőlegesen álló szalmacsomókkal. A közökbe földet kell tenni, azután időnként öntözzük meg, majd az egészet takarjuk be szalmával, rőzsével. Rövid időn belül, igen sok földi giliszta fog odahúzódni, azután egy lapáttal kivéve, a tyúkok elé dobjuk.

Figyelmet érdemel a cserebogár is, amely a rajzás idejében nagy tömegben lepi el a fákat. A tyúkoknak a fákról le kell rázni, sőt, ha nagy tömegben van, össze kell gyűjteni, forró vízzel megölni, megszáritani és télre eltenni. Mint fehérje tartalmú anyag szemestakarmánnyal, vagy lágy eleséggel etetve, igen kitűnő tyúktakarmány.

Télen több gondot okoz a tyúkállomány a gazdájának. A fagy, a hó, a nagy udvart és kertet is használhatatlanná teszi a tyúkok részére, rendszeresen kell etetni őket. A tyúkféléknek életfeltétel a sok mozgás, csak az a tyúk lesz jó tojó, amelyik sokat mozog, ezért télen az etetéssel, a mozgásra is kényszerítsük a tyúkjainkat. Kaparóhelyiséget kell készíteni. Ez lehet 4 lábira helyezett tengeriszár, szalma, vagy más anyaggal fedett kis, 1—2 négyzetméternyi terület, amelynek a déli oldala legyen nyitott. Lehet félszer, lehet a nagyobb belsejű tyúkol is. Ide polyvát, aprószalmát kell hinteni és ebbe kell beleszórni a szemes eleséget. Itt egész nap elkapargálnak és keresgélnek.

Télen a tyúkok kapjanak reggel darabonként egy félmarok szemes eleséget — tengeri, árpa, köles, vagy tengeri és ocu keveréket. Délben adjunk lágy eleséget, korpát, főtt burgonya keveréket, esetleg lucernaszéna murvát is lehet belekeverni és ha van, szárított cserebogarat, továbbá igen apróratört tojáshéjat vagy takarmányszeret (Futor), igen kevés sót és konyhai hulladékot. Nagyobb tojáshéjdarabokat ne adjunk, mert azzal rászoktathatjuk tyúkjainkat a tojásevésre. Este adjunk ismét szemeseleséget, lehet tisztán tengeri, mert a tengeri jól melegíti éjjelre a tyúkokat. Télen még függeszünk fel takarmányrépát is a kaparóhelyiségbe olyan magasra, hogy a tyúkok elérjék, mert igen szívesen csipegetik és jó hatással van a szervezetükre.

Télen a tyúkoknak darabonként átlag 15—17 dkg. eleséget kell adnunk.

Időnként úgy télen, mint nyáron, adjunk a tyúkoknak apróratört faszéndarabkákat, amely a bélrendszerre fejt ki egészséges és fertőtlenítő hatást. Télen, vagy ha nyáron is adunk lágy eleséget, akkor a faszenet abba keverve is adagolhatjuk.

Tiszta, friss víz mindig legyen tyúkjaink előtt, télen adjunk langyos vizet. A vizet már reggel, a tyúkok kieresztésekor adjuk.

A lágycsészék etetésénél fontos, hogy mindig edénybe és annyit adjunk, amennyit egy etetésre feltesznek, ne maradjon előttük semmi, ne tapossanak bele.

IX. Baromfiak elhelyezése.

A baromfitenyésztésnél, a célszerű ól jelentős fontosságú, a tenyésztés sikere nagy részben a jó óltól is függ.

A baromfinak jó, nyugodt hálólhelyre van szüksége, emellett fedett kaparóhelyre, ahol időjárás esetén tartózkodhat.

A jó ólnak, a következő követelményeknek kell megfelelni: Télen legyen enyhe, nyáron ne legyen nagyon meleg, legyen mindenkor tiszta, szellős. Levegő, napsugár átjárhassa, de huzatos ne legyen. Az egyik igen fontos követelmény, hogy féregmentes és könnyen legyen tisztítható.

Az ól lehetőleg külön e célra épüljön. A sertésól padlásán berendezett tyúktól nem jó, nem gazdaságos a tenyésztés szempontjából. Ugyanis a tyúkfélék eltűrik könnyen a száraz hideget, de nem szeretik a párás levegőt, a más állatok kigőzölgését. Sajnos, a legtöbb falusi gazdánál és igen sok őrsön is a tyúkok igen mostoha körülmények között vannak elhelyezve, a sertésól padlásán. Itt a sertések kilégzése miatt párás és a kigőzölgés kellemetlenszagú levegőjében vannak. Azután az ilyen tyúkolakat nem lehet kellőképpen tisztítani, a férgek igen elszaporodnak benne, ami a tojáshozam erős csökkenését vonja maga után.

A jó baromfiólnak legyen jól zárható és nyitható ablaka, az délnek nézzen, az ól az ablak felőli részénél 2 méter magas legyen, a másik oldal felől 1.60 méter. A teteje vastag deszkából készüljön, kátránypárral vagy palával fedve.

Az ól készülhet kőből, téglából, deszkából, vályogból, vertfalból. Főkövetelmény, hogy a belseje úgy legyen vakolva, hogy azon rések, repedések ne legyenek, könnyen lehessen megszelni, a tetvek és más élősködők el ne szaporodhassanak. Ezáltal és az állandó tisztántartással, a betegség fellépését is megakadályozzuk.

Az ól olyan nagy legyen, hogy 5—6 tyúkra jusson 1 m²-nyi terület.

A deszka-, tégl-, kőolakat télen, nagy hidegben körül lehet támogatni tengeriszárral, szalmával stb.

Többfelé használatos még a félig földbe sülyesztett földkúnyhó ól, melyet gyeptéglákkal is szoktak burkolni. Igaz, hogy ez télen meleg, nyáron hűvös, azonban legtöbbször nyirkos, nem világos és nehezen lehet tisztán tartani. A falain sok a repedés, amelyek a tetvek kitűnő búvóhelyei.

Az ól sötétebb részén legyenek a tojófészkek, mert a tyúk sötétebb helyre szívesebben jár tojni. A tojófészkek kis ládikák, kosarak lehetnek, melyekben tiszta, puha szalma legyen.

A szalmát cseréljük, ha az elszennyeződik.

A tyúktólba üllőrudakat is fel kell szerelni, még pedig annyit, hogy az állomány könnyen elférjen. Egy tyúkra átlag 20 cm hosszúságú üllőruddal számolhatunk.

Az üllőrudakat úgy helyezzük el, hogy azok leemelhetők és fertőtleníthetők legyenek. Legcélszerűbb időnként forró szódaoldattal lemosni.

Az üllőrudakat átlag 70 cm magasságban és egymástól 40—50 cm. távolságra helyezzük el. Egymás fölé ne rakjunk üllőrudakat, mert mindegyik tyúk a

legmagasabbra igyekszik felúlni és állandóan zavarnák egymást.

Az üllőrudak olyan lécből legyenek, amelyeknek szélessége 4—6 cm., vastagsága 3—5 cm. A rúd ne legyen négyzetes, sem vékony, sem vastag henger, hanem legömbölyített, mert azon tud a tyúk legkönnyebben kapaszkodni és pihenni.

A földművelési minisztérium a népies baromfitenyésztés érdekében, az ólászati viszonyok megjavítása céljából, kisgazda mintabaromfiólépítési akció megszervezését határozta el és segélyeket utal ki az ólépítésekre. Három csendőrőrs részére tud juttatni segélyt, még pedig az ólépítés költségeinek felét, de legfeljebb egyenként 500 P-t; tehát ha az őrs 1000 P-s ólat épít, akkor 500 P segélyt kaphat rá.

Ezen ólakat a F. M. úr által kiadott tervrajznak megfelelően kell építeni. Ezen tervrajzban minden méret és anyagszükséglet pontosan fel van sorolva.

Amelyik őrs ilyen ólat óhajt építeni, az sürgősen igényelje a megfelelő nyomtatványokat a *Csendőrségi Lapok* szerkesztőségétől.

Tájékoztatásul közlöm, hogy mintabaromfió tervrajza díjmentesen kapható a m. kir. baromfitenyésztő tangazdaságtól Gödöllőről és a „Baromfitenyésztők Országos Egyesületétől“ (Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.).

X. A baromfitartás költségei és hasznosítása.

A baromfitartás költségeinél csak azokat számítom, amelyek készkiadást jelentenek az őrsnek.

Alapul veszek kisebb udvarral rendelkező és 20 darab nemesített magyar parlagi tyúkból álló állományt.

Ezeknek szemes- és kevert eleségből átlag 12—15 dekagramm kell, ez kb. évi 300—350 kg. vegyes eleséget jelent, ami átlagban 90—100 P-be kerül. A 20 darab tyúk átlag tojik évente darabonként 140—160 darabot, amelynek értéke (a tojást darabonként 15 fillérrel számolva, $150 \times 20 = 3000$ darab tojás, $3000 \times 15 =$) 450 pengő. Tehát csak a tojást számítva, évi tiszta jövedelem 300—350 P, ehhez jön még a keltetés általi szaporulat értéke, ami szintén jelentős, 20 drb. tyúk után könnyen lehet számolni 100 drb. csirkét, azokból elhullhat 20 drb., felnevelhető 80 drb. A 80 darabnak csak rántanivaló csirke értékét számítsuk átlag 2 P-vel, az 160 P, összes érték 450—500 P. Ebből, ha kezelésre stb. leszámítunk 70—100 P-t, akkor az őrsnek még átlag 400 P tiszta hasznót ad 20 drb. tyúkból álló állomány.

Amelyik őrsön lehetőség van a baromfitartásra, az karolja fel, mert az őrsnek csak hasznót ad.

Ráműtöttem az okszerű kiválogatásra, tartásra, tenyésztési eljárásra, felsoroltam a legáltalánosabb fajtákat, ismerttettem a két igen jó magyar fajtát, felhívtam a figyelmet azoknak a kiváló edzettségére, viszonyaink között a célszerű és kívánatos tartására és állandó javítására.

Az őrsök erről a kérdéstről tárgyalgassanak az arany- és ezüstkalászos gazdákkal, forduljanak hozzájuk egyes kérdésekben, ezáltal az ő érdeklődésüket is felkeltve, a falu szélesebb rétegeiben elhintik ezen tenyésztési ág iránti szeretetet.

A baromfitenyésztés gazdaságosságát felismerve, igyekezzünk ebben is elől járni, jó példát mutatni. Haszna lesz az egyéneknek, aki foglalkozik vele, de haszna lesz a köznek is, különösen napjainkban, mert a közellátásnak olyan anyagokból is termelni fognak, amelyeket egyébként hasznosítani nem lehet.

Új vitézi ének.

... Így van ez, pajtásom,
Egy évezred óta,
Nem másult a magyar
Örök csiziója:
Ha a Hadak Útja
Felragyog az égen,
Mi sem maradhatunk
Idehaza télen.

Európa harcán
Mindig élen jártunk,
Tatárral, pogánnyal
Vitézül csatáztunk,
Minékünk az élet
Mindig harcot termett,
Apáknak harca közt
Lett férfi a gyermek.

Most ez a küzdelmünk
Újra pogány ellen
Víz megint csatába,
Amit ernyedetlen
Kell vállalnunk ősi,
Büszke harcos ujrán,
Krisztusi hitünknek
Hős megigazultán.

... Így van ez pajtásom,
Egy évezred óta,
Induljunk csatánkba
Vidáman dalolva!
Egész világ harca
Ez egy új világért,
Minékünk pediglen
Istenért, Hazánkért:
Új Magyarorszáért!

PALASOVSKY BÉLA.

Betörés erődvonalba.

A német vezérkar „Kampferlebnisse aus dem Feldzuge in Polen 1939.” c. könyve nyomán.

A század Kelet-Poroszországból jövet éjjel lépi át a lengyel határt és erdőkön keresztül menetel Mlawa irányában. Még a sötétben felváltja egy gépkocsizó felderítő zászlóalj részeit és Dzwierznia községtől délre, kétoldali kötelékben készenléti helyet foglal. Harmadik szakasza a Mlawak pataktól* közvetlenül délre fekvő magaslatokon, a másik kettő ettől északra mélységbe tagozva a község déli szegélyén. A lövészek beássák magukat.

Hajnaltól igen heves tüzérségi párbaj indul meg. Eleinte a lengyel tüzérség van fölényben és a német ütegeket többszöri állásváltoztatásra kényszeríti, 9 óra felé azonban felülkerekednek a németek. A lengyel lövedékek egyre ritkábban és rendszertelenebbül csapódnak be. 11 órakor a századparancsnok előrevonja az I. szakaszt a III. szakasszal egy magasságba, hogy a század és jobbszomszédja közti űrt kitöltse.

A felderítés és megfigyelés eredményeként eddig az időpontig az ellenségről a következő kép alakult ki:

* A patak az említett községtől délre, kelet-nyugati irányban folyik. A lengyel erődvonaltól szintén kelet-nyugati irányban, ettől körülbelül 1—2 kilométerre délre húzódott.

a századtól délre körülbelül 1500 méterre egy erdőszegélyen kis magaslat, ezen lengyel betonerdő. Az erőd-dél összefüggő árokrendszerben és az erőd mögött húzódó erdőszél fái jól álcázott oldalozó géppuskaállások. Az erőd előtt drótakadály, a rajta átmenő utakat spanyolvasok zárják el. A drótakadály előtt vasúti sínekből készült harckocsiakadály, az előtt pedig széles árok.

A terep a támadóra nézve igen hátrányos. A készenléti helytől lefelé lejt egy körülbelül 800 méter hosszú, lapos és az erődök felé nyílt mélyedésbe. Közvetlenül a drótakadály előtt viszont ismét emelkedik, ami a betörést nehezíti meg.

A zászlóaljparancsnok előrejön a századparancsnokhoz és a terepen pontosan megmutatja azt a vonalat, ahonnan a századnak a támadást meg kell indítania.

A századparancsnok intézkedik a szakaszparancsnokokkal ennek a vonalnak az elfoglalására. A csoportosítás marad: két szakasz az első vonalban, a II. szakasz pedig a század közepe mögött a Mlawak-patak medrében továbbra is tartalék. Ezután a század megkezdí az elrendelt vonal elfoglalását.

És most adjuk át a szót a századparancsnoknak:

„Ezalatt 12 óra lett. A századtörzsszel éppen a balról előrenyomuló III. szakasz magasságába szökelltem előre, midőn hirtelen hátulról a magasból dühörgem hangzott fel.

Mindazt, amit mi gyalogosok eddig csak hallomásból, esetleg filmről ismertünk, most magunk átélhetjük és az élmény feledhetetlen marad számunkra. Hátulról repülőink viharzottak előre: zuhanóbombázók és vadászok, raj raj után, század század után, — egy egész osztály, talán még több is. Nem számoljuk őket, csak azt bámuljuk, milyen mesterien értik a dolgukat.

Előbb nagy magasságban repülnek át felettünk. Néhány pillanat múlik el és máris lecsapnak az első zuhanóbombázók a lengyel erődvonatra. Egyik raj a másik nyomában zuhan. Az ember azt hiszi, hogy bele kell fúródnia a földbe, de a vakmerő pilóták száz méteres magasságban, szinte elképesztő biztonsággal húzzák fel gépüket. Tisztán látjuk a kioldott bombákat és már néhány perc múlva az erődvonalt és a mögötte húzódó erdőszélt por és füstfelhő borítja.

Ez a színjáték tíz perc leforgása alatt többször megismétlődik. Az utolsó rácsapásnál a lengyel légvédelmi géppuskák magukhoz térnek dermedtségükből és dühösen tüzelnek a támadó repülőgépekre. Látjuk, hogy az egyik zuhanóbombázó motorjából lángok csapnak elő és csakhamar körülnyaldossák az egész gépet. Valaki ejtőernyővel kiugrik, a többiek már elkéstek: hatalmas robbanás közepette zuhan a gép az erdőbe és tíz emelet magas lángok szöknek az ég felé. — Repülőhalál!

De most vissza a földre! Itt a pillanat: neki az ellenségnek! A zászlóalj nem adott még parancsot a betörésre, de nem lehet tovább várni! Be kell törni és pedig azonnal, mielőtt még az ellenség a bombák által okozott rémületből magához tér. Mert most még megbénultnak látszik. Felegyenesedhetünk, egyetlen lövést sem küld felénk. Tehát rajta! A század jobbszárnyán az első szakasz már elérte a mélyedésben lévő erdőcskét, golyószóróit állásba hozta, a századtörzsszel magam is ott vagyok már, hogy a további támadást irányítsam. Ekkor ér utól a zászlóalj parancsa: a századdal azonnal menjek vissza a készenléti állásba.

Nehéz dolog ugyan most visszafordulni, de a parancs, parancs!

A század veszteség nélkül visszahúzódik. A zászlóaljparancsnoknál megkapja a századparancsnok a támadási parancsot, melyben különösen a nehéz fegyverek, géppuskák, gyalogsági és páncéltörő ágyúk tüzrendszere van feszesen szabályozva. Megtudja, hogy a betörést újabb tüzérségi előkészítés előzi meg.

Rövid harcshüvely áll be, mely alatt a század étkezik, a századparancsnok pedig a szakaszparancsnokokkal és az alárendelt nehéz fegyverek parancsnokaival alaposan megbeszéli a tüztámogatást. Három páncéltörő ágyú az erőd nézőréseire tüzel, a géppuskás szakasz (4 gp.) feladata pedig a lengyel géppuskák elhallgattatása. Az alárendelt gyalogsági ágyús szakasz ugyancsak pontosan megkapja leküzdendő pontcéljait.

17 óra 20 perckor hatalmas erővel megkezdődik a tüzérségi előkészítés. Ennek védelme alatt előreküldi magát a század a drótakadályig. A 6—800 méternyi távolságot a tűz és mozgás egymást kiegészítő alkalmazásával egy óra alatt teszik meg.

„A kiváló tüztámogatásnak, ezen belül is különösen a géppuskás század működésének köszönhető, hogy az előreküldés egészen csekély veszteségek árán sikerült. Csak az oldalozó lengyel géppuska-fészek kellemtelenek, mert ezek az elsősorú erejű saját tűz ellenére is keményen tartják magukat. Elölük egy lucernásban, majd tovább egy krumpliföldön találunk némi fedezést. Befúrjuk fejünket a homokba, amilyen mélyre csak tudjuk, mint ahogyan a piócák furakodnak bele a vízfenék iszapjába. Csak saját tüzérségünkre vagyunk dühösek, mert állandóan túl röviden lő. Sokáig kell zöld rakétákat föleregetnünk, míg végre elérjük, hogy előbbrehelyezi tüzét.

Már hat óra is elmúlt. Jobbra tőlünk izzóvörösen bukik le a nap: a verőfényes őszutói délután végére jár. Egészen különös, hogy ebben a válságos helyzetben észre tudom ezt venni. Talán éppen a természet békéje és a háborús borzalmak közti ellentét tesz rá figyelmessé.

Az egész környezet lobogó fáklya már: jobbról Pikielko község lángtenger. Az égő szalmakazlakból óriási lángnyelvek csapnak az égre. Az első szakaszom a drótakadályon vág már utat magának, midőn én váratlanul balra fedezek fel egy nyílást: a lengyeleknek nem volt már idejük, hogy itt elzárják az akadályt.

Keresztülrohanunk rajta!

A század tovább tör előre. A sötétség beálltakor a sávunkban lévő lengyel erőd már biztosan a kezünkben van.“

Magyarországon az iparnak mindkét főága: a gyáripar és a kézművesipar egyaránt fejlett. Az 1939 évben az összes ipari termelés értékének körülbelül 70%-a esett a gyáriparra, 30%-a pedig a kisiparra. Ennélfogva természetesen, hogy az ország jólétének és gazdasági életének szempontjából a gyáripar a fontosabb tényező.

A magyar gyáripar kiépülése az 1867-es kiegyezés után kezdődött. Addig Magyarország teljesen más országok ipari termelésére volt utalva. A kiegyezés óta az ország gyáriparának fejlődése egyenes irányú és töretlen. A világháború előtti évben Magyarország gyáripara 4.850 üzemet számlált, amelyekben kereken 350.000 munkás 3.435 millió korona értékű iparcikket állított elő.

Az orvvadászat megakadályozása.

Beküldte: SZAKONYI KÁLMÁN csendőr (Vál).

Az idén télen szokatlanul vastag hóréteg fedte a földet és különösen erős hideg uralkodott hazánkban. A sok hófúvás hatalmas hótorlaszokat épített a lankás és mélyebb helyeken s elzárta teljesen a talajt és az elszáradt növényzetet az állatvilág elől.

Az ilyen telek ezerszámra pusztítják a vadállományt, különösen az apróvadat. Ezek között olyan aratást végzett a fagy- és éhhalál, hogy egyes vidékeken hírmondó is alig akad belőlük. Aki a határt járja, látja ezt. Mit tudna ez a néhány megmaradt, kiéhezett, elcsigázott vad mondani a borzalmas tél keserveiről. Bizony megessenek a szívünk rajtuk. Nekünk azonban, csendőröknek, nem is kell mondjanak semmit, tudunk mi így is mindent, köztük éltünk. Láttuk, amint a nélkülözéstől elgyengült testüket vonszolták át a behavazott határ végtelen síkjain, hegyein, hiába törtetve egy harapásnyi élelemért. Rájuk szakadt a fehér halál minden borzalma. Nemcsak az étlenség és a fagy, hanem emberi és állati ragadozók, fenevadak is. Orvvadászok puskával, hurokkal, csapdákkal, csalétekkel, bottal, kővel estek nekik, bitangoló kutyák, macskák, róka, menyét, ölyv, varjak egész serege marcangolta alélt testüket. Csak az etetésükről gondoskodó, egyik-másik irgalmas szívű vadászberlő s az orvvadászatot üldöző csendőr állt melléjük és akadályozta meg teljes pusztulásukat.

Köztudomású dolog, hogy a vadállomány a nemzeti vagyon egyik tekintélyes részét képezi. Évenként sok millió pengővel járul hozzá a nemzet jólétének emeléséhez. Ez a körülmény különösképpen kötelességünké teszi, hogy nyitva tartsuk a szemünket és védjük a törvény által is védelemben részesített, a kegyetlen tél által igen megritkított vadat.

Nem elég, ha az erdőn, mezőn, vadászterületen keressük az orvvadászt. Aránylag ott találunk legkevesebbet. Otthon kell utánajárni a faluban, állandóan, szünet nélkül. Meg kell teremteni a B. hálózatot s ezt ügyesen kézbe tartva, szakadatlanul működtetni. Hogy milyen eredményeket érhetünk el így, elmondom az én tapasztalataimat és eredményeimet.

1939. évben egyik B. egyénemtől arról értesültem, hogy K. M. vértessacsi lakos az éj folyamán a község határában orvvadászott. Közölte azt is, hogy nevezett a puskát a szobában, az ágya fenékdéskájához kötve tartja. Bizalmi egyénnel nevezett lakására mentem és felszólítottam, hogy a puskát és a lőtt vadat adja elő, mert különben házkutatást tartok. K. M. tagadott, mire a házkutatást megtartottam és a megnevezett helyen, a puskát megtaláltam. Az elsütő szerkezet hiányzott róla, de ezt is megtaláltam a szobában, a fogasra akasztott tarisznyában. A puskát összeraktam és kifogástalanul működött. A kert végében elásva több fácánkakast is megtaláltam egy zsákban. K. M. az orvvadászatot beismerte, nem is tehetett mást.

Abban a hitben, hogy egyik hegyőr árulta el, bosszúból elmondta, hogy annak is van engedély nélkül tartott puskája, amit a szőlőhegyen levő lakásán, egy szekrényben elrejtve tart. A nevezett helyen a puskát meg is találtam, így az eredmény aznap két jó állapotban levő 16-os vadászpuska volt.

1940. évben B. egyéneim útbaigazítása révén már 10 engedély nélkül tartott, nagyobbára orvvadászásra használt lőfegyvert, 1942. évben pedig ugyanilyen úton 12 lőfegyvert vettem őrizetbe. 2 év alatt tehát egy-

magam 22, nagyobbára orvvadász puskát vontam el a vadállomány lelkiismeretlen pusztításától. Hány vadat mentettem meg ezzel s hányat mentene más a terület, ha mindenik bajtársam csak feleannyi puskát venne őrizetbe. Ez pedig nagyrészt azon fordul n. g. hogy tudnak-e jó B. egyéneket szerezni s azokkal helyesen bánni. Tudom ugyan, hogy igen sok bajtárs éri el, sőt, sok túl is lépi az általam elért eredményt, de vannak, akik messze elmaradnak ettől, jóllehet, igen sokat fáradoznak. De hiányoznak a jó B. egyének.

Tanulmányként megemlítem, hogy honnan kerültek elő az orvvadász puskák. Ravaszul megválasztották a helyeket: malom használatlan lefolyó csatornáját, a padlás nádfedelét, bevetett ágyat, préházban levő szénarakást, istállóban a jászol alatt, jászolban, ló, téhén, kecske állása alatt elásva, asztalfiókban, ajtófélfába, falba, küszöb alá beépítve, fa tetejére kötve vízhatlan vászonzsákban, stb.

A B. egyéneket sohasem bíztam meg csak azzal, hogy az orvvadászok személyét puhatolják ki, hanem a legfontosabbra is megkértem őket: a puska rejtékhelyének megállapítására. Enélkül a fele puskát sem tudtam volna megtalálni és így is temérdek időt kellett volna a keresésre fordítanom.

Egy esetben sem engedtem meg, hogy távollétemben emeljék ki a rejtékhelyről a puskát s ezt — amint az eredmény mutatta — jól is tettem. Több esetben ugyanis nemcsak a keresett puska, hanem egy második is előkerült. Ezt — távollétemben — bizonyára a helyén hagyta volna a gyanúsított. Sok löszert is találtam a rejtékhelyen.

A házkutatás azonnali megtartása nem ütközött nehézségbe egy esetben sem. Tudjuk, hogy ez kényes kérdés s ha törvényes alap nélkül tartja a csendőr, szigorú felelősségre vonásnak teheti ki magát. Ezért térek ki reá külön is. Legtöbb helyen állandó érvényű főszolgabírói felhívással rendelkeznek az őrsök rejtett fegyverek utáni házkutatás megtartására, alapos gyanu esetén. Ahol nincs ilyen felhívás, célszerű beszerezni. De a csendőr ennek hiányában sem jöhet zavarba, ha ismeri a Szut. 437. pontjának utolsó bekezdését. Már pedig hogyne ismerné. Ha tehát a csendőrnek sürgősen házkutatást kell tartania olyan esetben, amikor felhívás nélkül, saját kezdeményezéséből *nem* tarthatna (Szut. 437. p.), a Szut. 437. pontjának utolsó bekezdése szerint kell eljárnia, hogy a törvényes alapot a házkutatáshoz megteremtse. Eszerint távbeszélőn kell ilyenkor engedélyt kérnie házkutatásra az illetékes bíróságtól vagy főszolgabírótól, vagy pedig a községi előljárást (annak éppen található tagját, tehát a községi bírót is) kell értesítenie a házkutatás azonnali megtartásának szükségességéről. Ez a gyorsabb és egyszerűbb eljárás, legtöbbször ehhez fordul a csendőr.

Az orvvadász nemcsak a nemzeti vagyont veszélyezteti és pusztítja, hanem a nemzet vagyonát védők életét is. A mi őrszolgálatunkban a csendőr bajtársakra is rálöttek és hány helyen van ez így! Nem érdemelnek tehát kiméleletet, állandó és tervszerű üldözésük egyik igen fontos kötelességünk. Meg kell tennünk ezt szolgálatban és szolgálton kívül egyaránt s akkor az ideihez hasonlóan szigorú tél után is benépesíti lassacskán a nemes vad hazánk erdőit, mezőit.

Tudnunk kell végül azt is, hogy a földművelésügyi minisztérium téli időben intézkedik a hasznos vadak téli gondozásáról, kötelességévé téve a vadászberlőknek bizonyos vadvédelmi intézkedéseket, melyek között a legfontosabb az etetés. A községi előljárást kötele-

sek ezt ellenőrizni s mulasztás esetén erélyesen eljárni. Éppígy kötelesek a hatóságok arra is figyelni, hogy aki a téli inségben elgyengült vadat megöli, elfogja, bármi módon eltulajdonítja, a büntető eljárás folyamatba tétessék. Ezzel a községi előljárást is be vannak kapcsolva az orvvadászat elleni harcba, tartasuk tehát velük e téren is a szoros kapcsolatot. Nagy hasznát veszi ennek az ügy.

Apróságok a szolgálatból.

A B. egyén és a személyi ismeret haszna.

Az őrszolgálat egyik tanyáján B. egyénemtől arról értesültem, hogy Kalányos Jánosné* odavaló asszony a közelben tartott vásárookra jár, ahonnan minden alkalommal nagy csomagokkal tér haza s az asszony egész családjára jövedelméhez mérten aránytalanul jól öltözködik.

Nemesócsa községben 1941. december 16-án tartott országos vásárra vásárügyeletre őrsparancsnokom engem vezényelt ki, mint járőrvezetőt Kovács János II. csendőrrel. Délután 2 óra tájban a kirakodó vásárban az egyik sátor mellett állva, megpillantottam Kalányos Jánosné, amint egyik sátornál kelméket nézegetett. Járőrtársamnak óvatosan megmutattam és feltűnés nélkül figyelemmel kísértük az asszonyt, hogy nem fog-e valamit lopni, az asszony azonban észrevéve bennünket, eltávozott a sátorról. Mivel nem akartuk, hogy gyanút fogjon, előbbi helyünkön maradtunk és közömbösen nézegettük a vásár közönségét. 10 perc elteltével elindultunk az asszony keresésére. Alig mentünk néhány lépést, amikor az egyik helybeli rőföskereskedő rohan felénk feldúltan és panaszkolva, hogy egy ismeretlen asszony ingrevalókat lopott tőle, amit már nem találtak meg az asszonynál.

Járőrtársammal és a kereskedővel a helyszínre siettünk, ahol a ránkváró asszonyban Kalányos Jánosnéra ismertünk, akit egész nap figyeltünk. Az asszony megjelentünket közömbösen fogadta, elénk sietett és tiltakozott, hogy az üzletvezető lopással gyanúsítja. Természetesen én tisztában voltam bűnösségével. A dolog nehezebb része csak ezután következett, mert be kellett bizonyítanom az asszony bűnösségét.

A kikérdezés alkalmával a kereskedőtől megtudtam, hogy Kalányosné egy másik asszonnyal ment az üzletbe, aki mindjárt eltávozott. A kereskedő látta, amikor Kalányosné a bevásárlóasztalról leemelte az ingrevalót és a bevásárlóasztal mellé, a földre ejtette.

Kalányosné mindent tagadott, még azt is, hogy vele egy másik asszony lett volna. Egyszer csak eszembe jutott, hogy én is láttam vele egy asszonyt a vásárban, akinek a nevét nem tudom, csak annyit tudok róla, hogy azon a pusztán az iskola takarítónője, ahol Kalányosné lakik. Nagy volt a jelenlevő bizalmi egyének meglepetése, de még nagyobb Kalányosnéjé, amikor határozott hangon kijelentettem, hogy a vele volt asszony az X...-i majorbeli iskola takarítónője. Erre a kijelentésemre Kalányosné mindent beismert. Beismerte, hogy az ingrevalókat ő emelte le a bevásárlóasztalról, azután a takarítónő kosarába tette, aki azután kisurrant az üzletből, de hogy hova, nem tudja.

Rövid idő múlva a takarítónőt is megtaláltuk, aki már tudhatott a történetekről, mert nem találtuk meg nála az ingrevalókat.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

Nyomozásom folytatását nem tartom szükségesnek tovább részletezni, de megemlítem, hogy a takarítónő is beismerte bűnösségét, a kikérdezésükkor egyik a másikat árulta el. Így előkerült 7 méter kemény háromféle különböző mintájú, egyenként kb. 5 méter ruhávaló, amit egy másik kereskedő sátorából loptak el. Ezekről a kelmékről a meglopott kereskedő nem is tudott. Csak akkor tudta meg, amikor odavezettük a gyanúsítottakat.

Amikor Kalányosné lakását felkutattuk, találtunk egy pár fekete női félcipőt, amit Nagymegyerről és egy férfi meleg trikót, amit Komáromból lopott el. Olyan tárgyak is előkerültek, amelyekről feljelentést nem tettek s amelyeknek eltűnését a károsultak csak akkor tudták meg, amikor felmutattam nekik.

Ennek a nyomozásnak az a tanulsága, hogy jó B. egyénnel és alapos személyi ismerettel könnyen boldogul a csendőr. B. egyén hívta fel a figyelmet Kalányosnéra és személyi ismeretemnek köszönhetem, hogy tettestársa: a takarítónő hurokra került.

Csiszár Kálmán csendőr (Nemesócsa).

Tanuljunk a hibákból.

Ezt a megtörtént esetet azért írom le, hogy fiatal bajtársaim ezen okulva, hasonló hibába ne essenek.

1928. március 26-án Aggtelek községben 7 óra tájban Rántás Péter* gazdálkodó panaszolta, hogy aznap virradóra ismeretlen tettes kamráját feltörte és onnan kb. 5 métermázsa búzát ellopott.

En voltam a járőrvezető: fiatal, tapasztalatlan, a nyomozás terén járatlan csendőr. Járőrtársam, persze, még járatlanabb volt. Így érthető, hogy nem valami nagy önbizalommal néztünk egymásra, hogy mi is lesz most. Hogy is kezdjük el a dolgot. Bizonytalanságot mégsem mutattam. A sértettet kikérdeztük a bíró lakásán s ezután megkezdtük a gyanúsított keresését.

Jártunk-keltünk a községben. Beszéltünk mindenkivel, akivel csak találkoztunk. Érdeklődtünk a szomszédoktól, sőt a lakásukat is átkutattuk. Mindezt eredménytelenül. A sok emberrel történt beszélgetés közben végül akadt egy Kása János nevű, aki bizalmasan és azzal a kikötéssel, hogy tanunak nem írjuk fel és a bíróhoz sem hivatjuk be, közölte velünk, hogy aznap kora reggel Varga Bálint nevű legény az ő anyósa részére búzát vitt Putnokra a malomba. Varga szekerén 3 zsákban már volt valami. Megtapogatta és az vagy búza, vagy rozs lehetett. Az egész termény kb. másfél métermázsa volt.

Elmentünk Varga lakására és özvegy édesanyját kikérdeztük, aki azt adta elő, hogy fia nem vitt semmit otthonról, mert nincs semmijük. Különbösen is Róth nevű zsidónak ment fuvarba. Elmentünk Róthhoz is, aki előadta, hogy Vargát nem fogadta fel fuvarba.

Ezekután — mivel az idő már késő délutánra járt — kimentünk a községtől kb. 2 km távolságra és az útmentén vártunk. Kb. 20 óra tájban jött is a kocsijával Varga. A kocsin egy asszony is ült, amint később megtudtuk, leendő anyósa volt. Nyomban mindkettőjüket külön-külön kikérdeztük. Eleinte mindkettő ragadásban volt, később az anyósjelölt beismerte, hogy a kocsiban még 3 zsák volt, amit Varga otthonról vitt. Ugyanezt később Varga is beismerte azzal, hogy a kérdéses búzát Rántás Pétertől lopta, aznap virradóra. Erre minden jegyzet megszerkesztése nélkül Vargát elengedtük azzal, hogy egy félóra múlva a községi bírónál várjon bennünket. Most pedig menjen haza. Varga elment kocsival a községbe, mi pedig utána.

A községbe érve, bementünk a bíróhoz és vártuk Vargát. Már egy óra is eltelt, de Varga nem jött. Elmentünk a lakására s megkérdeztük az anyját, hogy hol van a fia. Azt felelte, nem tudja, mert amikor hazajött, a lónak enni adott és elment. Neki nem mondta, hogy hova.

Erre Varga keresésére indultunk. Először is elmentünk menyasszonya lakására. Ott a konyhában a leány anyját, a vót és annak feleségét találtuk. Érdeklődtünk, hogy Varga volt-e ott az este. Az asszony azt mondta, hogy amióta Putnokról hazajöttek, azóta nem volt. Ekkor jött ki a menyasszony a hátsó szobából és megkérdezte, hogy kit keresünk. Az is azt mondta, hogy Vargát az este még nem látta. Ezekután kijöttünk és az udvar hátsó részébe mentünk, hogy az istállót és a csúrt megnézzük, nincs-e ott Varga. Amint az udvaron a hátsó szoba ablaka előtt elhaladtunk, társam benézett az ablakon. Ugyanakkor ment be a leány a konyhából vissza a szobába s az ajtót nyitva hagyta. A konyhából beszűrődő lámpafénynél társam egy alakot látott a szobában az asztalnál ülni. Vissza mentünk a konyhába és megkérdeztük az asszonyt, hogy ki van a szobában. Azt felelte, hogy csak a leánya. Az asszonyt a lámpával beküldtük magunk előtt a szobába, mikor is nem kis meglepetésünkre, ott volt a keresett Varga. Mindjárt őrizetbe vettük és a pihenő szobára kísértük. Ott reggelig őriztük, azzal, hogy reggel majd kikérdezzük és az egész lopásügyet lenyomozzuk.

Reggel 6 óra tájban Varga megkért, hogy engedjük el haza, hogy a lovakat megetesse és rendbe hozza, mert nincs, aki azt elvégezze, azután vissza fog jönni. Hittünk neki és minden gyanú nélkül elengedtük. A bűncselekményre vonatkozólag még nem kérdeztük ki. Csak egy pár szót váltottunk, hogy pl. a megmaradt búzát hová rejtette. Eltelt kb. egy óra, Varga nem jött. Gyanusnak tünt fel. Elmentünk a lakására, ahol csak az özvegy édesanyját találtuk. Kérdésünkre azt felelte, hogy a fia az este óta nem volt otthon. Erre aztán még a vér is elhült bennünk. Átnéztük a lakást, de hiába. Az anyjától megtudtuk, hogy a 15 km-re levő Tornakápolna községben lakik egy leánya, gyanúsított testvére. Lehetséges, hogy oda ment. Nyakunkba vettük az utat és el Tornakápolnára. De gyanúsítottat ott sem találtuk meg. Nem is volt ott hónapok óta.

Amint később kiderült, Varga Miskolcra ment valami ismerőséhez, hol majdnem 2 hétig tartózkodott. Ennélfogva a feljelentést is csak akkor tudtuk megszerkeszteni.

Leírtam mindent őszintén, hogy tanuljanak fiatal bajtársaim. A tettes kézrekerült ugyan, mégis a hibák egész sorozatát követtük el.

Helyes volt, hogy a gyanúsított után széles körben puhaltunk, mert ez vezetett nyomra, de ezt feltűnés nélkül kellett volna tennünk (hogy a gyanúsított meg ne tudja s a bűnjeleket meg ne semmisítse vagy meg ne szökhesse). A szomszédoknál kutatást tartottunk (ma sem tudnám megmondani, hogy a Szut. milven pontja alapján); a gyanúsítottat ismételen elengedtük (el is tüntette a bűnjelek nagyrészét és megszökött); nem moztok meg, pedig nála volt az eladott bűnjel ára.

A jóakarát meg volt bennünk, de tapasztalatlanok voltunk. Állítom azonban, hogy a hibák nagyrészét így is elkerülhettük volna, ha az iskolában és az őrsön tanultak alapján nyugodtan megfontoltuk volna előbb, hogy mit kell tennünk és mit nem szabad tennünk.

Szemes József törzsőrmester (Enyicke).

A lelkiismeret megtermi gyűlöletét.

Mint ismeretes, Királyháza Ugocsa vármegye északi részén fekszik és vasutállomása igen forgalmas gócpont. A vonatok egymast érik ezzel-nappal, az állomás váróterme pedig mindig zsúfolt. Ezért állandó vasutüyeleti szolgálatot rendeltek itt el. En is erre a szolgálatra voltam beosztva. 1940. decemberében, egy ebédután, amikor a laktanyából elindultunk és az állomással szemben levő korcsma elé értünk, Talpas István csendőr társammal hallottuk, hogy a korcsmában zeneszó mellett többen mulatoznak. kíváncsi voltam, hogy kik azok, akiknek olyan jó kedvük van. A korcsmába benézve láttuk, hogy a jól ismert korcsmárosné és néhány vasutas társaságban egy idegen polgári egyén ül, arca az italtól már kipirosodott és a cigannyal éppen azt húzatta, hogy: „Ilyenek a megcsalt szívek...” Az ismeretlen polgári egyént magamhoz szólítottam és kértem az igazolványát. Mielőtt az igazolványát megnéztem volna, megkérdeztem, hogy mi a neve. Az ismeretlen Kárász András* forróencsi lakosnak mondta magát. Ezután átadott nekem három igazolványt. Az egyik egy szegénységi bizonyítvány, a másik egy bejelentő lapszelvény, míg a harmadik egy betegséget igazoló bizonyítvány volt. Mind a három igazolvány özv. Béres Andrásné bárcai lakos nevére volt kiállítva. Anélkül, hogy Kárásznak a más névre szóló igazolványokat szövéttetem volna, más igazolványt is kértem. Kijelentette határozottan, hogy több nincsen nála. Megkérdeztem, hogy kit ismer Királyházán és mijáratban van itt. Kárász azt válaszolta, hogy az állomásfőnököt nagyon jól ismeri, mert vele rokonságban van. Egyébként pedig Husztra szándékozik utazni a délutáni vonattal.

Mivel úgyis a vasutállomásra mentem szolgálatba, Kárászt magammal hívtam, hogy az állomásfőnökkel igazoltassam.

Amikor az állomáshoz közeledtünk, Kárász minden szó nélkül megállt és azt mondta, hogy az állomásfőnököt nem ismeri, de az x-i csendőrőrsparancsnokot igen, mert az neki sógora. Kérdésemre megmondta az őrsparancsnok nevét is. Magam is nagyon jól ismertem az x-i őrsparancsnokot, mert földim volt. Kárász valóban annak a nevét mondta be.

A Nyomozókulcsot megnéztem, de Kárász nevét nem találtam benne. Minthogy igazolni nem tudta magát és igen gyanus volt, őrizetbe vettem és megmotoztam. 40 pengőn kívül más gyanus tárgyat nem találtam nála. Ezután bekísértem az őrsre. A laktanyába érve jelentkeztem az irodában levő őrsparancsnokhelyettesnél, aki meghagyta, hogy keressük a Nyomozókulcsban és a többi segédletben Kárászt s ha nem találjuk, engedjük szabadon.

Éreztem, hogy Kárász lelkiismeretét valami terheli s ezért hozzáfogtam az alapos kikérdezéséhez. Tudtam, hogy hiába nézem a Nyomozókulcsot és annak segédleteit, ha Kárász nekem hamis nevet mond. Úgysem találom én azt meg. Kikérdezése során többek között elmondta, hogy pár napja távozott el özvegy édesanyja lakásáról. A 40 pengőt édesanyjától kapta elindulása előtt. Telefonon megkerestem a forróencsi őrsparancsnokságot és kértem a Kárász által bementett adatok ellenőrzését és közlését. Nemsokára megjött a válasz, hogy a 40 pengőt nem az édesanyjától kapta s amióta a katonaságtól leszerelt, édesanyja lakásán nem is volt. Közölte az őrs még azt is, hogy Kárász valódi

neve Kaszuba és mint katonaszökevény van nyilván tartva, körözése megjelent a Nyomozati Értesítőben. Amikor a jelzett Nyomozati Értesítőt elővettem, meglepetve láttam, hogy Kaszuba körözését már vissza is vonták. Kaszuba erre azt adta elő, hogy körözését azért rendelték el, mert katonaruhában hétnapi szabadságról nem vonult be a parancsnokságához, de ezért már letöltötte büntetését. Még mindig nem volt tisztázva kellően Kaszuba kiléte, mert a hamis igazolványok holszerzésére a választ nem adta meg.

Közben bejött a laktanyába a szabadságát töltő őrsparancsnok, aki elrendelte, hogy jelentsem be az esetet telefonon az ungvári nyomozó alosztály parancsnokságnak és kérjek egyenruhában kivezényelt nyomozót. A nyomozó alosztálytól másnap délelőtt megérkezett Komjárt István nyomozó őrmester, akinek részletesen elmondottam az esetet. Kaszuba újlagos részletes kikérdezése után beismerte, hogy Szlovákiából jött át. Egy ottani város szlovák rendőrségén azt a megbízást kapta, hogy tudja meg, X. magyarországi városban ki a fegyvermester, mennyi a katonaság létszáma és milyen a szervezete. A három hamis igazolványt egy özvegyasszonytól kérte, azért, hogyha útközben valaki igazoltatja, legyen nála valami igazolvány. Elmondotta még azt is, hogy Szlovákiából rajta kívül több egyén is átjött Magyarország területére, akiket mind az N-i szlovák rendőrség küldött át hasonló megbízásokkal. Mindannyiuknak a nevét is megmondta. Kaszubát, mint kémgyanus egyént illetékes helyre áadtuk. Társait is ártalmatlanná tették.

Az ismeretlen egyén lelkiismeretes igazoltatásával értük el ezt a szép eredményt. Ez az eset is intő példa arra, hogy nem mindig elég csupán a Nyomozókulcs és a többi segédlet alapján igazoltatni.

Simon János I. őrmester (Dárda).

CSENDŐR LEKSZIKON

21. Kérdés. Törvénytelen származású gyermek törvénytelenül nevelhető-e, ha igen, mi az eljárás?

Válasz. Törvénytelen gyermeket két úton lehet törvénytelenül nevelni: utólagos házasságkötéssel, vagy királyi kegyelemmel.

A házasságon kívül született gyermek, ha atyja és anyja egymással házasságot köt, az utólagos házasságkötéssel mindkét szülőjének törvényes gyermekévé lesz. A szülők kötelesek gondoskodni, hogy a törvényesítést a születési anyakönyvbe bevezessék, de ha elmulasztják, ez a mulasztás a házasságkötésük törvényesítő erejét nem befolyásolja.

Az utólagos házasságkötés törvényesítő ereje kihat a törvényesített gyermek ivadékaira is, akkor is, ha a gyermek az utólagos házasság megkötése előtt meghalt.

A szülők utólagos házasságkötése nélkül a gyermek csak királyi kegyelemmel törvényesíthető. Az ilyen tör-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

vényesítést rendszerint csak az atya kérheti. A kérvényben ki kell jelentenie, hogy a gyermeket a magáénak elismeri.

Ha az atya meghalt, akkor vagy az atya, vagy pedig az érdekelt gyermek kérheti a kegyelem útján való törvényesítést, de csak akkor, ha az atya a gyermeket írásbeli végrendeletében a magáénak elismerte és ugyancsak a végrendeletében kijelentette, hogy a gyermeket törvényesíttetni kívánja. Az anyának vagy a gyermeknek a törvényesítés iránti kérelmet közhatóság előtt kell kinyilatkoztatnia, amely erről jegyzőkönyvet köteles felvenni.

Ha az atya végrendelet hátrahagyása nélkül halt meg, a kegyelem útján való törvényesítés iránti kérelmet akkor is elő lehet terjeszteni, a fenti módon, de a kérelmezőnek bizonyítania kell, hogy az elhalt atya a gyermeket a magáénak elismerte és kétséget kizáróan kijelentette, hogy őt törvényesíteni kívánja, vagy hogy az anyával házasságot kíván kötni, és azt is bizonyítani kell, hogy az atyát e szándékának véghezvitelében csak a közbejött halála akadályozta meg. Ezeket a körülményeket eskü alatt tett tanuvallomásokkal, vagy pedig hiteles iratokkal kell bizonyítani.

A 2.400 1942. M. E. számú rendelet 18. §-a szerint a házasságon kívül született gyermeknek az ország határain kívül hadbavonult természetes atya az elismerő nyilatkozatot személyesen, élőszóval a parancsnokának is jelentheti, aki erről jegyzőkönyvet vesz fel. Ugyanezen rendelet 19. §-a megengedi, hogy a hadbavonult természetes atya házasságon kívül született gyermekének törvényesítését kérő nyilatkozatát is a parancsnok előtt élőszóval jelentheti.

A törvényesítés végett előterjesztett kérelemre a hatóság meghallgatja az atya feleségét, továbbá — ha a törvényesítést nem ők kérték —, akkor a gyermek anyját és a gyermeket, de az utóbbi meghallgatása mellőzhető, ha fontos indokból szükségesnek mutatkozik (pl. fiatalokor gyermeknél, aki nem tud arról, hogy törvénytelen származású). Nem kell meghallgatni azt, aki tartósan távol van vagy egyéb fontos ok miatt akadályozva van a nyilatkozásban (pl. az elmebeteg). A felsoroltaknak a törvény csak a meghallgatását írja elő, a beleegyezésük nem feltétele a törvényesítésnek, vagyis a gyermek kegyelmi úton is törvényesíthető, ha a meghallgatottak valamelyike azt ellenzi, de az ellenzést nem tudja nyomós okokkal megindokolni.

22. Kérdés. A járőr saját örskörlete területén elkövetett lopás ügyében idegen örskörletben nyomozott. E nyomozás során az idegen örskörletben más lopási esetet derített fel. Ezzel kapcsolatban a gyanúsítottat és a tanúkat kikérdezte, a bűnjeleket biztosította és a sértett kikérdezése, illetőleg a feljelentés megszerkesztése és a bírósághoz terjesztése végett az illetékes örsöt értesítette, illetőleg megkereste. Mint-hogy a járőr a sértett kikérdezésének kivételével minden nyomozó cselekményt elvégzett, az idegen örskörletben felderített lopást bevezetheti-e a tevékenységi naplójába, mint eredményt?

Válasz. A Csúsz. 173. pontja szerint a tevékenységi napló a csendőrnek a csendőrségi szolgálata alatt előfordult büntendő cselekmények felderítése körül kifejtett tevékenységéről ad számot, ennél fogva abba mind a kiderített, mind a kiderítetlen eseteket, a fogalmazványának a szárnyparancsnok által történt átvizsgálása után, be kell jegyezni.

A Csúsz. nem úgy rendelkezik tehát, hogy a csendőr csak a saját örskörletében előfordult eseteket jegyzi be a tevékenységi naplójába, hanem csak „előfordult” büntendő cselekményekről beszél, amelyeknek felderítésében a csendőr tevékenykedett. Nézetünk szerint nincs tehát akadálya annak, hogy a csendőr az idegen örskörletben elért eredményt is bevezesse a tevékenységi naplójába, feltéve, hogy az valóban az ő eredménye volt, azaz nemcsak a panaszfelvételéből és az illetékes örsre továbbításából állott, hanem az egész bűnesetet kiderítette, habár az arról szóló feljelentést nem ő, hanem az illetékes örs szerkesztette meg. Ilyenkor azonban az illetékes örsöt meg kell keresni, hogy az eljárás idegen örsbeli járőrt a feljelentés „Nyomozta” címszáva alatt említse meg. Erre azért is szükség van, hogy a bíróság ha szükségét látja, az idegen örsbeli járőrt is megidézhesse.

Ha a bűncselekményt idegen örskörletben követték el, akkor iktatószámként mind a saját bűn. számot, mind pedig a feljelentés bűn. számát be kell jegyezni, az utóbbinál azonban meg kell jegyezni, hogy melyik örs száma.

A tevékenységi kimutatásban azonban az esetet csak az egyik örs tárgyalhatja és pedig az, amelyik az elkövetés helye szerint területileg illetékes.

Nem vezetők be a tevékenységi naplóba az olyan nyomozó cselekmények, amelyek a járőr idegen örs megkeresése folytán a saját örskörletében végeztek és amelyekről nem szerkesztett feljelentést, hanem csupán a megkereső örsöt értesítette a megállapítások eredményéről. Az ilyen részletcselekmények ugyanis nem tekinthetők teljes nyomozásnak és kiderítésnek, mert legtöbbször csak az alapnyomozást kiegészítő kikerdezésből vagy pedig bűnjelek biztosításából állanak.

23. Kérdés. A házalókereskedést szabályozó 1852. évi császári nyílt parancs 12. §. f) és g) pontjai szerint tilos házalni: higanyal, dárdannyal, továbbá higany-, dárdany- és ólomkészítményekkel. Milyen anyagok, illetőleg készítmények ezek és miért van megtiltva velük a házalás?

Válasz. A higany az egyetlen fém, amelyik folyékony. Színe ezüstös. Tizenhárom és tészer nehezebb, mint a v. z. Ha nyitott edényben áll, párolog és gözzé a akul. Ha lémdarabra higanyt teszünk, megtámadja a fémeket: ötvöződik vele. A higany ötvözeteit amalgámnak vagy ionsornak nevezzük. A higany, ha a bőrre kenik, vagy ha a gőzét belélegzik, igen mérgező hatású. Hasonlóképpen mérgező hatásúak a higany összes vegyületei is.

Fémhiganyból hőmérőt, légnomásmérőt (barométer) és nyomásmérőt (manométer) készítenek. Vegyületeit mint gyógyszereket a nazaiokereskedelemben nem szabad árusítani. Ilyen higanyvegyület pl. a fertőtlenítésre használt szublimát, továbbá az ú. n. szerezcsinka, amelyet hashajtónak szoktak használni. Régebben a szerezcsinkát szépitőszerek (bőrfehéritőnek) is használták; ma nem használják, mert a bőrre ártalmas és azt csak egy ideig fehériti, hosszas használat után csunya barnává teszi. Az ú. n. cinóberfestéket, amely ugyancsak higanyvegyület, házalókereskedelemben szintén nem szabad árusítani.

Higanyból készül az ú. n. „gyorsnikkelező”, amellyel csalásokat szoktak elkövetni. Ez egy amalgám, amely ha rézkilincsrre kenik, azt szép fényes, ezüstös színűre vonja be. Minthogy azonban a higany — mint említettük — a szabad levegőn elpárolog, a szépen kifényesített kilincsről is 1—2 nap alatt eltűnik a „nikkelezés”, de ekkorra a csaló már tovább is állott a gyors munka borsos árával. Ugyanilyen csalást követtek már el kardhüvely „nikkelezéssel” is.

A „dárdany” az antimon nevű fémnek régi, magyarosított elnevezése. Ezt az elnevezést onnan kapta, hogy az antimon ércének, az antimónitnak kristályai dárdaalakúak. Az antimon szürkésfehér fém. Ha más fémekkel vegyítik, ötvözeteket ad, amelyeknek az a tulajdonságuk, hogy már igen alacsony hőmérsékleten megolvadnak. Az antimonötvözeteknek ezt a tulajdonságát szintén csalások elkövetésére szokták felhasználni. Házzról-házra járva kis fémrudacsákat árusítanak, amelyekkel nagyszerűen meg lehet forrasztani a törött vagy lyukas fémedényeket. Ha valaki nem hiszi, a házaló készséggel be is mutatja. Gyertya lángjánál megolvasztja a fémrudacsokat és bekenni vele a beorrasztandó nyílást. Még egy pohár vizet is beleönt a megforrasztott edénybe, amelyből az természetesen nem folyik ki. Másnap azonban, amikor a „megforrasztott” edényben valamit főzni, vagy melegíteni akarnak, percek alatt leolvad róla a forrasztás és az edényben levő víz sísteregve ömlik a tűzre.

Ugyancsak antimonból készítik azok a tréfás kávékanalakat is, amelyeket a gyanútlan ember forró kávéba vagy teába márt s abban elolvadnak.

Az antimon általában nem mérgező; kénvegyületét köhögés ellen szokták használni. A borkósavas antimont hánytató borkőnek nevezik.

Az ólom kékeszürke, igen puha fém. Levegőn szürke réteggel vonódik be. Nagyon mérgező; a veszélyessége abban áll, hogy a szervezetbe jutva felhalmozódik és nem távolítható el. Akkor is mérgező hatást fejt ki, ha hosszabb időn át igen csekély mennyiségben jut a szervezetbe. Az ólommérgezés főként ólommal dolgozó munkások betegsége, ami ellen zsiradékkal és tejjel védekeznek.

(Az ólomtól jól meg kell különböztetni az ónt, amely nem mérgező. Az ón ezüstfehér, puha fém; kitűnően nyújtható, ezért vékony hártást, ú. n. ezüstpapírt vagy staniolt készítenek belőle s ezt élelmiszerek (csokoládé stb.) csomagolására használják. Minthogy az ón a vegyi hatásokkal szemben igen ellenálló, régebben evő- és ivóeszközöket is készítettek belőle. Az ú. n. fehérbádóg ónnal bevont vas-

lemez. Fémedények belsejét is ónnal szokták bevonni; az ólommal való bevonás tilos.)

Régen a kisgyermekek ólomkatonái nagy veszélyt jelentettek, mert a gyermek igen gyakran a szájába veszi a játékkatonáit. Ma már tiszta ólomból nem készítenek játékkatonát, vagy ha ólomból készül is, veszélytelen fémmel szokták bevonni. Ólomból készül a sörét is.

Vegyületei közül a gyakorlati életben két festéknek van szerepe: az ú. n. ólomfehérnek és a közismert piroszínű miniumnak. Mindkettő mérgező hatású.

Régebben az ólomacetet borédesítésre használták, azért is, mert növelte a bor fajsúlyát; az ilyen bor huzamosabb élvezete ólommérgezést okozhatott. A fazekasok mázanyaga, az ú. n. gelét is ólomoxid, tehát mérgező; maga a máz nem mérgező, mert olyan vegyi folyamaton megy át, amely az ólomtartalom mérgező hatását kiküszöböli.

A házalási szabály ama rendelkezésének, amely a higanyal, dárddanyal (antimónnal) és az ezekből, valamint az ólomból készült készítményekkel való házalást megtiltja, a gyakorlati életben ma már nincs sok jelentősége, mert gyógyszerrel — bármiből készült is — egyáltalában nem szabad házalni, olyan használati tárgyakat pedig, amelyek az egészségre ártalmasak, gyártani sem szabad, ilyenekhez tehát a házaló hozzá sem juthat, kivéve talán a festékanyagokat, ezekkel azonban nem házalnak, mert nem fizetődik.

HIREK

A határszéli őrsök

a magyarság szemei a kitágult s már messze elnyúló határaink mentén. A szemük messzebb ellát, mint a belső őrsöké, a szívük is nagyobbakat dobban, mint amazoké, mert helyzetük, környezetük, szomszédságuk mindennap keményen figyelmezteti őket arra, hogy magyarok. hogy a nemzet kijelölt őrszemei s a csendőri hivatáson felül külön magyar kötelességeknek is hordozói és szolgálói. Látják és érzik ők a nap minden órájában, hogy mit jelentett véreink millióinak két évtizedes kiszolgáltatottsága s hogy milyen kötelességek várnak minden becsületes magyarra. Kemény legények ezek a határszéli bajtársak, nagy többletek vállalói munkában, érzelmekben, hiányokban, áldozatokban egyaránt és boldogok ezért, mert százszorososan a nemzetért teszik.

A határszéli őrsök életének egy különös képe fogadott a közelmúlt napok egyikén is, amikor megérkeztem egyik ilyen őrsömre. Huszonhét magyar testvért találtam az őrs udvarán tétován, magukbaroskadtan. Magyar sorsuk kényszerítette őket arra, hogy ezekben az időkben is — ott hagyják otthonaikat és itt, a szabaddá lett magyar ég alatt keressék a falat kenyeret, a nyugvást adó helyet. Éhesek, nyomorultak, összetörtek voltak. Éppen dél volt. Az őrs nagy kondér krumplilevessel vendégelte meg őket s éppen akkor, amikor a kanál megkoccant a tányérok alján, felzúgott a rádióban a világ legszebb imádsága, a déli harangszó és utána a Himnusz. Huszonhét magyar könnye hullott bele a krumplilevesbe, megállott a kanál a kezekben és zokogott valamennyi. Nem szégyeljük, mi is velük sírtunk, testvéreinkkel...
Csuti alhadnagy.

HALOTTAINK

Rác Balázs kolozsvári IX. kerületbeli törzsőrmester június 12-én Kolozsváron meghalt. Kolozsváron, az ottani katonai temetőben temették el. 1909. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: 2. oszt. ezüst vitézségi érem, Károly csapatkereszt, Seb. érem egy sávval, Háb. eml. érem kard és sisakkal, I. o. leg. kat. szolg. jel., Felvidéki-, Erdélyi- és Délvidéki emlékérem.

Ferenczi Mihály pécsi IV. kerületbeli próbaszendőr június 3-án Nagyváradon meghalt. 1941. január 1. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Magyar Kis Ezüst vitézségi érem, Erdélyi- és Délvidéki emlékérem.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Postmann János csendőr (II. ker.), 1888—1893-ig szolgált,

Sánta István őrsvezető (VII. ker.), 1893—1904-ig szolgált,

Tremmel János tiszthelyettes (II. ker.), 1894—1920-ig szolgált,

Varga Bacsó Márton tiszthelyettes (IX. ker.), 1905—1919-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléüket!

Áthelyezések, vezénylések, beosztások, kinevezések. A m. kir. honvédelmi miniszter úr, a m. kir. belügyminiszter úrral egyetemesben áthelyezte: Inczedy Agoston alezredest Kaposvárról Szegedre, nemes revisnyei Reviczky Zsigmond őrnagyot Pestszenterzsébetről Budapestre, Kadicsfalvy János századost Nagyváradról Pesiszenterzsébetre, dr. Deceya Dénes századost Kolozsvárról Budapestre, Budur Károly főhadnagyot Makóról Kolozsvárra, dr. nemes Kacs Kovács Balázs főhadnagyot Makóról Egerbe, dr. Nagy Endre főhadnagyot Havanból Máramaroszigetre, Radnai László főhadnagyot Zomborból Budapestre, Lám Béla főhadnagyot Budapestről Pestszenterzsébetre, Kiss Géza hadnagyot Szászrégenből Ungvárra, Gerendás Ottó hadnagyot Nyiregyházáról Szombathelyre, **Mosonyi (Varga) Ferenc** századost Marcaliból Kaposvárra, dr. Hegedűs Mihály főhadnagyot Szombathelyről Marcaliba, dr. Spányi József főhadnagyot Szekszárdról Pécsre; **tartósan vezényelte:** dr. Halmai György főhadnagyot Ungvárról Szolnokra, gróf Dégenfeld-Schonburg István hadnagyot Marosvásárhelyről Makóra, Deli Benő hadnagyot Szilágysomlyóról Makóra, nemes bresztyneni Bresztjenszky László századost Szamosújvárról Nagyváradra, dr. Mezőlányi Egon századost Pestszenterzsébetről Szamosújvárra, Tarnóczy Gyula főhadnagyot Nagybányáról Salgótarjánba, Simoriay Ferenc hadnagyot Szentendréről Szekszárdra; **kinevezte:** Szilády Gyula ezredest a debreceni VI. kerület parancsnokhelyetteséül, nemes kövendi Nagy Jenő alezredest a nagyváradai csendőriskola ideiglenes parancsnokhelyettesévé; **beosztotta:** Domonkos László századost a kolozsvári nyomozó osztályhoz, Kun László I. századost a központi nyomozó parancsnokság törzsosztályához, Tamáska Endre főhadnagyot a máramaroszi oszdtályhoz, dr. Tegzes Ernő századost a budapesti 2. szárnyhoz, dr. Spett Ferenc főhadnagyot a szentesi szárnyhoz, dr. Csethe Miklós főhadnagyot a szigetvári szárnyhoz, dr. Horváth Zoltán főhadnagyot a dombóvári szárnyhoz, Botond István főhadnagyot a soproni szárnyhoz, dr. Csoknyai Ernő főhadnagyot a veszprémi szárnyhoz, dr. Konetsny Aladár főhadnagyot a lévai szárnyhoz, dr. Simon István főhadnagyot a szabadkai szárnyhoz, dr. Csik Diodor főhadnagyot a nagykanizsai szárnyhoz, dr. Radó Endre főhadnagyot a felsővisői szárnyhoz, dr. Szőke József főhadnagyot az orosházi szárnyhoz, Vincze Sándor főhadnagyot a székelykeresztúri szárnyhoz, dr. Zsember Tibor főhadnagyot a kaposvári szárnyhoz, dr. Benedek Emil főhadnagyot a csíkszeredai szárnyhoz, dr. Holládi Ernő főhadnagyot a

jászberényi szárnyhoz, dr. Jolsvay József főhadnagyot a havani szárnyhoz, dr. Kara László főhadnagyot a keszthelyi szárnyhoz, dr. Szigeti Jenő főhadnagyot a nacsodi szárnyhoz, Jánossy Pál főhadnagyot a budapesti 1. szárnyhoz, dr. Pálos Jenő főhadnagyot a zombori szárnyhoz, Bakó László főhadnagyot a nyiregyházi szárnyhoz, Dávid Sándor főhadnagyot a kezdivasarhelyi szárnyhoz, dr. Gönczi László főhadnagyot a bolassagyarmati szárnyhoz, dr. Gyurkovics Béla főhadnagyot a kiskunholasi szárnyhoz, Heves József főhadnagyot a tabi szárnyhoz, dr. Horváth Sándor főhadnagyot a zilahi szárnyhoz, dr. Lánicz Imre főhadnagyot az újvidéki szárnyhoz, Mátyás László főhadnagyot az ózdi szárnyhoz, Mucsi István főhadnagyot a zentai szárnyhoz, Szelevényi Tibor főhadnagyot a szászrégeni szárnyhoz, Szenté László főhadnagyot az egri szárnyhoz, Szél Ferenc főhadnagyot a beregszászi szárnyhoz, dr. Búcz Károly főhadnagyot a tatabányai szárnyhoz, dr. Csongor János főhadnagyot a zalaegegszei szárnyhoz, Deme Lajos főhadnagyot a kassai szárnyhoz, dr. Jani István főhadnagyot a muraszombati szárnyhoz, dr. Kötő Lajos főhadnagyot a nagyváradai 2. szárnyhoz, dr. Kiss László főhadnagyot a pécsi szárnyhoz, dr. Klim László főhadnagyot az esztergomi szárnyhoz, dr. Kodrik Mihály főhadnagyot a bánffyhunyadi szárnyhoz, dr. Kontra Imre főhadnagyot a marcali szárnyhoz, nemes kezdivásárhelyi Nagy Lajos Zombor főhadnagyot a marosvásárhelyi szárnyhoz, dr. Oláh Dezső főhadnagyot a munkácsi szárnyhoz, Olé Gyula főhadnagyot a szombathelyi szárnyhoz, dr. Pálffy László főhadnagyot a székesfehérvári szárnyhoz, dr. Tamás Gyula főhadnagyot a szekszárdi szárnyhoz, Tóth István főhadnagyot a gyergő-szentmiklósi szárnyhoz, Vásárhelyi József főhadnagyot a szilágysomlyói szárnyhoz, dr. Vendégh László főhadnagyot a komáromi szárnyhoz, dr. Véry Endre főhadnagyot a mohácsi szárnyhoz, dr. vitéz Vitézy László főhadnagyot a nagybereznai szárnyhoz, dr. Vogel József főhadnagyot a szamosújvári szárnyhoz, dr. Zongor László főhadnagyot a gyulai szárnyhoz, dr. Lesi Károly főhadnagyot a berettyóújfalui szárnyhoz, dr. Scholcze Albin főhadnagyot a budapesti 2. szárnyhoz, dr. Gyárfás Sándor főhadnagyot a szolnoki szárnyhoz, dr. Petheő Ferenc főhadnagyot a salgótarjáni szárnyhoz, dr. Várhelyi Ernő Tibor főhadnagyot a sátoraljaújhelyi szárnyhoz, dr. vitéz Toldy-Hantai Elemér főhadnagyot a nagyváradai 1. szárnyhoz, dr. Fráter Gyula főhadnagyot a makói szárnyhoz, Milassin György főhadnagyot a nagyváradai szárnyhoz, dr. Kerekes László főhadnagyot a szatmárnémeti szárnyhoz, dr. Szabolcs József főhadnagyot a

Csak kifogástalan árut

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, kifogásaikat közöljék velünk, hogy az érdekelt céget jogos kifogás esetén hirdetőink sorából törölhessük.

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Aruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

a miskolci szárnyhoz, Csergő Endre főhadnagyot a gödöllői szárnyhoz, dr. Miklós Zoltán hadnagyot a kolozvári szárnyhoz, dr. Pap Zoltán hadnagyot a pápai szárnyhoz, dr. Zsoldos László hadnagyot az ungvári szárnyhoz, dr. Bendák Endre hadnagyot a beszercei szárnyhoz, dr. Fuszenecker István hadnagyot a kecskeméti szárnyhoz, dr. Rektor Béla hadnagyot a mátészalkai szárnyhoz, dr. Sándor Pál hadnagyot a rimaszombati szárnyhoz, Szathmáry Károly hadnagyot a székelyudvarhelyi szárnyhoz, dr. Szebellédi László hadnagyot a győri szárnyhoz, dr. Vecsei István hadnagyot a huszti szárnyhoz, dr. Drégelyi Béla psz. tart. hadnagyot a szentendrei szárnyhoz; ideiglenesen vezényelte: Liscsinszky Béla alezredest a nagyváradai csendőrszolgálatba.

Tiszti kinevezések. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a „Ludovika“ akadémia III. évfolyamát az 1941/1942. tanévben sikerrel elvégzett, alább megnevezett akadémikusokat a magyar királyi csendőrségbe való felavatásuk alkalmával 1942 június hó 18-ával, 1942 július 1-i ranggal az I. Állományfőcsoport A) Állománycsoportjának hivatásos állományába hadnaggyá kinevezni méltóztatott, éspedig: *Kadocsa Gábort, Forrás Ernőt, Pék Pált, Lácay-Szabó Lászlót, Fenes Pált, vitéz Dobó Józsefet, Domokos Sándort, Márczy Róbertet, Zsaborszky Jenőt, Komáromi Károlyt, Sárváry Lászlót, Mészöly Gézát, Karvaly (Keszler) Gyulát, Rajki Aladárt, Tóth Bélát, Aykler Zsigmondot, Reskóvics Ágostont, Róth Dénest, Szabó Károlyt, Péri Antalt, vitéz Kásás Lászlót, vitéz Major Istvánt, Durávia Miklóst.*

Csendőrtiszti tanfolyam záróvizsgája. Június 15—17-ig tartotta meg a csendőrtiszti tanfolyam parancsnoksága a csendőrtiszti tanfolyam záróvizsgáját vitéz *Nemerey Márton* altábornagy, a m. kir. csendőrség felügyelője jelenlétében. A tanfolyamot az alább felsorolt tisztek végezték el: dr. Horváth Zoltán, dr. Gyárfás Sándor, dr. Petheő Ferenc, dr. Csethe Miklós, dr. vitéz Toldy Hantai Elemér, dr. Radó Endre, dr. Csoknyai Ernő, dr. Szabolcs József, Botond István, dr. Simon István, Milassin György, dr. Kerekes László, Vincze Sándor, Jánossy Pál, dr. Spett Ferenc, dr. Várhelyi Ernő Tibor, dr. Konetsny Aladár, dr. Csik Diodor, dr. Fráter Gyula, dr. Szigeti Jenő, dr. Zsembery Tibor, dr. Benedek Emil, dr. Szőke József, dr. Holládi Ernő, dr. Kara László, dr. Jolsvay József, dr. Oláh Dezső, dr. Pálos Jenő, Csergő Endre főhadnagyok, dr. Gönczi László, dr. Lác Imre, dr. Tamás Gyula, dr. Bendák Endre, dr. Kodrik Mihály, Szathmáry Károly, dr. Zsoldos László, dr. Papp Zoltán, dr. Balogh János, dr. Gyurkovics Béla, dr. Fuszenecker István, Deme Lajos,

dr. Kiss László, dr. Horváth Sándor, dr. Véry Endre, dr. Vogel József, Félegyházy-Megyesy Ágoston, dr. Vecsei István, dr. Pálffy László, dr. Rektor Béla, dr. Lesi Károly, dr. Vendégh László, dr. Klim László, dr. Bucz Károly, nemes kézdíváshelyi Nagy Lajos Zsombor, Dávid Sándor, Mátyás László, Mucsi István, Szelevényi Tibor, Sz. Ferenc, Sente László, Bakó László, Váshelyi József, dr. Jani István, dr. Kontra Imre, Olé Gyula, dr. Sándor Pál, Tóth István, dr. vitéz Vitézy László, dr. Zongor László, dr. Csongor László, dr. Katona Lajos, dr. Scholcze Albin, Heves József, dr. Miklós Zoltán, dr. Szebellédi László hadnagyk, dr. Drégelyi Béla tart. hadnagy. A tanfolyamot végzett tiszteket 1942 június 18-ával a csendőrség hivatásos tiszti állományába átvették. Beosztásukról fentebb adunk hírt.

Tartós vezénylés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr *tartósan vezényelte:* dr. nemes *Varga Ferenc* g. főhadnagyot és *Géczy József* g. főhadnagyot a m. kir. belügyminisztériumba Budapestre.

Egyetemi rendkívüli tanári címet adományozott a Kormányzó Úr Ö Főméltósága az 1942. évi június hó 1. napján kelt legfelsőbb elhatározásával — a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére — dr. primor tuznádi *Élthes Gyula* magyar királyi kormányfőtanácsos, budapesti királyi magyar Pázmány Péter tudományegyetemi magántanárnak a tudományos szakirodalom művelése és az egyetemi oktatás terén kifejtett működése elismerésül. Régi munkatársunkat örömmel üdvözljük ez alkalomból.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága adományozni méltóztatott: A csendőrségi csapat-szolgálatban felmutatott kiváló teljesítményeikért a **Magyar Ezüst Erdemkeresztet:** *Szörényi Pál* alhadnagynak, a **Magyar Ezüst Erdemérmert:** *Varga Pál* alhadnagynak, — irodai beosztásban teljesített kiváló szolgálataiért a **Magyar Ezüst Erdemérmert:** *Kocsis János* szv. alhadnagynak, továbbá a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataikért a **Magyar Ezüst Erdemérmert** a **hadiszalagon:** *Komlósi Károly* és *Jenei Pál* törzsszermestereknek, a **Magyar Bronz Erdemérmert** a **hadiszalagon:** *Csajbók Imre* őrmesternek és *Kékkői Ferenc* csendőrnek.

Nemzetvédelmi kereszt adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a **Nemzetvédelmi keresztet** adományozni méltóztatott: *Kalotay Árpád* ny. á. csendőrszázadosnak.

Dícséreték. A m. kir. Honvéd Vezérkar Főnöke a Délbácskai kommunista lázadás leverése alkalmával teljesített igen eredményes szolgálataikért *Vajó Péter, Somos Antal* csendőröket, *Patyi János, Bori János, Nagy Sándor* és *Krakkonperger Rudolf* prb. csendőröket **okirati dícsérő** elismerésben részesítette.

A m. kir. csendőrség általános szerződéses szövetkezési és ruhakészítője

Trunkhahn

szövet köveken a gyártól!

ELADÁS:
N. PROHÁSZKA U. - UTCA &
VI. TERÉZ-KÖRÜT &
VII. BAROSS-TÉR ES.

AZ ORSZÁG EGYETLEN ŐSKERESZTÉNY POSZTÓVÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSKAY-ÚT 117 SZÁM.

Csendőrség részére levélpapír
nyomtatvány, papír és írószer
beszerezhető

Hertelendy László
és Társai-nál

Budapest,
XII., Bernáth Géza-u. 14.

Szíves érdeklődésre közöljük, hogy a dombornyomásos csendőr levélpapírt 10, 50 és 100-as csomagolásban árusítuk. Kihágási esetek helyszíni feljegyzéséhez tömbök és kihágási feljelentési űrlapok újra kaphatók. Az előjegyzett rendeléseket postára adtuk.

E. János

örmester a pestszenterzsébeti
jv. iskolát elsőnek végezte

Fegyverhasználatok. Az alsószolcai őrs állományába tartozó **Nádasdi Ferenc** csendőr június 3-án a lopás gyanúja alatt álló Szobota Balázs tartalékos honvéd őrzető ellen, aki felhívásának nem tett eleget, hanem vele szemben támadólag lépett fel, szolgálaton kívül kardfegyvert használt. Szobota sérülése könnyű. Nádasdi cső. nem sérült meg. Szobota őrzetőt az őrs elfogta és a miskolci honvéd állomásparancsnokságnak átadta. — A zsabylai őrs állományába tartozó **Rác István** prbcső. június 20-án Belics Milánkó felfegyvertett partizán ellen halálos kimenetű löfegyvert használt. Ugyanebben az időben **Kollár János** honvéd Popov Praskulov Zsarkó boldogasszonyfalvai lakos ellen szintén löfegyvert használt. Popov súlyosan megsérült. Társuk, Stefanov Bozsó és a partizánokat rejtegető Popov Praskolav elfogása végett az intézkedéseket megtették.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 24. szám. Csendőrlegénység liszt- és zsírellátása. 25. szám. Társasági zubbony kötelező viselésének korlátozása. Csendőrségi épületekbe való belépés alatt fényképezés. Színméz legmagasabb árának megállapítása. 1942. évi termésű burgonya forgalmának szabályozása.

Ellátásban álló csendőrhavidijasok, hozzátartozóik stb. betegellátása. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben az ellátásban részesülő csendőrhavidijasok, hozzátartozóik és hátramaradottaik betegellátását 1942 június hó 1-től kezdődőleg a „Katonai Ellátásban Részesülők Betegellátási Alapja“ (röviden Kerba) kebelében biztosította.

A Csendőrségi Jutalmazási Alapra felajánlott jutalékok.
A budapesti I. kerületben: Horváth István II. törzsrormester, Horváth József őrmester együtt 5 P, Béres János őrmester, Demeter István prb. csendőr együtt 5 P, a tököli őrs tagjai 95 f., a szentendrei őrs tagjai 50 P; a székesfehérvári II. kerületben: Perjési József, Resó Gyula csendőrök együtt 1 P 82 f., Berkes Sándor, Magát János csendőrök együtt 11 P 56 f., Bösze József őrmester, Bényei Kálmán csendőr együtt 3 P 26 f., Király László csendőr 2 P 47 f., Tarján Mihály csendőr 2 P 48 f., **Kara József törzsrormester, Szemerszky László csendőr együtt 37 P 20 f.**, Nagy Sándor VII. tiszthelyettes 4 P 97 f., Fördös László csendőr, Molnár István prb. csendőr együtt 5 P, Pénez István, Csicsai Lajos csendőrök együtt 5 P, Iker Gyula tiszthelyettes, Kató Gyula csendőr együtt 15 P, V. Berta Sándor csendőr 31 P 63 f.; a szombathelyi III. kerületben: Török Lajos őrmester, Rác József csendőr együtt 1 P 24 f., Varga Pál alhadnagy, Magasházi Pál tiszthelyettes, Horváth József VII. Tóth Sándor II. törzsrormesterek, Iván Gyula őrmester, Szabó Sándor III., Marosvári Gyula, Lantos László csendőrök, Huszti Gyula, Székely Jenő, Kaufmann József prb. csendőrök együtt 29 P 40 f., Tóth Sándor II. törzsrormester, Sütő Zsigmond prb. csendőr együtt 9 P 92 f., **Vöcsei István törzsrormester, Krizsai Kálmán csendőr együtt 51 P 86 f.**, Szabó Szilveszter tiszthelyettes, Kemencsei Imre csendőr, Rákos János, Keszthelyi István, Borsos János prb. csendőrök együtt 24 P 85 f., Simon Ferenc, Görög Aladár csendőrök együtt 13 P 47 f., Telekesi István, Dávid György csendőrök együtt 13 P 48 f., a pécsi IV. kerületben: Sárközi György tiszthelyettes, Szabó Béla prb. csendőr együtt 24 P 70 f., Besenyei József tiszthelyettes 14 P 88 f., Lorányi Vilmos tiszthelyettes, Szele Lajos csendőr együtt 11 P 01 f., Potó Lajos törzsrormester, Szabolcs János őrmester, Fejes Sándor csendőr együtt 19 P 85 f., **Németh József törzsrormester 30 P 30 f.**, Besenyei József tiszthelyettes, Molnár József III. csendőr, Vida Miklós prb. csendőr együtt 24 P 85 f., **Gulyás Sándor őrmester, Császár Gábor csendőr együtt 49 P 55 f.**, Sarang Lajos tiszthelyettes, Horváth Imre prb. csendőr együtt 14 P 88 f., **Potó Lajos törzsrormester, Sánta Imre, Fehér Sándor, Tokodi László csendőrök együtt 34 P 76 f.**; a szegedi V. kerületben: Kerekes András tiszthelyettes, László Ferenc törzsrormester együtt 16 P 50 f., Fülöp István tiszthelyettes, Antal József, Bagi Balázs törzsrormesterek, Sallai Ferenc csendőr együtt 6 P 64 f., Kovács Imre csendőr, Micsák András prb. csendőr együtt 8 P 92 f., Köves István, Bánfi Lajos törzsrormesterek együtt 6 P 14 f., Balogh Mihály csendőr, Supsán János prb. csendőr együtt 14 P 88 f., Váradi József őrmester, Bényei Mihály prb. csendőr együtt 5 P, Mészáros János II. őrmester

A legmegbízhatóbb kivitelű
Óskeresztény cég.
A m. kir. Csendőrség tagjai-
nak kedvező feltételek.
KOLOZSVÁR, Borthy Miklós-út 14. és 30. sz. • Telefon 11-59.

BUTORT
GYÖNE ISTVÁN

lakberendezőnél vasaroljunk

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSANYI cégnél

Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.
A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

Alapítási év 1870.

PAPSZT GYULA

órás és ékszerész
KOLOZSVÁR,

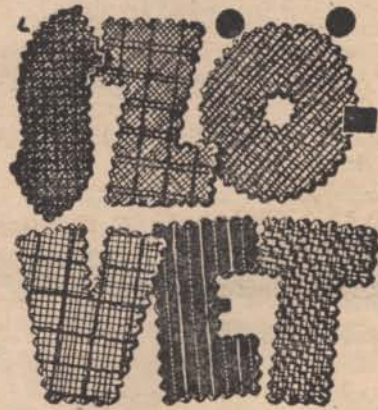
Wessalényi-utca 2. szám.

Alapítva: 1879. • Szakszerű javítások.

KERÉKPÁR, fegyver, pisztolyok, lőszer,
sportelkek megbízható bevásárlási helye

Mihalicsko Károly

aranyéremmel kitüntetett pu-kaméves. Kedvező üzleti feltételek. A csendőrök ellátott bevásárlási helye. **KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 22. SZÁM.**

és minden más textil áru

FOLYÓSZÁMLÁRA IS

KERESZTÉNY CÉG

Trilon
RUHAZATI RT.
ULLÓI-ÚT 14.

1 P 51 f., Elek Zsigmond törzsermester 5 P; *a miskolci VII. kerületben:* Boros Jenő tiszthelyettes, Csóri Ferenc csendőr együtt 15 P 60 f., Fekete István törzsermester, Sóvári Ferenc őrmester együtt 5 P 94 f., Halász János tiszthelyettes, Vass József csendőr együtt 69 f., Bártfai András őrmester, Majdak Mihály prb. csendőr együtt 51 f., Mészáros László őrmester, Németh Károly csendőr együtt 90 f., Agoston József tiszthelyettes, Orosz Lukács csendőr együtt 1 P, Monostorszegi József őrmester, Ragó János prb. csendőr együtt 2 P 50 f., Csaba István, Monostorszegi József őrmesterek együtt 9 P 92 f.; *a kassai VIII. kerületben:* Zirczi László, Bihari János csendőrök együtt 1 P 66 f., Simon Lajos törzsermester, Tóth József csendőr együtt 14 P 80 f., Szücs Lajos csendőr, Pelei Sándor prb. csendőr együtt 82 f., Boros István tiszthelyettes, Bujdosó András prb. csendőr együtt 2 P, Csákó János törzsermester, Pányi József őrmester együtt 2 P, Kiss József IV. csendőr, Sándor Géza prb. csendőr együtt 3 P 84 f., Szücs Lajos csendőr, Pelei Sándor prb. csendőr együtt 82 f., Hernádi József II. csendőr, Csüdör Jenő prb. csendőr 30 f., Kardos István törzsermester, Laczkó László csendőr együtt 2 P; *a kolozsvári IX. kerületben:* Kátóna József csendőr 12 P 23 f., Czérna József prb. csendőr 12 P 22 f., Guba Lajos őrmester 5 P 81 f., Kéri Ferenc prb. csendőr 5 P 80 f., Szabó Béla csendőr, Csillag Sándor prb. csendőr együtt 1 P 80 f., Balogh Imre csendőr 39 P 70 f., Balla Zsigmond prb. csendőr 5 P 73 f., Makra Lajos csendőr, Jónás András prb. csendőr együtt 10 P, Gáspár György, Somogyi Ferenc csendőrök együtt 5 P, Pandur János tiszthelyettes, Bakó János őrmester együtt 5 P, Guba Lajos csendőr és Kéri Ferenc prb. csendőrök együtt 8 P 64 f. tetten-érői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Ki tud róla? Debreceni Jenő Vajásdról (Rom. áts. ter.) átszókott fiú keresi azt a vizsgázott törzsermestert vagy tiszthelyest, akinek a feleségét „**Kiss Bertá**”-nak hívják és Vajásdról származik. Nevezett címét a debreceni törzsgazdasági hivatalnak jelentse. **Vámosi Istvánt**, aki 1921. évben a nyiradonyi őrsön mint prb. csendőr volt beosztva, fontos ügyben keresi Kereszturi József volt csendőrőrmester Kállósemjén. Aki tud valamit keresetről, közölje Kereszturival.

SZEMÉLYI HÍREK.

Előléptek. Alhadnagyá: a szegedi V. kerületben: *Finta Kálmán* tiszthelyettes, **törzsermesterré:** a kassai VIII. kerületben: *Székely Ferenc* őrmester, **őrmesterré:** a debreceni VI. kerületben: *Klaticsek József* csendőr.

Kinevezések. *A kassai VIII. kerületben:* Kovács Ferenc J.; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Szabó István I. **sza-**
kaszparancsnokká; *a budapesti I. kerületben:* Fekete József II., Balázs János, Székely István, Csaba Gyula, Antal János, Bártfai Lajos, Hajnal István, Magyar Miklós tiszthelyettesek **őrsparancsnokká,** Jenei Pál törzserm. **ideiglenes őrsparancsnokká;** *a szombathelyi III. kerületben:* Takács Imre II., vi-

téz Bertha Sámuel; *a szegedi V. kerületben:* Lakó Vilmos; *a kassai VIII. kerületben:* Huszár István I., Török Ferenc, Sándor Imre I., Somodi István I., Vadnai Lajos, Tóth Imre II., Németh József I., Simon János I., Varga Bertalan, Kállai József, Bodó Gáspár, Gálos Gyula, Nagy Tamás, Kődöböcz Mihály, Kiss József VI., Sági Ferenc, Juhos Benjámín, Viasz István, Kővári Lajos I., B. Vas Károly, Juhász József VI., Balla Ferenc, Szinnyai László tiszthelyettesek; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Szabó István I. alhadnagy **őrsparancsnokká** kinevezettek.

Véglegesítették. *A székesfehérvári II. kerületben:* Kontra Jenő, Szabó Lajos V., Jurik István, Gál Szilveszter, Vincze Pál, Mészáros Miklós, Kovács Ernő, Kósa József, Pasztor János, Bába Gyula, Battyányi Kálmán, Roider Peter, Réz Sándor, Makovi András, Zsobó Sándor, Dobri László, Bartos János, Gyokos Ferenc, Boros Pál, Bódi János, Nagy Géza I., Honfi (Hóás) József, Fővényes Imre, Róth Gyula, Sági József, Nagy Gyula II., Bittera Ferenc, Nagy László III., Agh Károly, Nagy Ignác, Gábel Lajos, Nagy Imre, Borbály István, Kósa László, Perjesi (Pálovics) Geza, Virág Rudolf, Nagy Gyula I., Major László, Sárközi Károly, Zsille Gábor, Takács Miklós, Tajnai Dező, Porubszki Ferenc, Fekete Gyula I., Fekete József, Maczkó Lajos, Molnár András, Zsapka Ferenc, Harrer János, Erős Kálmán, Kelemen József, Horváth József, Pethő Gyula, Cseh Fábán, Tilal István, Cserjési (Czwickker) József, Dongó Ferenc, Körnendi István, Szakál Gyula, Pongrácz Béla, Bajcsai István, Farkas Ferenc, Enzsol József, Tavon Pál, Hegyi Lajos, Kabók József, Horváth Lajos, Biró György; *a szombathelyi III. kerületben:* Kosza János, Domonkos Géza, Ott József, Herbai József, Pólacska Sándor, Fehér Albert, Bakon István, Tóth József II., Gombos Kálmán, Mészáros Zsigmond, Bognár István, Gyimesi (Acstold) Lajos, Magyar Béla, Molnár József III., Szele Lajos, Németh Jenő, Szalai Gyula, Pusker Iván, Szarka Kálmán, Takács József IV., Kalmár Jenő, Sefer Imre, Bojtás József, Kovács József IV., Borsódi József, Isaszegi Lajos, Horváth Imre II., Molnár József V., Zámbo Sándor, Horváth László II., Farkas Ferenc, Biró István II., Pásztor Ferenc, Kiss István IV., Kondor István, Kovács Gyula II., Tóth József VI., Pinter István, Tátrai Lajos, Istenes Géza, Jónás József, Baranyai Lajos I., Balogh István, Kovács József III., Karáth Gyula, Rádi Ferenc, Solyom Géza, Varga László, Varga Károly; *a pécsi IV. kerületben:* Fülöp István, Göbölös József, Horvath Pál, Lénárt József, Lóki Imre, Molnár József I., Pap Mihály, Csere Sándor, Sós István, Schmidt János, Peirőczy József, Dér István, Varga György II., Magasföldi István, Földesi (Frel) Péter, Szalai József, Nagy József I., Tuli István, Mészáros Mihály, Kovács István II., Tóth József II., Ikervári Mihály, Arany József, Megyeri (Mikóvics) Ferenc, Somogyi Ferenc, Horváth Károly, Miklósi (Matus) József, Jeni Ferenc, Kató Ferenc; *a szegedi V. kerületben:* Marosvölgyi (Mihó) László, Virág Sándor, Gróf Béla, Ujlaki András Földesi (Feninec) Ferenc, Podmaniczki Béla, Nagy Mihály, Lakatos Pál, Takács József II., Füle István, Szabó György, Szakmári Jakab, László Kálmán, Czigány Vendel; *a debreceni VI. kerületben:* Bozók Lajos, Bertalan Dániel, Bobály Mihály, Gál Ferenc II., vitéz Gere Ferenc, Kálmán Lajos, Lakatos János, Létai Mihály, Liptai Béla, Mester Aron, Poós István, Szücs Gergely, Vasárhelyi Sándor, Bakó Lajos, Bencsik Mátvás, Bátorl József, Csikós István, Farkas Károly II., Koppányi János, Karsai Pál, Málhai Károly, Pál László, Pomáz Mátvás, Rákos Pál, Szentesi János, Szeli Lajos, Szécsi Gábor, Békési Gábor, Bácsi Péter, Oláh András, Heralp Gábor, Pauló János, Gyenge Imre, Polyák István, Szarka György, Hodosi Gábor, Molnár János, Horváth Sándor II., Belovai Sándor, Bene Antal, Sárközi Gábor, Gazsó László, Jenei Gyula, Aszódi András, Debreceni Lajos, Ferenczi Béla, Góz István, G. Papp Imre, Roósz András, Barna József, Zákány József, Laduczki Antal, Tarnóczy Lajos, Szücs Sándor, Bodó Ferenc, Erdel Gábor, Dézsi Sándor I., Tályai Gábor, Nagy János I., Gránicz László, Píró János II., Fábán Imre, Kordás Dező, Lovász Kálmán, Balázs Zsigmond, Öz Balázs, vitéz Gyenes József, Ladányi Károly I., Mile István,

C S E N D Ő R A
SORSJEGYET Kalotay Árpád
sorsjegyárastó üzletében
Bpest, VIII., József-rt 28
vásárolja.

Csendőrségi nyomtatványok és
felszerelési cikkek nagyraktára:

PALLADIS
R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.

Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

M
MÜFOGAK

a leg'utányosabb árak mellett a leg'előkeltebb
kivitelben JÓ T Á L L Á S mellett készülnek!

SCHUSTER FERENC
VIII. LUTHE -U. 1/B. Rákóczi-út Nagy. Dívatszernok mellett vizsgálótt fogásmester

„Réka”
EGYENRUHÁT

Készít:
egységcsomagból
ingylenre cőírt
egységáron. Paszományok
gombok, felszerelési cikkek
Postai széküldés

RUHAIPARI és KERESKEDELMI R.T.
VI., ANDRÁSSY-ÚT 27. • TELEFON: 425-984.

Halápi József, Sipos István II., Gerdán Sándor, Hudák Antal, Lovász János, Evanics Pál, Tótvizi János, Ancsan György, Nagy Sándor III., Tóth Mihály II., Zsiros József, Barabás Sándor, Hodossy Sándor, Juhász Mihály, Balázs Béla, Nagy Károly I., Osz Varga Imre; a miskolci VII. kerületben: Berki János, Bereczki István, Górász János, Jankó Boldizsár, Illés József, Kaló András, Kollár János, Kósa Mihály, Kovács Tamás, Lázár Ferenc, Miló, Ignác, Nagy István, Nagy M. István, Nag. Lajos, Petrik Pál, Prokai István, S. Nagy József, Saliga András, vitéz Balázs János, Sztankovics Sándor, Vadnai János, Várad. Sándor; a kassai VIII. kerületben: Bodnár János III., Illés Karoly, Szucsányi András, Csatlós János, Radvánszki István, Szűcs Sándor II., Földvári István, Juhász Lajos II., Szedlák József, Marosvölgyi (Morán) Károly, Pálvölgyi-Mihály, Kovács András, Szigetközi István, Ruszin István, Rudi László, Marosi Imre, Sáska Imre, Huszár Dániel, Beregszászi Imre, Bozsár András, Nyomó Miklós, Pelegrin István, Zsikó Gergely, Bogdán Mihály, Jancsó Gyula, Venczellák József, Zsigó György; a kolozsvári IX. kerületben: Kocsis László, Marosvári (Mold) Károly, Tar Miklós, Torma Vince, Karikás László, Végh Gyula, Péntes Imre, Nagy László Miklós, Szilágyi Vilmos, Pláveczki László, Poltzer Ernő csendőröket az előírt próbaszolgálati idő letelte után; a szegedi V. kerületben: Zelenák István, csendőrt; a kassai VIII. kerületben: Paulincsák János törzsmestert, volt cseh-szlovák csendőröket.

Diszérém odaítélése. A budapesti I. kerület állományába tartozó János Márton szv. alhdgy. részére a m. kir. honvédelmi miniszter úr 35 évi hű szolgálataért a Diszérmet odaítélte.

Házasságot kötöttek. Száday Béla fhdy. Timár Márta úrhöggel Budapesten; a budapesti I. kerületben: Kiss Vendel őrm. Szöllösi Anna-Eszterrel Irsán. Lantos Ferenc őrm. Molter Mária-Margittal Alsódabason, Balassa Jenő őrm. Szollár Margittal Ujdombováron; a székesfehérvári II. kerületben: Szabados József őrm. Lendvai Teréziával Székesfehérváron; a szombathelyi III. kerületben: Havas József őrm. Ruzicska Magdolnával Várpalotán, Kövi Ferenc őrm. Herbszt Máriaival Mórton; a pécsi IV. kerületben: Potondi István őrm. Frischier Iónával Siklóson, Németh László III. őrm. Schwarcz Erzsébettel Somogyváron, Tar János őrm. Mayer Magdolnával Pécsen, Szebeni János őrm. Keszler Iónával Mihályfán; a szegedi V. kerületben: Gál Imre őrm. Gerván Agnessel Kispeszen; a debreceni VI. kerületben: Benei Sándor őrm. Nagy Margittal Füzesgyarmaton; a miskolci VII. kerületben: Ujj István őrm. Pillér Margittal Maklárton, Fügedi István őrm. Halász Idával Porozslón, Gál Péter csendőr Gyürky Etelkával Kókeszin, Juhász József I. őrm. Rádi Máriaival Etesen, Hósi József őrm. Dönczö Terézia Juliannával Lakiteleken; a kassai VIII. kerületben: Palyik Gébor őrm. Laczó Margittal Fonyban, Bácsi Sándor őrm. Tóth Borbálával Nyirkarászon, Bodnár Béla őrm. Kosztyó Ottiliával Nagybecsényben, Kiss István II. őrm. Terjéki Teréziával Jászkarajenőn; a kolozsvári IX. kerületben: Kocsis József őrm. Katona Máriaival Sepsibodokon; a marosvásárhelyi X. kerületben: Jakab Bernát thtts. Gál Emiliával Csiktaplocán, Kecskés Károly őrm. Madaras Karolinával Gyergyószentmiklóson, Karácsony Bertalan őrm. Berecz Rózával Szilvásváradon.

Született. Dienes Andor g. szds. feleségének Anna Mária leánya, vitéz Borgóy János szds. feleségének Eszter Ag-

nes leánya, Zajzon Jenő szds. feleségének András fia, Domonkos László szds. feleségének Judit Erzsébet Klára leánya; a budapesti I. kerületben: Balogh László thtts. feleségének László Mihály fia, Kovács Lajos I. tórm. feleségének Erzsébet leánya, Horváth Gyula thtts. feleségének Irma Mária leánya, Batki Gyula thtts. feleségének Ilona Lenke leánya, Csáki János őrm. feleségének Eva Erzsébet Terézia leánya, Biró István thtts. feleségének Sándor Áron fia; a székesfehérvári II. kerületben: Csákvári István őrm. feleségének István Sándor fia, Tóth Pál őrm. feleségének Erika Eva leánya; a szombathelyi III. kerületben: Erdész György thtts. feleségének György Róbert fia, Lengyel Lajos őrm. feleségének Imre Lajos fia, Horváth László I. thtts. feleségének Gabriella Margit leánya, Bánföldi János őrm. feleségének Mária Magdolna leánya, Kővári Ferenc thtts. feleségének Ferenc fia, Várnagy János II. tórm. feleségének Magdolna Mária leánya, Tóth József III. őrm. feleségének Mária Terézia leánya; a pécsi IV. kerületben: vitéz Böröcz József thtts. feleségének Edit Magdolna leánya, Bajor György őrm. feleségének Ottília Gizella leánya; a szegedi V. kerületben: Dóczi Gyula tórm. feleségének Eva Mária leánya, Takács János őrm. feleségének Mária leánya; a debreceni VI. kerületben: Gégény József tórm. feleségének Eva leánya, Zsoldos László thtts. feleségének Mária Agnes leánya, Ötvös György őrm. feleségének György Sándor fia, Elek Sándor II. őrm. feleségének Emma Mária leánya, Öze László őrm. feleségének László János József fia; a miskolci VII. kerületben: Úveges János őrm. feleségének Tibor János fia, Kovács György thtts. feleségének Ilona Rózsa leánya, Bándi Károly őrm. feleségének Mária Magdolna leánya, Illés Dávid őrm. feleségének Dávid fia, Tarkó József őrm. feleségének József fia; a kassai VIII. kerületben: László Lajos tórm. feleségének Gabriella Mária leánya, Zsidoi Miklós szv. thtts. feleségének György Tibor fia, Veres László őrm. feleségének Julianna leánya, Edvi Lajos thtts. feleségének Tamás fia, Szuhai Imre tórm. feleségének Imre Lajos fia; a kolozsvári IX. kerületben: Boda István I. thtts. feleségének Eva leánya, Szalai István őrm. feleségének István Csaba József fia, Kiss Sándor V. tórm. feleségének Irén Mária leánya, Székely János I. thtts. feleségének János fia, Fekete Karoly tórm. feleségének Károly Béla fia, Simon Menyhért őrm. feleségének Zoltán fia; a marosvásárhelyi X. kerületben: Pinczés János őrm. feleségének János fia, Kiss Sándor I. thtts. feleségének Ildikó Zsuzsanna leánya, Domán Ferenc őrm. feleségének Ferenc fia, Csomós József thtts. feleségének Odón László fia, Hosszu János tórm. feleségének Lujza leánya, Molnár Péter tórm. feleségének Anna Mária leánya, Karácsony László thtts. feleségének László fia, Varga István I. tórm. feleségének István György fia.

Halálozás. Szabó Mihály II. alhdgy. felesége szül. Horváth Anna Felsőgallán, Balogh István őrm. felesége szül. Csobán Margit Topolyán, Madarász Kálmán thtts. Kálmán fia Gyöngyöspatán és Szóráth Mátyás thtts. Piroska leánya Biharfélegyházán meghaltak.

Kisfogyasztású

petroleum-
gáz

lámpák

Kézilámpák

Aladdin, rt., Budapest, VII., Nyár-u. 7

Autó biztonsági üveg.

Lövedékálló pénztár ablak.

Szilankmentes laboratóriumi üvegezés.
Fényszórók. Tükörlámpák. • Gyártja:

Ligeti László

m ű s z a k i ű v e g g y á r a

Budapest, VIII., József-u. 23. Tel.: 142-856.

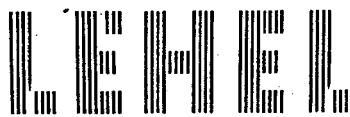
Alapítási év: 1886.

BIKKI ÁRPÁD

ruhagyár

Budapest, XII., Fürj-u. 7/a. Tel.: 257.035

Dús választék: öltönyökben, sportruhákban, férfi és fiú lengyelkékben, téli és tavaszi kabátokban. Bémunkát vállal. Szállít közintézeteknek egyenruhát, fehérneműt. Vállal honvédelmi bémunkát.

kisipari termelő szövetkezet

BUDAPEST, VII. KER., DOB-UTCA 94. SZ. TELEFON: 423-037

Szállít közintézeteknek és testületeknek fehérneműt és egyenruhát.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézírral nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesszük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jelígeül legcelszerűbb kisebb helység nevét, vagy utjegyjű számot választani. Aki jelígeit nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válasz-bélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikón” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma vagy beküldőinek küléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másától nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342 számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozást mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésénél a nevet, rendfokozatot, a régi és új címet pontosan és jól olvashatóan kérjük megírni.

Sostó. Goffo olasz szó, mulya, totya embert jelent. A kérdezett név ennek változata lehet. Nem is szép, nem is magyar, miért ne változtatná meg?

Pusztamérgesi őrsöt kérjük, értesítse alkalmmilag Bodoni Sándor ny. törm. ottani (Kossuth-u. 32.) lakost, hogy a csendőrségi pót díjat a régi nyugdíjasoknak is beszámítják 1942 január hó 1-től kezdődőleg, de csak abban az esetben, ha felülvizsgálat útján mentek nyugállományba. Már sokan megkapták, a hátralévk kiutalása folyamatban van. Levelet nem írunk.

55.555. (H. M.) Jól esik olvasnunk a sok-sok tényleges és nyugdíjas bajtárs levelét, akik mind afelől érdeklődnek, hogy miként juthatnának ki a harctérre a küzdő csapatokhoz. Megnyugtatójuk őket, ha szükség lesz rájuk, sorra kerülnek, önkéntes jelentkezésre nincs szükség, azzal celt nem érnek el.

Cs. Gy. Sepsibükszád. Az előbbi üzenet szól Önnek is. Kölcsönös áthelyezési kéréseket nem közölhetünk.

B. J. 68-as. Várja meg, míg megjelenik az új szabályzat. Majd meglátja, hogy benne lesz.

Falat kenyér. A csendőrség lisztellátásának központi rendezésével most már a forgalmasabb őrsökön sem fordulhat többé elő az a visszás helyzet, hogy átvonuló csendőrök nem kapnak kenyeret.

Írógép. Kitüntetések és érdemek csak az *viselhet*, aki azokat kiérdemelte és megszerezte s akinek ezekről nevére szülő igazolványa van. Kivétel a háborús emlékérem, melyet bizonyos feltételek fennforgása esetén az özvegy, illetve a fiú utód is *viselhet*. A leányutód férje semmiképp.

Veprőd. 1. Az osztrák háborús emlékérmét nem lehet megszerezni. 2. Az eljegyzéshez nem kell engedély, de csak olyan leány jegyezhet el, aki a nősülési szabályzat feltételeinek megfelel s akit csendőr létére biztosan el is vehet. Nem jó az eljegyzéssel sietni, ráér vele akkor is, amikor már elfogadták a nősülési kérvényét.

Cserfalvi. A nemesség igazolására sok üzenetünk van már. Olvassa el 1941. évfolyamunk 484. oldalán „Sz. S. Dunaföldvár” jelíges üzenetünket és 1936. évi 2. számunkban dr. Föglein Antal: A magyar nemesség igazolásának mai módja című cikkét. Az igazolás körülményes és általában igen sok időt vesz igénybe. Ha a nemességet szerző, vagy a nemességet igazoló őstől kezdve minden szükséges okmánya (szüle-

CSENDŐR BOLT

Budapest, XII., Böszörményi-út 19/a.

Tévfeszélfő: 154-733

„CSODA”

KERÉKPÁR

eredeti gyári felszereléssel (gamik, csengő, pompa, és táskában elhelyezett szerszámokkal)

férfi gép ... P. 210.-

női gép ... P. 218.-

A női gép felszereléséhez hozzátartozik a szoknyavédő háló is.

A m. kir. csendőrség véglegesített tagjainak 6 havi részletfizetésre is szállítjuk havonta 3 Pengő részl. fiz. kez. költs. fel-számításával utánvét mellett. Első részlet az utánvét összege.

Eredeti BOSCH telj. vil. berendezés fényoszórával	P 29.-
Kardtartó készlet	P 4.-
Csomagtartó egyszerű	P 2.20
Csomagtartó finomabb	P 2.50

St. Wafferrad kerékpárra ezidő szerint előjegyzést nem fogadunk el. Írógép ezidő szerint nincsen raktáron

IRÓGÉP-ét javítása bizalommal

Használt írógépeket **SZÉKI ISTVÁN**-nál
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 11. SZ.
magas áron vesznek! Szakszerű javítóműhely.

A világhírű **NIFE** akkumulátorokat

és szárazelemeket gyártja:

NIFE akkumulátor és villamossági rt.

Budapest, IX. ker., Vaskapu-utca 20. szám.

Mi **BUTORT** előnyösen, megbízható kivitelben

Keresztény
műasztalosok
butortermékek.

HETESI GÁBOR cégnél
vásárolunk.

Budapest, VI., Vilmos császár-út 53.

Styl-butorokban nagy választék.

tési és házassági anyakönyvi kivonatok) hiánytalanul meg is van s így nemesi leszármazását kétségtelenül igazolni tudja, az igazoló eljárás a tapasztalat szerint így is igen hosszadalmas. Ha nem Ön végzi az okmányok utáni kutatást (levelezés útján), hanem valamely nemességkutató vállalatra bizza, több száz pengőjébe is belekerül.

B. M. Kunszentmiklós. 1. Ha 1934 január 1. után ment nyugállományba és nősülési engedélyt kérve és kapva nősült meg, halála után özvegye nyugdíjjogosult lesz. Egyébként nem. Úgy látjuk leveléből, hogy Ön nem kért engedélyt. A Cserba tagok ingyen kórházi ápolásban részesülnek akkor, ha a Cserba háziorvosuk indítványára a csendőrkerületi orvosfőnök honvédkórházba utalja őket. Polgári kórházba utaláshoz a B. M. úr előzetes engedélyt kell kikérni. Ha erre nincs idő (életveszély vagy azonnali közbelépést igénylő betegség esetén), az engedély utólag is kérhető.

Szebb jövőt. A törvénytelen gyermek az anya vallását követi. Az áttérést más vallásra a törvény általában csak a 18. életév betöltése után engedi meg. Az áttérő szülőt azonban hasonló gyermekei 7 éves korig követik a vallásában akkor, ha a házasság egy vallásúak házassága volt. Ha vegyes házasságoknál tér át az egyik házastárs a másik vallására, a 7 éven aluli gyermekek mind követik a szülők vallását, a 7—18 évesek csak a gyámhatóság beelegetésével. Ez utóbbi helyzet vonatkoztható Önökre is, ezért forduljanak a továbbiakban a gyámhatósághoz. Megkapják azonban a szükséges felvilágosítást az anyakönyvvezetőnél is. Az áttéréshez felsőbb engedélyt kérni nem kell. A családláti pótlékre nézve olvassa el lapunk 1942. évfolyamának 99. oldalán „Örökbefogadás“ és 398. oldalán „Sajó“ jelűs üzenetünket.

777. A velünk közölteket jelentse be a B. M. úrnak (VI./b osztály) és kérje ellátásának tisztázását.

Kállósejéni örsöt kérjük, értesítse alkalmilag Keresztes József volt csendőrőrmester ottani lakost a következőkről: 1. Egészséges ember egyszeri megerőltető futás vagy hülés következtében tüdőtagulatot aligha kaphat. Más oka (veleszületett hajlam stb.) lehet annak, ami a megerőltető futás vagy hülés nélkül is kifejlődött volna. Szolgáltatásban szerzett sérülésnek nem tekinthető ez a baj, legfeljebb megbetegedésnek, ha az arra hivatottak ezt megállapítják. 2. A kért csendőr nem szolgál, címe ismeretlen. Ezért mai híreink között közlést szük, hogy aki tud róla, közölje Önnel a címét. Levelet, lapot nem írunk, felbélyegzett, címzett boríték csatolása esetén sem.

Komárom (N. K.) Bajtársaink kérdéseinek megválaszolásában nem sajnálunk sem fáradságot, sem időt, azt azonban mégsem kívánhatják, hogy ügyes-bajos dolgaik állását a különböző hatóságoknál, különösen pedig parancsnokságoknál megtudakoljuk. Utóbbi nem is szabad megtennünk, előbbire pedig nincs időnk. Mert sok időt emésztő munka kell ahhoz, míg megszületik a lép. Megnyugtató, ha beadta a kérvényét, sorra is kerül elintézésre, persze nem olyan gyorsan, mint ahogy szeretné, mert általában

kiseb létszámmal sokszorosan megnövekedett feladatok hárulnak most a hivatalnokok és irodában dolgozók vállaira.

55,555. (Sz. A) Lépjen érintkezésbe Zala vármegye levéltárnokával, esetleg tole kaphat utbaigazítást a továbbkutatásra apai nagyszülei születési helye és egyéb adatai után. Esetleg birtokperben vagy más olyan ügyben szerepelhet a nevük, amiről a vármegyei levéltárban iratok vannak.

Losonc. 1. A magasabb havizsöld és csendőrségi pótdíj fokozatokba való sorolásnál az illető rendfokozatban való sággal eltöltött szolgálati idő számít. Tehát nem a rangnap, hanem az előléptetés napja. Önnél helyesen jártak el. Csak nem gondolja, hogy a gazdasági hivatal kénye- kedve szerint jár el? A vonatkozó 573,623/20—1939. H. M. körrendeletet megtalálja a 16/1930. Cs. K.-ben. 2. Ha rendelt zsebkönyvet és nem kapta volna meg, kérje a gh.-tól, ha nem rendelt annak idején, még kaphat nálunk 2.50 P-ért.

Pirtó. 1942 november 1-én lép be a magasabb havizsöld fokozatba. Olvassa el „Losonc“ jelűs üzenetünket.

Szamos. Ha 1941 május 10-ével véglegesítették, 1943 november 1-én lép be a magasabb havizsöld fokozatba. Olvassa el Ön is „Losonc“ jelűs üzenetünket.

Harc. A nemesség igazolása ügyében üzenetet talál mai számunk „Cserefalvi“ jelűs üzenetében.

Alsófernezely. 1. Áthelyezés alkalmával az úton töltött időre kiküldetési illetmény (vezénylési pótdíj) nem számítható fel. 2. A külügyminisztérium útján megkísérélheti, hogy a szükséges okmányokat Boszniából beszerezze. 3. Ha az elválás nem a nő hibájából történt, egymagában az elválás nem képez akadályt a nősülés engedélyezése szempontjából. Kérdés azonban, hogy nincs-e az elválás hátterében olyan dolog is, ami a nő erkölcsére hátrányos. Ezt Önnel kell idejében tapintatosan kipuhatólnia, mert sokkal kellemetlenebb, ha a kivizsgáló állapítja meg, vagy pedig Ön tudja meg már az esküvő után. Az egyházi esküvőre nézve június 15-i számunk 397. oldalán „45,243.“ jelűs alatt üzentünk. Tanácsot kérhetnek egy más felekezeti lelkészttől, talán meg lehet találni a kiutat. 4. A mai helyzetben kötelezőjének lejártával sem szerelhet le, csak egészen különös méltánylást érdemlő esetben. A döntés a H. M. urat illeti meg. 5. Gyógyfürdőbe való beutalását a kerületi parancsnokságtól kell kérnie.

M. S. Királyhelme. Visszahonosítását kell kérnie a B. M. úrhoz szolgálati úton benyújtott kérvényben. Csatolni kell hozzá a saját és apja születési, szülei házassági anyakönyvi kivonatát és községi lakbizonylatot.

Reménység. Hogyne vehetne el római katolikus létere protestáns vallású nőt!

Utolsó remény. Utána jártunk, de ilyen rendelkezést nem találtunk.

Kohinoor. Előző levelére május 15-i számunkban üzentünk. Egyik-másik írása bizonyos irányban elég kiélezett, ami civil írónál nem feltűnő, csendőr részéről azonban nagy

IROGEP

(u és újépített)

RADIO

kellékek, javítás

JUHÁSZ IMRE

S Z É K E S F E H É R V Á R,

RAKÓCZI-U. 2. • A m. kir. csendőrségnek kedvezmény.

Mi **RÁDIÓT — FOTOCIKKET** villamosági cikkeket

Röhlich-nél vásárolunk!

S Z É K E S F E H É R V Á R, Nagy Sándor-u. 5.

Mi **BÚTORT** a leggyorsabbtól a különleges kivitelig mőbátor asztalosmester bútorcearnokáhhól vásárolunk

FEKETE VILMOS S z é k e s f e h é r v á r, Színház épület A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek **Méltányos árak!** Kíváló munka!

MEGBIZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖSI

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 fizethen nyitit vásárlási lehetőséget, 1 helyen jelent fizetési kényelmességet, a havonta megújuló továbbvásárlási jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI ÚTÁLVÁNYOKAT SZÉGGEL NYUIT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEAK FÉPENC-U. 6.

A legmegbízhatóbb minőségű **BÚTORT**

ezentűl **DARIDA PÁL** butorraktárában vásároljunk. **BÉKÉSCSABA, Munkácsy-u. 2.**

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezmény.

feltűnést keltene s bizonyára sokan nem is helyeselnék. Ez viszont arra vezetne, hogy nemkívánatos bírálatnak tenné ki nem magát, hanem — a csendőrt. Ezért nem ajánljuk, hogy ilyen természetű írást küldjön közlésre polgári sajtótermék részére. Ha küldene, a kerületi parancsnokságának kellene felterjesztenie előzőleg hozzájárulást véve.

24.149. (P. D.) 1. Jelentsék be az osztályparancsnokságnak, vagy a legközelebbi szemlén megjelenő osztályparancsnok úrnak. 2. A „Honvéd“ cigarettát kizárólag a honvéd legénység részére gyártja és adja a dohányjövedék. A többi intézmény rendes fizetésben részesülő tagjai nem részesülhetnek ebben a kedvezményben.

M. 1886. Fia addig részesülhet a féláru vasúti arcképes igazolvány és a Cserba orvosi kezelés kedvezményében, míg családi pótlékot kap.

44.444. Nem szívesen avatkozunk bele magánügyébe. Nagykorú, kellő értelemmel és megfontoltsággal kell rendelkeznie sorsdöntő ügyeinek intézéséhez. Mégis azt tanácsoljuk, hogy csak meggyőződésből változtassa meg vallását, de semmiképp se az ara kívánságára. Ha már a nő nem alkalmazkodik a férjhez, ilyen áldozatot — mely egész életére boldogtalanná teheti — ne hozzon a férfi. Ha a meggyőződését követi, az más. A teendőket a lelkiismeret meg tudja. Az áttérés megtörténtét be kell jelenteni állományparancsnokban való tárgyalás végett. Engedélyt kérni az áttéréshez nem kell.

Sárvári. Nem tudjuk és nem is kérdezhajtuk meg, hogy miért intézkedett így a parancsnokság. Nem kell ilyen kívánságnak lenni.

Japán szarvas. A japán szarvas, másként szikaszarvas — amelynek hazája nem Japán, hanem Mandzsúria — hazánkban szabadon nem tenyészik, csupán vadaskertekben tenyésztik. Valamivel kisebb testű, mint a dämvad. Agganccának egyenes szeméga kb. 2 ujjnyival magasabban tűzött, az agganca kétfelé részűt elhajlik. Rendszerint csak nyolcasra rak fel (két oldalt négy-négy ágat); igen ritkán tizes agganca is előfordul. A bögés ideje október végére esik; jellegzetes hangon visít, mint az ajtónyikorgás. Mint honosított vadat csak vadaskertekben tenyésztik, legfeljebb egyes kiszabadult példányok járhatnak szabadon. Magyarországon három ilyen elszabadult példányról tudnak a vadászok; ezek egyike volt az, amelyet a levelében említett vadász lelőtt. A japán szarvasra nincs tilalmi idő megállapítva, de azért korlátlanul nem vadászható, mert nem tekinthető duvadnak. Nézetünk szerint erre is a dämvad tilalmi idejét kell alkalmazni, de ennek eldöntése a hatóság dolga. Ugyancsak a hatóság állapítja meg azt is, hogy a lelőtt bika valóban korcs volt-e. Az 1883:XX. t.-c. 31. §-a szerint a tiltott időben lelőtt hasznos vadat a helyi szegények javára el kell kobozni. Nem találunk jogszabályt arra, hogy ha az elkobzás már nem lehetséges; a kihágás elkövetője ezen a címen (t. i. a szegények javára) kártérítésre lenne kötelezhető.

07841. Azt írja a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottsághoz küldött levelében, hogy fölösleges a csendőrnök annyi kesztyű, elég volna csak egy pár téli érmelegítő barna kesztyű is. Úgy gondolja, hogy ezzel nagy anyag-

megetakarítás volna elérhető. A végén „hazafias tisztelettel“ zárja levelét. — Minden más előtt először azt üzenjük: a bizottsághoz Ön csak a Csüz.-ben előírtak szerint írhat, ez pedig nem ismer félhasábos külalakot, sem pedig „hazafias“ aláírást. Nem követett el bűnt, szó sincs róla s amit mondtunk, útbaigazítás, következő esetben biztosan megnézi az előírásokat. Ami pedig a levelében foglaltakat illeti, arra megjegyezzük: A csendőr négyféle kesztyűjének külön-külön rendeltetése van. Amit szolgálatban visel, azzal nem lehet diszben, ami nyáron jó, az télen kevés és fordítva; ami télen megóv, az nyáron sok. Mit csinálna érmelegítő kesztyűvel mondjuk: egy esküvőn, a kimenő alatt, megázás után, stb. — Ép ilyen okoskodással azt is lehetne mondani: miért kell tollas kalap, tábori sapka, társasági sapka és rohamsisak, hiszen mindegyiknek ugyanaz a rendeltetése! Az Ön által vélt takarékoskodásnak egyik lehetősége, ha mindenki minden ruha, stb. darabját a legnagyobb gondossággal használja, óvja s ezzel újabbak előteremtését, kiadását szükségtelenné teszi, illetve későbbre halasztja. Tegyen Ön is így. Üdvözöljük.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

12.345. Úgy van, ahogyan írta, látjuk, tapasztaljuk. Irni is fogunk a jelenségről.

Cigányfurfang II. Szomorú, hogy ennyire gyenge felfogású emberek vannak a magyar vidékeken. Ha valami ravasz fogással élnek a cigányok, még valahogyan megmagyarázhatnánk a gazda magaviseletét, de ilyen átlátszó szélhámoskodás — nem is ad elég tanulságot, ezért nem közöljük.

Versenyfeladatok.

I.

Könnnyű kérdések.

1. Honnan származik a „honvéd“ elnevezés?
2. Mikor van a honvédnapi, mikor a hősök napja és mikor az anyák napja?
3. Mióta visel a csendőrség kettős hajtókát?
4. Mely csendőr állomásokon nincs órs?
5. Miért nem üti agyon a villamosáram a vezetékre szállott madarat?
6. Hány gyalog-, lovas-, stb. órsünk van?

II.

A határszélen

portyázó bajtársaink néhány kis képben mutassák meg azokat a különleges szolgálati tennivalókat, amik a belterületi órsőkön nem fordulnak elő. Leírásukban térjenek ki a határvadász bajtársak szolgálatára, írják le azok portyázását annak kiemelésével, ami eltér a csendőri portyázástól.

Mindkét versenyfeladatra csak legényégi állományú bajtársaink küldhetnek dolgozatot. A beküldés határideje július 20. A legjobb munkákat jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

Térképudonság **RADNAI HAVASOK** 1:200.000 mérték, 78x100 cm nagyság, öt színű nyomás.

A M. KIR. HONVÉD TÉRKÉPESZETI INTÉZET KIADÁSA.
Ára Pengő 2,50.

Kapható: **KÓKAI LAJOS** főbizományosnól, Budapest, IV., Kamermayer-u. 3.
Ára előzetes beküldése esetén (bélyegben is) bémentve.

CSENDŐR GYŰRŰK

Ezüstből csendőrfejjel szép kivitelben monogrammal 14 pengőért 3 havi részletre is fizethető.

SASVÁRI JÓZSEF

Budapest, IV., Régi posta-utca 10. sz.

ÁGYBA —
REKAMIÉBA

Epeda

**RUGÓS
MATRACOT**

Kérje kártyasától az EPEDA üzem eredeti jótállási nyilatkozatát!